

STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU OBSZARU POWIŚLA

SPIS TREŚCI:

- I. Wstęp
- II. Charakterystyka badanego obszaru „Powiśle”
- III. Analiza badawcza dotycząca opinii samorządów w zakresie rozwoju obszaru Powiśla
- IV. Rekomendacje
- V. Wnioski
- VI. Zakończenie
- VII. Bibliografia

Raport przygotowany został przez zespół badawczy:

dr hab. Marcin Szewczak

dr Anna Ostrowska

mgr Katarzyna Kwiatosz

Instytut Rozwoju Samorządu Terytorialnego Województwa Lubelskiego realizując swoje cele statutowe realizuje projekty badawcze, których celem jest wspieranie rozwoju regionalnego poprzez dokonywanie analiz, ekspertyz i przygotowywanie raportów.

W skład zespołów badawczych funkcjonujących w ramach Instytutu znajdują się przedstawiciele uniwersytetów – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Uniwersytet Medyczny w Lublinie, Uniwersytet Opolski, Uniwersytet Rzeszowski, a także przedstawiciele administracji rządowej i samorządowej m.in. Krajowej Szkoły Administracji Publicznej im. Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego oraz Narodowego Instytutu Samorządu Terytorialnego.

I. Wstęp

Niniejszy raport stanowi podsumowanie wyników badania przeprowadzonych przez Instytut Rozwoju Samorządu Terytorialnego Województwa Lubelskiego wśród jednostek samorządu terytorialnego z powiatów: puławski, rycki, opolski i kraśnicki. Dokładna charakterystyka badanego obszaru znajduje się w kolejnych częściach danego opracowania.

Badanie zostało zrealizowane techniką CAWI ang. Computer-Assisted Web Interview – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony internetowej – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Ankieta w formie elektronicznej została skierowana do wszystkich jednostek samorządu terytorialnego z terenu czterech powiatów województwa lubelskiego: puławskiego, ryckiego, opolskiego oraz kraśnickiego.

Niniejszy raport składa się z czterech części. Po pierwsze przedstawiono charakterystykę powiatów objętych badaniem, które finalnie określone są w opracowaniu obszarem „Powiśle”. Jako źródło danych zespół badawczy wykorzystując, przede wszystkim wyniki przeprowadzonego badania wykorzystano strategię rozwoju powiatów terenu objętego badaniem a w późniejszej fazie opracowaniem. W opracowaniu wykorzystano także wyniki kwerendy internetowej w oparciu o strony internetowe badanych jednostek samorządu terytorialnego. Natomiast druga część opracowania skupia się już szczegółowo wokół analizy badawczej wyników uzyskanych podczas badania i poznania opinii samorządów w zakresie obszaru Powiśla. W opracowaniu zostały wykorzystane wszystkie z zagadnień w skierowanym do samorządów narzędziu badawczym. Trzecia część raportu to rekomendacje nakreślone na podstawie przeprowadzonej analizy badawczej. Celem tej części opracowania było nakreślenie konkretnych kierunków rozwoju i zwrócenie uwagi na zagadnienia wymagające wsparcia. Ostatnim elementem opracowania są wnioski końcowe, które są zbieżne z wynikami uzyskanymi w badaniu a także ich analizie.

II. Charakterystyka badanego obszaru „Powiśla”

Powiat puławski¹

Powiat puławski położony jest w zachodniej części województwa lubelskiego. Zajmuje obszar o powierzchni 934 km². Powiat znajduje się w strefie granicznej Wyżyny Lubelskiej i Niziny Mazowieckiej. Obejmuje 11 gmin, w tym jedną gminę miejską, dwie gminy miejsko-wiejskie i osiem gmin wiejskich. Powiat charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem pomiędzy poszczególnymi gminami, zarówno pod względem powierzchni, liczby ludności, gęstości zaludnienia, jak i sytuacji społeczno-gospodarczej. Powiat puławski zamieszkuje około 110 tys. osób. Gęstość zaludnienia wynosi średnio 122 osoby na km².

Największymi atutami powiatu są: funkcjonowanie ważnego w kraju i w Europie zakładu przemysłu chemicznego – Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A., dającego miejsca pracy mieszkańcom powiatu, bogactwo przyrodniczo-krajobrazowe obszaru mające istotny wpływ na jego wysoką atrakcyjność turystyczną, znaczny potencjał naukowo-badawczy regionu, unikatowe dziedzictwo kulturowe i historyczne oraz dobrze rozwinięta infrastruktura komunikacyjna.

Największymi pracodawcami na terenie powiatu puławskiego są: Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” SA oraz Mostostal Puławy SA. Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” SA jest liczącym się w skali kraju i Europy producentem nawozów azotowych i chemii, z kolei Mostostal Puławy SA jest jedną z najbardziej liczących się w regionie i kraju firm działających w branży budowlanej. Oba przedsiębiorstwa zatrudniają łącznie kilka tysięcy osób. Duży odsetek osób zatrudnionych jest w rolnictwie (ważnym pracodawcą są zakłady przetwórstwa owocowo-warzywnego w Wąwolnicy, Janowcu i Baranowie), leśnictwie, łowiectwie i rybactwie. Przemysł i budownictwo zatrudnia co czwartego pracującego. Niemal tyle samo osób pracuje w „pozostałych usługach”.

Większość podmiotów gospodarczych działa w sektorze budowlanym. Znajdujące się na terenie powiatu ośrodki przemysłu nawozowo-chemicznego oraz budowlanego sprawiły, że zyskał on rangę jednego z najbardziej uprzemysłowionych obszarów w regionie. Dodatkowo dzięki instytutom naukowym (Państwowy Instytut Weterynaryjny, Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa, Instytut Nowych Syntezy Chemicznych oraz Instytut Pszczelnictwa i Kwaciarnictwa) powiat jest renomowanym ośrodkiem edukacyjnym.

Istotną rolę w gospodarce powiatu puławskiego odgrywa sektor turystyczny. Teren ten należy bowiem do najatrakcyjniejszych pod tym względem obszarów nie tylko w regionie, ale i w całym kraju. Charakterystyczną cechą turystyki powiatu jest jej różnorodność, która dotyczy

¹ W analizie wykorzystano materiał pochodzący ze strategii rozwoju powiatu.

zarówno bogactw przyrodniczych, jak i oferowanych form wypoczynku. O wyjątkowych walorach naturalnych świadczy niepowtarzalne ukształtowanie terenu, rozciągający się Płaskowyż Nałęczowski, Małopolski Przełom Wisły, wąwozy lessowe oraz słynący z bogactwa roślin i zwierząt teren Pradoliny Wieprza. Najciekawsze przyrodniczo zasoby znajdują się na terenie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, zajmującego blisko 1/3 obszaru powiatu. Dodatkowo duży wpływ na atrakcyjność całego regionu wywiera obecność trójkąta turystycznego Kazimierz Dolny – Nałęczów – Puławy. Ogromne znaczenie dla rozwoju turystyki na terenie powiatu puławskiego mają rzeki Wisła i Wieprz, będące siedliskiem wielu rzadkich gatunków zwierząt i roślin. Okolice rzek i same rzeki stanowią atrakcję dla amatorów turystyki aktywnej (np. kajakarstwa), wędkarzy oraz miłośników przyrody.

Cele i główne obszary rozwoju powiatu puławskiego

Misją powiatu puławskiego jest dostarczanie wysokiej jakości usług publicznych gwarantujących wysoki poziom bezpieczeństwa socjalnego i publicznego oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego i zewnętrznego do zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego przynoszącego korzyści wszystkim mieszkańcom i różnorodnym środowiskom. Osiągnięciu tego generalnego celu kierunkowego powiatu ma służyć realizacja strategicznych i operacyjnych działań obejmująca trzy sfery:

- 1) gospodarka przestrzenna, infrastruktura techniczna i komunikacyjna,
- 2) społeczeństwo i gospodarka,
- 3) promocja i współpraca ponadlokalna.

Pierwsza z tych sfer obejmuje **usprawnienie gospodarki przestrzennej oraz poprawę stanu i rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej**, w tym:

- ✓ rozwój układu komunikacyjnego na terenie powiatu,
- ✓ rozwój gospodarki wodnej,
- ✓ rozwój infrastruktury użyteczności publicznej,
- ✓ ochronę środowiska i dziedzictwa kulturowego,
- ✓ usprawnienie gospodarki przestrzennej.

Rozwój infrastruktury komunikacyjnej w powiecie zakłada przede wszystkim poprawę dostępności do dróg wyższych kategorii, budowę obwodnic głównych miejscowości w powiecie, a także budowę oraz utrzymanie obiektów inżynierskich (mosty, wiadukty, przepusty, itp.) w dobrym stanie technicznym. Założeniem powiatu jest również dbałość o równomierny rozwój infrastruktury służącej różnym rodzajom komunikacji: samochodowej, pieszej, rowerowej oraz o utrzymanie równowagi pomiędzy transportem indywidualnym a zbiorowym, poprzez m.in. budowę, przebudowę, remont i modernizację ciągów pieszych i rowerowych przy drogach powiatowych, likwidację barier architektonicznych dla osób

niepełnosprawnych (np. ścieżki dotykowe dla niewidomych), wspieranie budowy ścieżek i dróg rowerowych oraz rozwoju infrastruktury dla rowerzystów (miejsca postojowe, wiaty, ławki, oznaczenia itp.), utrzymanie i rozwój miejsc postojowych przy drogach i obiektach użyteczności publicznej administrowanych przez powiat, a także rozwój węzłów przesiadkowych komunikacji publicznej.

Położenie nad najdłuższą rzeką w Polsce czyni koniecznym realizację celów w zakresie rozwoju gospodarki wodnej, w tym utrzymania w optymalnym stanie infrastruktury przeciwpowodziowej i melioracyjnej oraz regulacji koryt rzeki. Jednak z racji tego, że wskazane działania wykraczają poza kompetencje samorządu powiatowego, powiat w tych sferach stawia sobie za cel wspieranie i lobbowanie na rzecz realizacji tych planów przez pozostałe organy władzy – krajowe, wojewódzkie i gminne. Celem władz powiatu puławskiego jest podejmowanie wszelkich działań na rzecz budowy i utrzymania w dobrym stanie zbiorników retencyjnych. podejmowanie inicjatyw dotyczących monitorowania stanu infrastruktury przeciwpowodziowej i melioracyjnej oraz zagospodarowania turystycznego rzek (m.in. Wisły, Wieprza, Bystrej, Kurówki), w tym poprzez koordynowanie współpracy pomiędzy gminami i innymi podmiotami zaangażowanymi w te procesy.

Kolejnym strategicznym celem powiatu puławskiego jest rozwój infrastruktury użyteczności publicznej. Dla urzeczywistnienia tego celu władze powiatu mają podjąć działania polegające na kompleksowej termomodernizacji i poprawie efektywności energetycznej powiatowych obiektów użyteczności publicznej oraz wprowadzenie w nich ułatwień dla osób niepełnosprawnych. Szczególną wagę władze samorządu powiatu przykładają do popierania inicjatywy na rzecz budowy wielofunkcyjnego obiektu sportowo-rekreacyjnego umożliwiającego organizację wydarzeń i imprez o charakterze i zasięgu ponadregionalnym, a także rozbudowy i modernizacji infrastruktury usług medycznych, a w szczególności wspieranie budowy ładowiska dla Lotniczego Pogotowia Ratunkowego.

Kluczowym zadaniem ze sfery użyteczności publicznej stojącym przed powiatem jest również rozwój infrastruktury teleinformatycznej i usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną poprzez m.in. wspieranie rozwoju sieci szerokopasmowego Internetu, informatyzację i cyfryzację usług świadczonych przez powiat i podległe mu instytucje oraz ucyfrowienie powiatowych zasobów danych.

Istotną sferą realizacji celów powiatu puławskiego jest dbałość o środowisko przyrodnicze, której przejawem jest m.in. gospodarka niskoemisyjna, opierająca się przede wszystkim na efektywności energetycznej, wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii i zastosowaniu technologii ograniczających emisję szkodliwych gazów do atmosfery, co ma doprowadzić do poprawy jakości powietrza i stanu środowiska. Wprawdzie ciężar realizacji wyżej wskazanych zadań spoczywa głównie na gminach, ale władze powiatu puławskiego stawiają sobie za cel wspieranie w tym zakresie samorządów gminnych poprzez m.in. dążenie

do maksymalizacji wykorzystania odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej również w odniesieniu do budynków nie będących w zarządzie powiatu, m.in. poprzez przekazywanie informacji gminom na temat możliwości pozyskania dofinansowania ze źródeł zewnętrznych na ten cel.

Powiat puławski wspiera racjonalną gospodarkę leśną, mającą na celu zrównoważone wykorzystywanie lasów i ochronę przed degradacją, realizuje zadania polegające na tworzeniu nowych terenów zielonych bądź modernizacji i usprawnianiu istniejących, w szczególności w stosunku do terenów znajdujących się przy powiatowych budynkach użyteczności publicznej (m.in. oświatowych, czy opieki zdrowotnej).

W ramach działań edukacyjnych władze powiatu mają na celu informowanie mieszkańców oraz przedsiębiorców o negatywnych skutkach palenia tworzyw sztucznych, wyrzucania śmieci w lasach, czy wylewania nieczystości ze zbiorników bezodpływowych) i poszerzanie wiedzy na temat energetyki odnawialnej. Dla realizacji zadań wynikających z powiatowego programu ochrony środowiska władze powiatu stawiają sobie za cel przegląd miejsc cennych przyrodniczo i ich odpowiednie oznaczenie, co umożliwi utworzenie szlaków turystycznych, ścieżek dydaktycznych, czy programów zwiedzania.

Kolejny cel w postaci ochrony dziedzictwa kulturowego władze powiatu puławskiego chcą osiągnąć poprzez działania zmierzające do inwentaryzacji obiektów zabytkowych, a także potrzebnych w nich prac inwestycyjnych i konserwatorskich, a w konsekwencji - dążenie do ich odbudowy i przywrócenia im funkcji turystycznych poprzez renowację i odpowiednie zabezpieczenie. Władze powiatu zakładają w tym zakresie ścisłą współpracę z organizacjami pozarządowymi.

Cel operacyjny usprawnienia gospodarki przestrzennej samorząd powiatu puławskiego ma zamiar osiągnąć poprzez wspieranie i zachęcanie do współdziałania władz poszczególnych gmin, w gestii których leży sporządzanie aktów planowania przestrzennego, co pozwoli stworzyć warunki do jak najlepszego wykorzystania potencjału poszczególnych gmin i w konsekwencji do możliwie jak najpełniejszego spełnienia potrzeb mieszkańców i przedsiębiorców. W ramach poprawy sytuacji gospodarczej rozważa się przeprowadzenie procedur scalania nieruchomości, za które odpowiadają starostowie. Ponieważ jednak zapotrzebowanie na scalanie gruntów mogą zgłaszać jedynie w ramach inicjatyw oddolnych właściciele nieruchomości, powiat, oprócz administracyjnej obsługi samych procedur, będzie monitorował zapotrzebowanie w tym zakresie, a także promował scalanie nieruchomości jako narzędzie do poprawy ich funkcjonalności i atrakcyjności. Szczególnym wyrazem dążenia powiatu do usprawnienia gospodarki przestrzennej jest systematyczne rozwijanie systemów informacji przestrzennej w powiecie.

Drugim celem strategicznym powiatu puławskiego jest osiągnięcie wysokiej jakości życia mieszkańców dzięki realizacji zadań skupiających się w obszarze „**społeczeństwo i gospodarka**”. Obejmują one następujące cele operacyjne:

- ✓ zapewnienie dostępu do wysokiej jakości oferty edukacyjnej,
- ✓ promocja zatrudnienia oraz rozwój lokalnego rynku pracy,
- ✓ wspieranie rozwoju gospodarczego powiatu puławskiego,
- ✓ usprawnienie procesów profilaktyki i ochrony zdrowia,
- ✓ rozwój i poprawa efektywności usług i świadczeń pomocy społecznej,
- ✓ zapewnienie dostępu do wysokiej jakości oferty kulturalnej,
- ✓ poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego,
- ✓ poprawa efektywności funkcjonowania Starostwa Powiatowego w Puławach oraz powiatowych jednostek organizacyjnych.

Do kompetencji powiatu należy przede wszystkim szkolnictwo na poziomie ponadpodstawowym (ogólnokształcące, techniczne i zawodowe), jak również kształcenie ustawiczne dorosłych. Powiat prowadzi również placówki dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Rozwój szkolnictwa należy tutaj rozumieć jako dążenie do zapewnienia wysokiej jakości oferty edukacyjnej. W tym celu powiat zakłada stałe kształcenie, doksztalcenie i przekwalifikowywanie kadry pedagogicznej oraz doposażanie placówek edukacyjnych w sprzęt oraz pomoce naukowe i dydaktyczne. W sposób szczególny samorząd powiatu wspiera osoby o indywidualnych potrzebach edukacyjnych, m.in. poprzez programy stypendialne, wyjazdy zagraniczne i staże dla najzdolniejszych uczniów, a także zajęcia wyrównawcze dla osób mniej uzdolnionych, czy też tworzenie klas integracyjnych. Kluczowe dla władz powiatu jest również rozwijanie edukacji w wysoko innowacyjnych dziedzinach, w tym w obszarze technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT), a także w zakresie nauk matematycznych i przyrodniczych. W tym celu samorząd powiatu wspiera współpracę instytutów naukowo-badawczych działających na jego terenie z placówkami edukacyjnymi.

W ramach przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy władze powiatu, głównie poprzez Powiatowy Urząd Pracy w Puławach, mają na celu objęcie szczególną pomocą grupy najbardziej zagrożone bezrobociem (osoby w wieku 50 lat i więcej, osoby młode, kobiety powracające na rynek pracy po urodzeniu dziecka, osoby niepełnosprawne itp.). Samorząd powiatu wspiera wszelkie inicjatywy innych podmiotów na rzecz promocji gospodarczej obszaru, w tym m.in. stworzenie i udostępnienie oferty terenów inwestycyjnych w powiecie.

W ramach celu zakładającego usprawnienie procesów profilaktyki i ochrony zdrowia powiat puławski wspiera działania zmierzające do restrukturyzacji i poprawy funkcjonowania oraz przebudowy, rozbudowy, modernizacji i doposażenia Samodzielnego Publicznego

Zakładu Opieki Zdrowotnej w Puławach. Szczególną inicjatywą w zakresie rozbudowy SP ZOZ w Puławach jest wspieranie budowy lądowiska dla Lotniczego Pogotowia Ratunkowego.

Z kolei w ramach rozwoju i poprawy efektywności usług i świadczeń pomocy społecznej władze powiatu puławskiego realizują założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej oraz innymi instytucjami pomocy społecznej, a także organizacjami pozarządowymi. W celu prowadzenia wysokiej jakości usług wsparcia systematycznie podejmowane są działania w zakresie budowy, przebudowy, remontu i modernizacji infrastruktury pomocy społecznej. Wspierane są również wszelkie formy podnoszenia kwalifikacji przez kadrę pomocy społecznej.

Dążąc do zapewnienia mieszkańcom wysokiej jakości usług kulturalnych, samorząd powiatu puławskiego prowadzi działania w zakresie rozwoju powiatowych instytucji kultury. Te z nich, których stan jest niezadowalający, poddawane są modernizacji i doposażeniu. Ponadto samorząd podejmuje starania w zakresie rozwoju zasobów kultury oferowanych przez instytucje kulturalne oraz ułatwiania dostępu do nich.

Kolejnym operacyjnym celem powiatu jest poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego, która jest osiągnięta poprzez systematyczne monitorowanie potrzeb w zakresie rozbudowy i modernizacji infrastruktury oraz odpowiednie reagowanie na zdiagnozowane potrzeby w formie doposażenia jednostek w niezbędny sprzęt, a także ciągłe doskonalenie systemu powiadamiania społeczeństwa o zagrożeniach w powiecie i aktualizowanie procedur reagowania w sytuacji zagrożeń. W tym celu prowadzony jest stały monitoring skuteczności istniejących systemów powiadamiania o zagrożeniach i dostosowywanie ich do zmieniających się potrzeb. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego w powiecie jest osiągnięty przez współdziałanie służb, inspekcji i straży z terenu powiatu, czego szczególnym wyrazem są wspólne szkolenia różnych służb z zakresu reagowania i postępowania w sytuacjach kryzysowych.

Trzeci obszar strategiczny powiatu obejmuje **działania związane z promocją powiatu**. Osiągnięciu tego celu służą zadania określone w ramach trzech celów operacyjnych:

- ✓ promocja powiatu,
- ✓ animowanie współpracy ponadlokalnej,
- ✓ rozwój turystyki na terenie powiatu.

W obszarze promocji powiat stawia sobie za cel współpracę z gminami, organizacjami pozarządowymi oraz przedsiębiorcami. W tym względzie władze powiatu chcą stale obserwować i koordynować podejmowane działania promocyjne tych podmiotów. Dodatkowo powiat puławski wspiera kreowanie pozytywnego wizerunku publicznych instytucji działających na jego terenie (w szczególności służb i inspekcji zapewniających bezpieczeństwo mieszkańcom, podmiotów oświatowych, służby zdrowia i in.). Szczególne znaczenie ma prowadzenie promocji zewnętrznej w stosunku do takich obszarów, jak nowe

inwestycje (promocja gospodarcza) oraz turystyka, posiadająca kluczowe znaczenie dla obszaru o tak dużym potencjale przyrodniczym i kulturalnym (promocja turystyczna). Istotnym działaniem w zakresie promocji gospodarczej obszaru służącym pozyskiwaniu inwestycji jest wspieranie inicjatyw innych podmiotów na rzecz stworzenia i udostępnienia oferty inwestycyjnej obejmującej teren powiatu puławskiego.

Powiat puławski działa na rzecz rozwoju różnych inicjatyw współpracy samorządów, podmiotów komercyjnych oraz sektora pozarządowego na swoim terenie. Wykorzystywane i rozwijane są dotychczas stosowane możliwości wynikające z prowadzenia działań w ramach takich organizacji, jak Lokalna Grupa Działania „Zielony Pierścień”, Lokalna Organizacja Turystyczna „Kraina Lessowych Wąwozów” oraz innych porozumień ponadlokalnych. Powiat współdziała również z Miastem Puławy oraz gminami go okalającymi (Gmina Janowiec, Gmina Kazimierz Dolny, Gmina Końskowola, Gmina Puławy, Gmina Żyrzyn) w celu rozwijania subregionu dzięki narzędziom i doświadczeniom wypracowywanym w ramach powołanego w 2013 roku Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Puławy.

Samorząd powiatu dąży do budowania ponadlokalnej współpracy na rzecz wykorzystania wszystkich walorów Ziemi Puławskiej. Podejmuje w tym celu starania o tworzenie oraz podnoszenie jakości i dostępności infrastruktury turystycznej (obiekty noclegowe – hotele, pensjonaty, schroniska, jak i o atrakcje turystyczne, sportowe, rekreacyjne) oraz kultywowanie i promocję typowych dla regionu obyczajów i tradycyjnych wyrobów.

Powiat kraśnicki²

Powiat kraśnicki położony jest w południowo–zachodniej części województwa lubelskiego. Zachodnia granica powiatu kraśnickiego stanowi jednocześnie granicę województwa lubelskiego z województwem świętokrzyskim, a część południowej granicy to granica z województwem podkarpackim. Obszar powiatu wynosi 1 005 km². W skład powiatu kraśnickiego wchodzi 10 gmin: jedna miejska, dwie miejsko-wiejskie oraz 7 wiejskich. Powiat zamieszkuje około 98 tysięcy osób. Gęstość zaludnienia wynosi 98 osób na km². Bardzo ważne dla powiatu kraśnickiego jest jego położenie na terenie Euroregionu Bug, który obejmuje swym zasięgiem określone obszary terenów przygranicznych na terenie Polski, Białorusi i Ukrainy.

Powiat kraśnicki jest typowym powiatem rolniczym ze specjalizacją w zakresie sadownictwa i produkcji owoców miękkich. Rolnictwo na terenie powiatu bazuje na glebach dość wysokich klas bonitacyjnych (z przewagą klasy III). Jest regionem słabo zurbanizowanym. Przyczyny takiego stanu rzeczy należy szukać w funkcjonowaniu na jego terenie zaledwie dwóch miast (Kraśnik oraz Annopol). Wszystkie gminy powiatu kraśnickiego, oprócz miasta Kraśnik, są gminami typowo rolniczymi. W wielu z nich zatrudnienie w rolnictwie zawodowo czynnych mieszkańców przekracza 80%. O dogodnych warunkach do prowadzenia działalności rolniczej decydują przede wszystkim wysokiej jakości gleby i sprzyjające warunki klimatyczne, które umożliwiają uzyskiwanie dużej wydajności płodów rolnych o wysokiej jakości. Uprawia się głównie zboża, buraki cukrowe, rzepak, chmiel, tytoń i len. Obszar powiatu jest zagłębiem produkcji sadowniczej, produkcji warzyw oraz owoców miękkich: malin, truskawek i czarnych porzeczek (powiat kraśnicki zajmujący 3% powierzchni kraju, produkuje rocznie prawie 30% produkcji krajowej malin). Czyste powietrze, niezdegradowane lasy i dobre gleby stwarzają doskonałe warunki do produkcji zdrowej żywności. W ostatnich latach powstało kilka sprawnie funkcjonujących gospodarstw ekologicznych specjalizujących się w produkcji owoców i warzyw.

W powiecie kraśnickim 95,6% ogółu zarejestrowanych przedsiębiorstw stanowią mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające od 10 do 49 pracowników. Średnich przedsiębiorstw, czyli zatrudniających od 50 do 249 pracowników w powiecie funkcjonuje 39. Natomiast dużych, z zatrudnieniem powyżej 250 pracowników, zarejestrowanych jest 3, w tym jedno zatrudniające powyżej 1 000 pracowników. Do głównych pracodawców w sferze produkcyjno-usługowej, a zarazem największych i najprężniej rozwijających się przedsiębiorstw zaliczyć należy Fabrykę Łożysk Toczących – Kraśnik S.A., będącą największym producentem łożysk

² W analizie wykorzystano materiał pochodzący ze strategii rozwoju powiatu.

tocznych w Polsce oraz Tsubaki-Hoover Polska Sp. z o.o. - jeden z zakładów światowego potentata w produkcji elementów tocznych.

Powiat kraśnicki leży w zlewisku Morza Bałtyckiego, a jego obszar należy w całości do dorzecza Wisły. Głównymi rzekami są: Wisła, Wyżnica, Bystrzyca w górnym biegu i Sanna w dolnym biegu. Wisła charakteryzuje się tutaj zmieniającym się z roku na rok przebiegiem koryta rzeki oraz pojawiającymi się i znikającymi łachami piaszczystymi i wyspami. Przełomowy odcinek Wisły jest tu jednym z najbardziej malowniczych na całym jej biegu. Na terenie 5 gmin powiatu kraśnickiego utworzono Kraśnicki Obszar Chronionego Krajobrazu o powierzchni 292,74 km². Jest to obszar o dużej atrakcyjności krajobrazowej, głównie dzięki bardzo urozmaiconej rzeźbie terenu. W malowniczy krajobraz Wzniesień Urzędowskich wtapiają się tu lasy, urokliwe zagajniki, śródleśne polany, wąwozy lessowe, liczne stawy i doliny rzeczne. Zachowały się tu tereny o niewielkim stopniu przekształcenia środowiska naturalnego, co stwarza dogodne warunki dla ostoji dzikich zwierząt i rozwoju stanowisk roślin chronionych. Lasy zajmują powierzchnię 21 429 ha, co stanowi 21% terenu powiatu.

Cele i główne obszary rozwoju powiatu kraśnickiego

Misją powiatu kraśnickiego jest wzrost jakości życia mieszkańców poprzez poprawę lokalnej gospodarki, wzrost zatrudnienia i rozwój przedsiębiorczości oraz wszechstronny rozwój społeczności powiatu. Działania powiatu są ukierunkowane na stworzenie z niego miejsca atrakcyjnego dla mieszkańców i potencjalnych inwestorów. Powiat realizuje tę misję w pięciu obszarach:

- 1) konkurencyjna gospodarka,
- 2) komunikacja, infrastruktura,
- 3) medycyna,
- 4) bezpieczny powiat,
- 5) promocja i współpraca.

W obszarze **konkurencyjnej gospodarki** władze powiatu zakładają, że jakość życia mieszkańców w sposób istotny determinowana jest przez stan gospodarki powiatu. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego oznacza bowiem wystarczającą liczbę miejsc pracy, a w konsekwencji niski poziom bezrobocia. To z kolei przekłada się na większe poczucie bezpieczeństwa socjalnego i stabilności finansowej mieszkańców, którzy w efekcie wyżej oceniają ogólną jakość życia na danym obszarze. Dlatego też w interesie zarówno samorządu powiatu, jak i samorządów gminnych w powiecie kraśnickim jest dbanie o wysoki poziom rozwoju gospodarczego subregionu. Tak określony zakres działań determinuje następujące cele operacyjne powiatu:

- ✓ stwarzanie korzystnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości,

- ✓ wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej powiatu,
- ✓ promocję zatrudnienia oraz rozwój lokalnego rynku pracy,
- ✓ dostosowanie programów nauczania szkolnictwa zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy (m.in. odbudowa szkolnictwa zawodowego - tworzenie nowych kierunków, tworzenie klas profilowanych, nauka przedsiębiorczości w tym przy współpracy podmiotów gospodarczych, dostosowanie i doposażanie placówek edukacyjnych w sprzęt oraz pomoce naukowe i dydaktyczne),
- ✓ rozwój rolnictwa i kreowanie pozarolniczych źródeł dochodu.

Powiat Kraśnicki stawia sobie za cel wspieranie postaw przedsiębiorczych mieszkańców poprzez pomoc w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej. Zadania z tym związane realizowane są przede wszystkim przez Powiatowy Urząd Pracy w Kraśniku poprzez wsparcie finansowe oraz szkolenia osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy. Dodatkowo władze powiatu współpracują z organizacjami pozarządowymi i podmiotami komercyjnymi w realizacji działań z zakresu rozwoju przedsiębiorczości wśród mieszkańców powiatu, w tym inicjują powstawanie powiązań kooperacyjnych w takich branżach, jak branża metalowa, spożywcza i budowlana.

Władze powiatu kraśnickiego stawiają na rozwój sektora instytucji otoczenia biznesu (IOB), ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązań klastrowych, czyli sieciowania przedsięwzięć działających w danej dziedzinie lub w ramach jednego łańcucha powiązań produkcyjnych, a także tworzenia sieci współpracy BIZNES –EDUKACJA –SAMORZĄD. Ponadto mają na celu utworzenie inkubatora przedsiębiorczości oraz stworzenie efektywnych instrumentów wsparcia dla małej, rodzinnej przedsiębiorczości (np. wdrożenie systemu ulg i zachęt dla sektora MSP dla nowych przedsiębiorstw, wydzielenie i rozwój terenów inwestycyjnych z zasobów przestrzennych, należących do powiatu, działania na rzecz rewitalizacji terenów przemysłowych i powojkowych z przeznaczeniem na tereny inwestycyjne oraz utrzymanie Centrum Obsługi Inwestora, jako komórki odpowiedzialnej za pozyskiwanie i obsługę inwestorów).

W ramach promocji zatrudnienia powiat stawia sobie za cel aktywizację zawodową osób bezrobotnych oraz grup nieaktywnych zawodowo, stworzenie systemu umożliwiającego szybkie przekwalifikowanie zawodowe oraz zdobycie nowych umiejętności zawodowych, szczególnie wśród grup do 25-go i powyżej 50-go roku życia. Z kolei rozwój rolnictwa zakłada promocję produktów regionalnych, tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów, wspieranie zmiany zakresu i sposobów upraw na bardziej dochodowe, restrukturyzację małych gospodarstw rolnych, w tym scalanie gruntów, wspieranie przygotowania i sprzedaży bezpośredniej świeżych i przetworzonych produktów rolnych oraz inicjowanie działań mających na celu utworzenie grup producenckich.

Kolejny obszar strategicznych i operacyjnych działań powiatu kraśnickiego obejmuje cele związane z **usprawnieniem gospodarki przestrzennej, poprawą stanu i rozwojem infrastruktury technicznej i komunikacyjnej**. Ich osiągnięcie zakłada realizację zadań w ramach czterech celów operacyjnych:

- ✓ poprawa dostępności i jakości infrastruktury drogowej i komunikacyjnej powiatu, w tym: samochodowej, pieszej, rowerowej oraz utrzymanie równowagi pomiędzy transportem indywidualnym a zbiorowym,
- ✓ rozwój dostępu do technologii informacyjnych,
- ✓ rozwój infrastruktury użyteczności publicznej.

Powiat realizuje i wspiera wszelkie przedsięwzięcia służące polepszeniu systemu komunikacyjnego na terenie powiatu mające na celu m.in. poprawę dostępności do dróg wyższych kategorii oraz budowę i utrzymanie obiektów inżynierskich w dobrym stanie technicznym. Oprócz budowy i modernizacji dróg powiatowych i udziału powiatu w poprawie jakości dróg powiatowych cel ten obejmuje budowę chodników i ścieżek rowerowych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych.

Rozwój dostępu do technologii informacyjnych zakłada rozwiązanie problemów z komunikacją wewnątrz powiatu przy użyciu nowych technologii. Poprawa dostępności komunikacyjnej obejmuje także działania na rzecz pełnego dostępu do Internetu oraz rozwoju e-usług w powiecie. Założeniem tego kierunku jest także rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez utworzenie publicznych punktów dostępu do Internetu oraz informatyzacja jednostek organizacyjnych powiatu. Kolejnym zadaniem powiatu w tym celu operacyjnym jest rozwój infrastruktury teleinformatycznej i usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną poprzez m.in. wspieranie rozwoju sieci szerokopasmowego Internetu, informatyzację i cyfryzację usług świadczonych przez powiat i podległe mu instytucje oraz ucyfrowienie powiatowych zasobów danych.

Istotnym wyzwaniem stojącym przed powiatem kraśnickim jest rewaloryzacja i rewitalizacja powiatowych obiektów użyteczności publicznej. Samorząd powiatowy ma za cel realizować i wspierać kompleksowy rozwój infrastruktury edukacyjnej, sportowej, rekreacyjnej, turystycznej, kulturalnej oraz usług społecznych i zdrowotnych głównie poprzez budowę, rozbudowę, modernizację oraz polepszenie efektywności energetycznej i wyposażanie w alternatywne źródła energii obiektów użyteczności publicznej, w tym infrastruktury oświatowej, kulturalnej i pomocy społecznej.

W ramach obszaru: „**medycyna**” podstawowym celem władz powiatu kraśnickiego jest polepszenie jakości usług medycznych i zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego poprzez podniesienie jakości świadczonych usług medycznych i dostępności do placówek opieki zdrowotnej. Modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia ma w założeniu przyczynić się do poprawy jakości świadczeń zdrowotnych i ich dostępności. Konsolidacja świadczonych usług

medycznych Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Kraśniku ma zwiększyć dostępność do świadczeń medycznych oraz skrócić czas oczekiwania na świadczenia zdrowotne, przez co przyczyni się do zmniejszenia wyłączenia społecznego i absencji zawodowej mieszkańców.

Czwartym celem priorytetowym powiatu kraśnickiego jest **poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego**. Założeniem tego kierunku jest między innymi rozwój Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego na terenie powiatu kraśnickiego poprzez wyposażenie w samochody ratowniczo-gaśnicze oraz sukcesywną wymianę wyeksploatowanego taboru samochodowego w jednostkach Ochotniczych Straży Pożarnych. Istotne są także działania mające na celu rozszerzenie Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego w powiecie o kolejne jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, w porozumieniu z Komendą Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie oraz wyposażenie w inny nowoczesny sprzęt zwiększający skuteczność systemu Ratowniczo-Gaśniczego Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kraśniku. Celem powiatu kraśnickiego w obszarze bezpieczeństwa jest również poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz pozyskiwanie środków pozabudżetowych na cel poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym, przeciwdziałanie zjawisku przestępczości wśród mieszkańców powiatu oraz ograniczenie zjawisk wykluczenia społecznego.

W ramach omawianego priorytetu powiat kraśnicki realizuje cel zwiększenia bezpieczeństwa ekologicznego głównie poprzez rozwój odnawialnych źródeł energii (elektrownie wiatrowe, elektrownie na biomasę, biogaz, elektrownie solarne). Za istotny cel służący zwiększeniu bezpieczeństwa ekologicznego w powiecie kraśnickim uznaje się systematyczną edukację mieszkańców w zakresie rozwoju alternatywnych i systemowych źródeł energii, termomodernizację budynków użyteczności publicznej, a także poprawienie efektywności systemu gospodarki odpadami komunalnymi.

Ostatnim, piątym priorytetem powiatu kraśnickiego jest **promocja powiatu, wspieranie turystyki oraz animowanie współpracy ponadlokalnej**. Osiągnięciu tego priorytetu służą następujące cele operacyjne:

- ✓ promocja powiatu kraśnickiego,
- ✓ rozwój turystyki,
- ✓ animowanie współpracy ponadlokalnej.

W obszarze promocji powiat zakłada ścisłą współpracę z gminami, organizacjami pozarządowymi oraz przedsiębiorcami. Dodatkowo powiat wspiera kreowanie pozytywnego wizerunku publicznych instytucji działających na jego terenie (w szczególności służb i inspekcji zapewniających bezpieczeństwo mieszkańcom, podmiotów oświatowych, służby zdrowia i in.). Szczególne znaczenie ma prowadzenie promocji zewnętrznej w stosunku do takich obszarów, jak nowe inwestycje (promocja gospodarcza) oraz turystyka.

Za jeden z najważniejszych aspektów w omawianym celu operacyjnym władze powiatu uznają budowę jednolitej, usystematyzowanej i spójnej marki powiatu, przede wszystkim poprzez określenie cech, które będą ją w sposób precyzyjny i jednoznaczny identyfikowały.

Władze powiatu chcą wspierać działania w zakresie rozwoju turystyki, polegające na wykorzystaniu oferty turystycznej, w oparciu o panujące obecnie trendy łączenia wypoczynku z przygodą, aktywnością fizyczną i elementami poznawczymi. Kluczowe jest tutaj wykorzystanie zabytków w połączeniu z walorami rekreacyjnymi, np. terenami zielonymi oraz turystycznymi (trasy rowerowe, baza rekreacyjna). Celem powiatu jest podejmowanie starań o tworzenie oraz podnoszenie jakości i dostępności infrastruktury turystycznej (obiekty noclegowe: hotele, pensjonaty, schroniska, atrakcje turystyczne, sportowe, rekreacyjne oraz o infrastrukturę podnoszącą jakość pobytu).

Powiat kraśnicki ma również na celu animowanie współpracy lokalnej i ponadlokalnej. Działa na rzecz rozwoju różnych inicjatyw współpracy samorządów, podmiotów komercyjnych oraz sektora pozarządowego na swoim terenie. Wykorzystywane i rozwijane są dotychczas stosowane możliwości wynikające z prowadzenia działań w ramach organizacji pozarządowych, takich jak Lokalna Grupa Działania Ziemi Kraśnickiej.

Powiat opolski³

Powiat opolski położony jest w zachodniej części województwa lubelskiego. Graniczy z województwem świętokrzyskim oraz z województwem mazowieckim. W skład powiatu wchodzi: 5 gmin wiejskich (Chodel, Józefów nad Wisłą, Karczmiska, Łaziska, Wilków) i dwie gminy miejsko-wiejskie (Opole Lubelskie i Poniatowa). Powiat opolski zamieszkuje około 60 tysięcy osób. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 76 osób na km².

Powiat opolski ma typowo rolniczy charakter. Istotnym faktem dla rozwoju rolnictwa jest występowanie na tym terenie gleb wykazujących dobre właściwości. W strukturze użytkowania terenu grunty rolne zajmują ponad 66,5% powierzchni całkowitej powiatu. Na rodzaje upraw i hodowanych zwierząt bezpośredni wpływ mają uwarunkowania przyrodnicze takie jak: klimat, gleby, ukształtowanie terenu i stosunki wodne. Położenie powiatu w zachodniej części Wyżyny Lubelskiej, w dolinie rzeki Wisły, szczególnie korzystnie wpływa na rozwój rolnictwa, a zwłaszcza sadownictwa. Produkcja jabłek, śliwek, wiśni, porzeczek i malin stanowi największą część produkcji owoców w powiecie. Dominującą gałęzią gospodarki w powiecie jest przemysł związany z przetwórstwem płodów rolnych, głównie sektor przetwórstwa owocowo-warzywnego i rolno-spożywczego. Opiera się on na lokalnej bazie surowcowej, dzięki czemu wyroby są wysoko cenione nie tylko w kraju, ale także za granicą. W powiecie funkcjonuje kilka znaczących zakładów przetwórstwa owoców, warzyw i chmielu. W ostatnich latach widoczne jest spore zainteresowanie łączeniem się gospodarstw w grupy producenckie w celu zwiększenia konkurencyjności, które ze względu na specyfikę obszaru związane są głównie z produkcją i przetwórstwem owoców miękkich. (FruVitaLand Sp. z o.o. Grupa Producentów Owoców i Warzyw oraz „Józefów Sad” Sp. z o.o.).

Na obszarze powiatu funkcjonują jedynie dwa duże przedsiębiorstwa, zatrudniające powyżej 250 pracowników: Powiatowe Centrum Zdrowia Sp. z o.o. oraz Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Opolu Lubelskim. Liczba podmiotów gospodarczych jest w dużej mierze kształtowana przez mikroprzedsiębiorstwa (96% przedsiębiorców). Niewielkie uprzemysłowienie powiatu oraz zachowanie zasady zrównoważonego rozwoju spowodowały, że obrano dwa kierunki rozwoju gospodarczego. Pierwszy to rozwój przedsiębiorstw w branżach produkcyjnych i usługowych, natomiast drugi to rozwój turystyki opartej na walorach naturalnych ze wzbogaceniem oferty o usługi umożliwiające aktywny wypoczynek.

Bogata różnorodność przyrodnicza i krajobrazowa powiatu wpływa korzystnie na atrakcyjność turystyczną całego obszaru. Ze względu na cenne walory przyrodnicze i kulturowe prawie cały obszar Powiatu Opolskiego, z wyłączeniem gminy Chodel, wchodzi w skład Obszaru Funkcjonalnego Powiśle (należącego do Obszarów gospodarczego

³ W analizie wykorzystano materiał pochodzący ze strategii rozwoju powiatu.

wykorzystania walorów przyrodniczych i kulturowych) – jednego z trzech obszarów wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do rozwoju różnych form turystyki w szczególności ze względu na położenie geograficzne i fizycznogeograficzne, walory krajobrazowe, czyste środowisko naturalne, stosunkowo dużą lesistość obszaru, bogatą tradycję kulturową, ciekawe zabytki oraz bogatą sieć szlaków turystycznych. Zachodnią granicę Powiatu Opolskiego stanowi rzeka Wisła, największa rzeka kraju, będąca atrakcją turystyczną obszaru. Niezwykle istotną część infrastruktury turystycznej stanowią szlaki turystyczne. Tworzą one zwartą sieć punktów atrakcyjnych turystycznie, dzięki czemu umożliwiają turystom poznanie zarówno zabytków, jak i piękna przyrody. Przez teren powiatu przebiegają szlaki piesze, szlaki rowerowe oraz ścieżki dydaktyczne, przyrodnicze i spacerowe o łącznej długości 423,8 km. Bardzo ważną atrakcją powiatu jest Nadwiślańska Kolejka Wąskotorowa – jedyna taka kolejka na terenie województwa lubelskiego. Linia kolejki liczy obecnie ponad 50 km i 11 stacji kolejowych. Wśród atrakcji turystycznych znajdujących się na terenie powiatu są m.in. dolina 9 stawów w Poniatowej oraz Małopolski Przełom Wisły z planowanym unikalnym Geoparkiem.

Cele i główne obszary rozwoju powiatu opolskiego

Misją powiatu opolskiego jest stworzenie lepszych warunków życia mieszkańców poprzez poprawę sytuacji materialnej, podniesienie poziomu oświaty i ochrony zdrowia, a także zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i ograniczanie negatywnych zjawisk wykluczenia społecznego. Realizacja tej misji zakłada następujące priorytety:

- 1) lepiej funkcjonująca lokalna gospodarka i rynek pracy poprzez lepsze zatrudnienie i bezpieczeństwo ekonomiczne,
- 2) lepszy dostęp mieszkańców do infrastruktury i usług publicznych poprzez dostęp do infrastruktury i jakości tych usług,
- 3) przyjazna i sprawna administracja poprzez jakość życia publicznego, zaufania i więzi lokalnych.

W ramach realizacji pierwszego z wymienionych celów strategicznych powiat zakłada:

- ✓ rozbudowę infrastruktury poprawiającej atrakcyjność inwestycyjną,
- ✓ rozwój rolnictwa i sadownictwa oraz przetwórstwa,
- ✓ rozwój zintegrowanych form turystyki w oparciu o lokalne walory i istniejącą infrastrukturę,
- ✓ rozwój przedsiębiorczości i różnorodnych form zatrudnienia.

Władze powiatu zakładają, że rozwój rynku pracy należy oprzeć na poprawie warunków dla rozwoju opolskiej przedsiębiorczości poprzez budowanie potencjału istniejących przedsiębiorstw oraz promowanie nowych modeli biznesowych, promowanie postaw

przedsiębiorczych wśród mieszkańców powiatu, stworzenie korzystnych warunków do podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz promocję terenów przeznaczonych pod inwestycje, przyciągających nowych inwestorów. Szczególną uwagę przywiązują również do rozwoju sfery turystyki, poprzez rozbudowę infrastruktury niezbędnej do wzmocnienia jej znaczenia.

Z kolei lepszy dostęp mieszkańców do infrastruktury i usług publicznych ma nastąpić poprzez:

- ✓ rozwój usług zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- ✓ poprawę dostępności i jakości edukacji młodzieży,
- ✓ poprawę dostępności mieszkańców do usług kultury, sportu i rekreacji,
- ✓ rozwój infrastruktury poprawiającej stan ochrony środowiska, w tym odnawialnych źródeł energii,
- ✓ rozwój różnych form integracji społecznej i aktywności osób starszych.

Władze powiatu kładą szczególny nacisk na poprawę systemu kształcenia zawodowego w szkołach ponadgimnazjalnych, budowanie zintegrowanej oferty kulturalnej dla mieszkańców powiatu, aktywnie zachęcającej społeczność lokalną do uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym, zapewnienie kompleksowej opieki medycznej o wysokim standardzie usług (m.in. ulepszenie bazy infrastrukturalnej i specjalistycznego wyposażenia), zwiększenie dostępności profilaktyki, wczesnej diagnostyki, badań i konsultacji medycznych dla mieszkańców, a także wsparcie i promowanie różnorodnych inicjatyw prozdrowotnych i aktywizujących. Ze względu na postępujące zjawisko starzenia się społeczeństwa władze powiatu stawiają sobie za cel wdrożenie kompleksowej polityki senioralnej, obejmującej w szczególności aktywizację zawodową, kulturowo-społeczną i obywatelską osób starszych. Rozwojowi efektywnych form integracji społecznej ma towarzyszyć aktywna polityka prorodzinna powiatu, ukierunkowana na zwiększanie świadomości mieszkańców na temat znaczenia małżeństwa i rodziny jako podstawy rozwoju społeczeństwa oraz tworzenie korzystnych warunków (w tym mieszkaniowych) dla rozwoju rodziny i wychowywania dzieci.

W ramach priorytetu: „**przyjazna i sprawna administracja**” samorząd powiatu opolskiego realizuje następujące cele operacyjne:

- ✓ skuteczne planowanie i strategiczne zarządzanie procesami w powiecie,
- ✓ cyfryzacja administracji publicznej i rozwój e-usług dla społeczeństwa,
- ✓ efektywny marketing gospodarczy,
- ✓ budowanie tożsamości mieszkańców i kapitału społecznego w powiecie,
- ✓ wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego.

Oprócz wypracowania docelowego modelu strategicznego zarządzania rozwojem powiatu, opartego, m.in. na okresowej ewaluacji efektów wdrażanych strategii i programów/planów rozwoju, kluczowym celem władz powiatu jest stworzenie efektywnego

systemu zarządzania satysfakcją klienta, a także uruchomienie obiektywnego systemu monitorowania dostępności i jakości usług publicznych w powiecie. Większość tworzonych rozwiązań systemowych ma być realizowana w ramach rozpoczętego procesu cyfryzacji administracji publicznej i rozwoju e-usług dla społeczeństwa (chodzi tu zwłaszcza o kontynuację działań w zakresie dalszej rozbudowy powiatowego systemu informacji przestrzennej jako elementu składowego Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej oraz rozwoju e-usług w ramach zintegrowanych systemów na poziomie województwa oraz kraju). Ważnym celem powiatu opolskiego, poprawiającym sprawność administracji, jest również dążenie do zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego w powiecie, szczególnie w zakresie ograniczenia przestępczości, poprawy bezpieczeństwa na drogach oraz zapewnienia właściwej ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, a także zapobiegania klęskom żywiołowym.

Powiat rycki⁴

Powiat rycki położony jest w północno-zachodniej części województwa lubelskiego. Od zachodu graniczy z województwem mazowieckim. Obejmuje on 6 gmin: miasto i gmina Ryki, miasto Dęblin, gminy: Kłoczew, Nowodwór, Stężyca i Ułęż. Na terenie powiatu położone są dwa miasta i 108 wsi. Obszar powiatu zajmuje 615 km². Powiat zamieszkuje około 58 tysięcy ludzi. Gęstość zaludnienia wynosi średnio 94 osób na km².

Głównymi atutami powiatu są ważne linie komunikacyjne: drogowe i kolejowe, położenie geograficzne w rejonie doliny Wisły i doliny rzeki Wieprz, rzutujące na wysokie walory krajobrazowe oraz dobre warunki naturalne dla rozwoju upraw ogrodnich. Obszar powiatu stanowi atrakcyjne miejsce lokalizacji inwestycji. W gospodarce powiatu ryckiego istotną rolę odgrywa rolnictwo (ponad 46% ogółu zatrudnionych). Specjalizacja produkcji rolniczej ukierunkowana jest na potrzeby zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego. Wśród upraw istotny areal zajmują uprawy truskawek, malin, porzeczek i wiśni. Szczególnym rodzajem produkcji rolnej są gospodarstwa rybne (m.in. w Jagodnem - ok. 220 ha, w Sobieszynie - 205 ha, w Ułężu - ok. 77 ha, w Rykach - 283 ha). Dość licznie reprezentowany jest sektor produkcyjny, w tym przemysł i dynamicznie rozwijające się budownictwo. Wśród firm przemysłowych największy udział w rynku mają branże: spożywcza, drzewna, metalowa, odzieżowa, napraw, konserwacji i instalowania maszyn i urządzeń.

Najbardziej rozpoznawalnymi markami powiatu są te związane z obronnością kraju, tj. Wojskowe Zakłady Lotnicze Nr 1, Wojskowe Zakłady Inżynieryjne, 4 Skrzydło Lotnictwa Szkolnego, Centrum Szkolenia Inżynieryjno-Szkoleniowego, 1 Batalion Drogowo-Mostowy, a także z przetwórstwem spożywczym i ogrodnictwem: Spółdzielnia Mleczarska w Rykach, Gospodarstwo Ogrodnicze JMP Flowers - największy w Polsce producent anturium i jeden z najnowocześniejszych na świecie producentów róż.

Na terenie Dębina funkcjonuje uczelnia wyższa o międzynarodowej renomie - Wyższa Szkoła Oficerska Sił Powietrznych w Dęblinie, zwana „Szkołą Orłąt” – założona w 1925 r., kształcąca zarówno specjalistów wojskowych, jak i cywilnych.

W obrębie powiatu można wyodrębnić dwie jednostki fizyczno-geograficzne o odmiennych cechach krajobrazu. Południową część tworzą Dolina Wisły i Pradolina Wieprza, północną-równina Wysoczyzny Żelechowskiej, odgraniczone stromą krawędzią erozyjną. Na terenie powiatu znajdują się trzy obszary objęte europejskim programem NATURA 2000: „Dolina Środkowej Wisły” – ostoja ptasia, położona w obrębie gminy Stężyca i miasta Dęblin, „Dolny Wieprz” – ostoja siedliskowa, położona na terenie gminy Ryki i Ułęż oraz „Podeblocie”

⁴ W analizie wykorzystano materiał pochodzący ze strategii rozwoju powiatu.

– ostoja siedliskowa, położona na terenie gminy Stężycza. Ponadto Pradolina Wieprza posiada status obszaru chronionego krajobrazu. Atrakcyjne położenie powiatu powoduje, że istnieje potencjał rozwoju przemysłu turystycznego, w tym specyficznych rodzajów rekreacji, takich jak turystyka jeździecka, piesza, wodna, rowerowa, wędkarstwo i myślistwo.

Cele i główne obszary rozwoju powiatu ryckiego

Misją powiatu ryckiego jest zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy powiatu poprzez efektywne wykorzystanie potencjału regionu do budowania marki oraz pozycji ekonomicznej w województwie lubelskim. Osiągnięciu tego generalnego celu kierunkowego ma służyć realizacja celów strategicznych i operacyjnych obejmująca następujące sfery:

- 1) zdrowie i pomoc społeczna,
- 2) infrastruktura publiczna, w szczególności techniczna, środowisko i usługi publiczne,
- 3) edukacja i sport,
- 4) rynek pracy i bezrobocie, demografia,
- 5) turystyka, rekreacja, kultura i dziedzictwo kulturowe.

W pierwszej sferze celem strategicznym jest **zapewnienie wysokiej jakości usług zdrowotnych i społecznych** w celu podniesienia jakości życia mieszkańców powiatu i regionu. Cel ten ma zostać osiągnięty dzięki zwiększeniu jakości oraz dostępności do infrastruktury publicznej oraz usług zdrowotnych i społecznych na terenie powiatu głównie poprzez:

- ✓ modernizację, rozbudowę, dostosowanie do wymogów rozporządzenia oraz doposażenie w sprzęt medyczny i rehabilitacyjny placówek ochrony zdrowia oraz społecznych działających na terenie powiatu,
- ✓ wzmocnienie współpracy oraz integrację działań jednostek ochrony zdrowia działających na terenie powiatu oraz sąsiadujących regionów,
- ✓ zwiększenie liczby podmiotów świadczących specjalistyczne usługi medyczne,
- ✓ rozwój e-usług publicznych – medycznych,
- ✓ zwiększenie liczby, dostępności oraz promocji programów profilaktyki zdrowotnej dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych.

Realizacja omawianego celu strategicznego zakłada również poprawę efektywności funkcjonowania systemu pomocy społecznej oraz szeroką aktywizację osób wykluczonych społecznie, w tym dzieci, młodzieży, osób starszych, niepełnosprawnych, wzmocnienie współpracy w zakresie świadczenia usług zdrowotnych, w tym specjalistycznych na terenie powiatu oraz aktywną politykę prozdrowotno-społeczną (profilaktyka, diagnostyka, rehabilitacja, edukacja, zagospodarowanie czasu wolnego). Wskazane cele operacyjne mają

zostać osiągnięte poprzez m.in. zapewnienie odpowiedniej infrastruktury społeczno-zdrowotnej do zmieniających się trendów demograficznych: utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej, Domu Dziennego Pobytu dla Seniorów, rozwój systemów wsparcia oraz poprawę dostępności do mieszkań chronionych i programów aktywizacji społecznej dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także wzmocnienie współpracy, podniesienie kompetencji, integracja środowiska rodzin zastępczych oraz innych form opieki nad dziećmi.

Celem strategicznym powiatu ryckiego w obszarze „**infrastruktura publiczna, w szczególności techniczna, środowisko i usługi publiczne**” jest wzmocnienie bazy infrastrukturalnej w celu świadczenia wysokiej jakości usług publicznych oraz zapewnienie odpowiednich warunków do zrównoważonego rozwoju. Cel ten ma zostać osiągnięty poprzez:

- ✓ poprawę efektywności energetycznej i zwiększenie wykorzystania OZE w obiektach publicznych oraz indywidualnych gospodarstwach domowych,
- ✓ rozwój gospodarki niskoemisyjnej,
- ✓ dalszą ochronę środowiska oraz ograniczenie emisji negatywnych substancji do atmosfery poprzez kompleksowe działania termomodernizacyjne,
- ✓ poprawę stanu infrastruktury drogowej oraz stworzenie zintegrowanego transportu publicznego,
- ✓ współpracę samorządową na rzecz modernizacji dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych,
- ✓ poprawę obsługi mieszkańców w sferze administracji, oświaty, kultury i ochrony zdrowia,
- ✓ rozwój e-usług publicznych,
- ✓ poprawę bezpieczeństwa publicznego.

Realizacja pierwszego z celów zakłada przede wszystkim modernizację oraz budowę infrastruktury drogowej, doposażenie ZDP w niezbędny sprzęt do utrzymania infrastruktury drogowej oraz zwiększenie poziomu bezpieczeństwa na newralgicznych połączeniach komunikacyjnych w powiecie ryckim. W ramach rozwoju gospodarki niskoemisyjnej powiat zakłada poprawę efektywności energetycznej (głęboka kompleksowa modernizacja energetyczna) oraz zwiększenie wykorzystania technologii odnawialnych źródeł energii w obiektach użyteczności publicznej i indywidualnych gospodarstwach domowych. Kolejne wyżej wymienione cele operacyjne obejmują działania polegające przede wszystkim na:

- ✓ wspieraniu modernizacji oraz rozbudowy gminnej infrastruktury komunalnej,
- ✓ modernizacji ewidencji gruntów i budynków wraz z utworzeniem baz BDOT500 i GESUT,
- ✓ wydzieleniu i uzbrojeniu terenów pod inwestycje,

- ✓ zakupie specjalistycznych samochodów oraz wyposażenia dla jednostek odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne: PSP, OSP itp.
- ✓ likwidacji barier architektonicznych w obiektach publicznych,
- ✓ dalszej modernizacji i rozbudowie wałów przeciwpowodziowych na Wiśle i Wieprzu.

W trzecim obszarze: „**sport i edukacja**” powiatowi ryckiemu przyświeca cel poprawy stanu infrastruktury oświatowej i sportowej, w tym:

- ✓ poprawa stanu technicznego (remonty, modernizacje) oraz doposażenie obiektów szkolnych, sportowych i przyszkolnych, obejmujące m.in. zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych do obiektów, oświatowych,
- ✓ poprawa bazy infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz odnowienie infrastruktury towarzyszącej,
- ✓ program zajęć dodatkowych i doszkalających uczniów oraz nauczycieli w szkołach należących do Powiatu Ryckiego,
- ✓ rozwój szkolnictwa zawodowego (wsparcie infrastruktury i doposażenie poprzez modernizację obiektów warsztatów szkolnych oraz zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych),
- ✓ promowanie rozwoju sportu i rekreacji wśród dzieci i młodzieży.

W czwartej sferze, obejmującej **rynek pracy i bezrobocie oraz demografię** strategicznym celem powiatu ryckiego jest zapewnienie dogodnych warunków rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o zasoby surowcowe regionu, walory przyrodnicze i potencjał ludzki. W ramach tego celu powiat realizuje następujące cele operacyjne:

- ✓ rozwój logistyki oraz promocja marki lokalnej,
- ✓ kreowanie nowych miejsc pracy (wzrost zatrudnienia) i poprawa wskaźników makroekonomicznych poprzez sprecyzowanie kierunków gospodarczych opartych na regionalnym potencjale,
- ✓ zmniejszenie poziomu bezrobocia poprzez działania związane z aktywizacją, podniesieniem kompetencji i umiejętności oraz przekwalifikowaniem osób bezrobotnych, w tym dostosowanie kompetencji zasobów pracy do lokalnych specjalności, dostosowanie programów nauczania w szkołach zawodowych i ponadgimnazjalnych do potrzeb rynku pracy, zwiększenie liczby staży oraz praktyk zawodowych (krajowych i zagranicznych),
- ✓ budowanie gospodarki opartej na wiedzy poprzez zintegrowany system ukierunkowanych i zindywidualizowanych szkoleń oraz programów edukacyjnych i pozaformalnych niezbędnych do poprawy i wzmocnienia kompetencji wśród dzieci, młodzieży i osób bezrobotnych, w tym utworzenie platformy edukacyjnej w celu prowadzenia szkoleń na odległość przy prowadzeniu kursów kwalifikacyjnych,

- ✓ efektywne wykorzystanie potencjału do przyciągania inwestorów, turystów oraz rozwoju lokalnej przedsiębiorczości poprzez wspieranie branż gospodarki opartych na regionalnych zasobach i walorach: turystyka, obronność, usługi, produkty kulinarne, logistyka, przetwórstwo rolno-spożywcze, tworzenie mechanizmów promocji produktów lokalnych oraz wspieranie procesu tworzenia grup producenckich w rolnictwie,
- ✓ zapewnienie bazy infrastrukturalnej do rozwoju terenów inwestycyjnych,
- ✓ przyjazna polityka samorządowa wobec inwestorów i przedsiębiorców,
- ✓ ograniczenie migracji najaktywniejszych osób poza powiat.

Celem strategicznym powiatu ryckiego w ramach piątej, ostatniej sfery: „**turystyka, rekreacja, kultura i dziedzictwo kulturowe**”, jest wielofunkcyjny rozwój obszaru powiatu z pełnym wykorzystaniem potencjału do rozwoju społeczno-gospodarczego. Do podstawowych celów operacyjnych w tym obszarze należą:

- ✓ zwiększenie atrakcyjności turystycznej powiatu,
- ✓ zbudowanie zintegrowanej oraz innowacyjnej oferty turystyczno-rekreacyjno-kulturalnej,
- ✓ rozwój systemu informacji turystycznej, m.in. poprzez utworzenie Multimedialnego Centrum Informacji Turystycznej,
- ✓ poprawa stanu infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, w tym potencjału wodnego dla mieszkańców oraz turystów,
- ✓ rozwój ekologicznych form transportu i turystyki: systemu „Parkuj i Jedź” oraz szlaków rowerowych,
- ✓ rewitalizacja obiektów dziedzictwa kulturowego oraz infrastruktury pokolejowej i powojskowej,
- ✓ rozwój i promocja marek lokalnych.

W ramach tych celów ma nastąpić wzmocnienie współpracy powiatu z organizacjami pozarządowymi.

Poddane analizie badawczej podstawowe cele i kierunki rozwoju wynikające ze strategii rozwoju przygotowanych przez poszczególne samorządu powiatowe pozwolą na kompleksowe spojrzenia na cały obszar Powiśla.

III. Analiza badawcza dotycząca opinii samorządów w zakresie rozwoju obszaru Powiśla

W ramach prowadzonej analizy badawczej zostało przeprowadzone badanie, którym objęto 4 powiaty obszaru Powiśla: powiat puławski, powiat rycki, powiat opolski i powiat kraśnicki. Badanie zostało przeprowadzone za pomocą metody badawczej CAWI ang. Computer-Assisted Web Interview – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony internetowej – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Ankieta w formie elektronicznej została skierowana do wszystkich jednostek samorządu terytorialnego z terenu czterech powiatów województwa lubelskiego: puławskiego, ryckiego, opolskiego oraz kraśnickiego za pomocą bazy kontaktów zawierającej adres e-mail do każdego z samorządów.

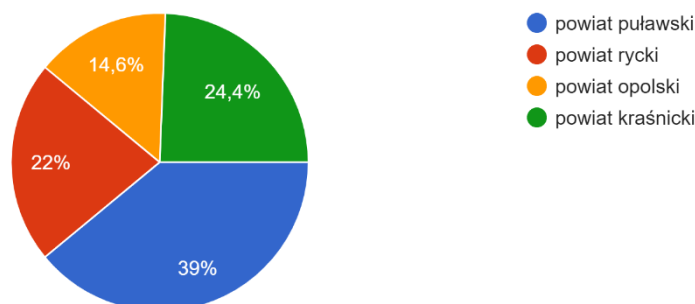
Do ostatecznej analizy statystycznej zakwalifikowano wszystkie przesłane drogą elektroniczną ankiety. Zebrano łącznie 41 wypełnionych kwestionariuszy, tj. w wersji elektronicznej. Struktura kwestionariuszy uwzględniała zarówno pytania zamknięte jak i otwarte, przy czym zdecydowanie przeważał typ pytania zamkniętego. Ponadto w II sekcji pytań pojawiły się pytania ze skalą odpowiedzi.

Skierowane do samorządów narzędzie badawcze składało się z czterech sekcji. Pierwsza sekcja oparta o zbieranie danych o podmiotach biorących udział w badaniu – obszar, które reprezentuje badany podmiot oraz jego formie prawnej. Pytania wchodzące w zakres metryczki dotyczyły także sprecyzowania nazwy podmiotu udzielającego odpowiedzi oraz formy kontaktu. Natomiast II sekcja pytań dotyczyła priorytetyzacji czynników rozwojowych samorządu, zarówno tych które aktualnie stanowią o jego konkurencyjności jak i tych, które wymagają wsparcia samorządu województwa lub władzy centralnej. Kolejna z sekcji – III dotyczyła określenia przez badany podmiot obecnych i możliwych - przyszłych funkcjach danej jednostki samorządu terytorialnego. Na 41 uzyskane odpowiedzi od samorządów z czterech powiatów objętych badaniem 39% stanowiły samorzady leżące na terenie powiatu puławskiego natomiast najmniej liczną grupą udzielającą odpowiedzi były samorzady z powiatu opolskiego – 14,6% wszystkich udzielonych odpowiedzi.

OBSZAR KTÓREGO DOTYCZY ANKIETA

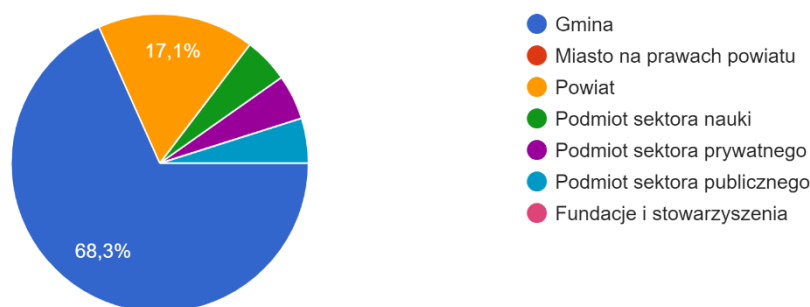
41 odpowiedzi

Narzędzie badawcze zostało przygotowane głównie z przeznaczeniem dla jednostek samorządu terytorialnego obszaru Powiśle, jednakże została możliwość dedykowania jej również innym podmiotom mającym ogromne znaczenie na rozwój danych regionów, mowa tu między innymi o podmiotach sektora nauki, podmiotach sektora publicznego czy fundacjach i stowarzyszeniach. Dane zobrazowane na poniższym grafie wskazują, że zdecydowaną większość odpowiedzi – 68,3% stanowiły gminy, kolejną najliczniejszą grupą były powiaty – 17,1%. Uzyskany wynik z badania stanowi zadowalającą ilość do wyciągnięcia wniosków i nakreślenia konkretnych założeń.

Jednostka wypełniająca ankietę:

41 odpowiedzi

Kolejna – II sekcja pytań dotyczyła nakreślenia poziomu czynników rozwojowych znaczących z perspektywy jednostek samorządu terytorialnego. Badani ocenili poziom rozwoju konkretnych czynników z perspektywy reprezentowanego samorządu. W poszczególnych dziedzinach jednostki udzielały odpowiedzi określając poziom rozwoju/stanu danego czynnika według skali:

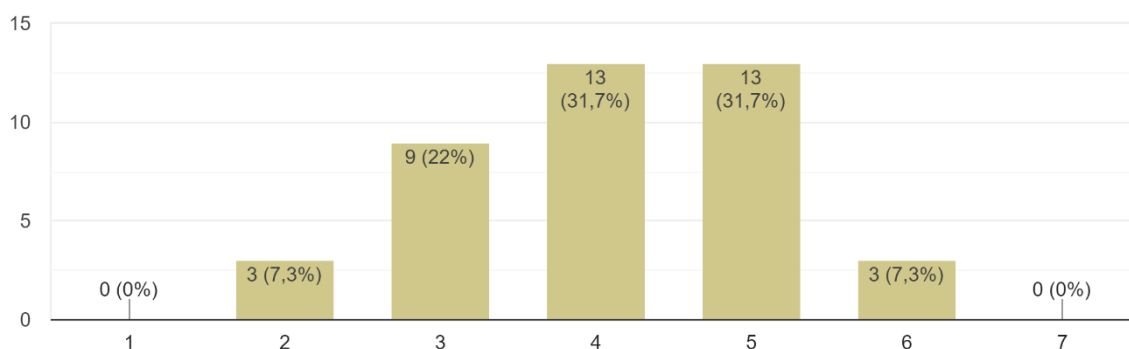
- 1 Poziom rozwoju/stan danego czynnika jest bardzo niekorzystny
- 2 Poziom rozwoju/stan danego czynnika jest niekorzystny
- 3 Poziom rozwoju/stan danego czynnika jest raczej niekorzystny
- 4 Poziom rozwoju/stan danego czynnika jest ani niekorzystny ani korzystny
- 5 Poziom rozwoju/stan danego czynnika jest raczej korzystny
- 6 Poziom rozwoju/stan danego czynnika jest korzystny
- 7 Poziom rozwoju/stan danego czynnika jest bardzo korzystny

W ramach przeprowadzonego badania w II sekcji pytań wybrano takie zagadnienia jak: społeczeństwo, edukacja, zdrowie i pomoc społeczna, kultura, turystyka i rekreacja, administracja, przestrzeń, gospodarka i rynek pracy, gospodarka komunalna, środowisko naturalne, rolnictwo.

1. SPOŁECZEŃSTWO

Pierwsze pytanie skierowane do badanych w drugiej sekcji pytań dotyczyło aktywności społecznej mieszkańców reprezentowanej jednostki samorządu terytorialnego. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że mieszkańcy obszaru Powiśla neutralnie oceniają swoją aktywność społeczną. Przeważające odpowiedzi skupiają się wokół oceny raczej korzystanie (13%) bądź ani korzystnie, ani niekorzystnie (13%). Warto zwrócić uwagę na brak odpowiedzi po skrajnie usytuowanych na skali ocen wartościach.

Aktywność społeczna mieszkańców
41 odpowiedzi

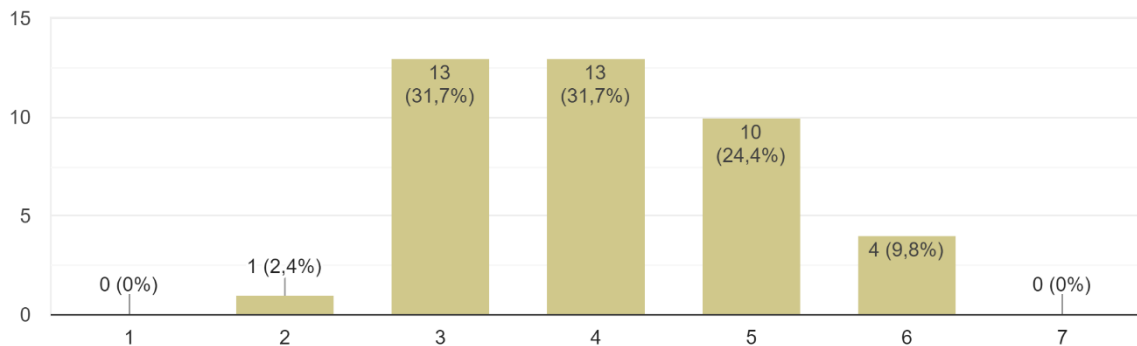
Kolejne ze skierowanych pytań dotyczyło oceny zamożności mieszkańców obszaru objętego badaniem. Większość wskazanych odpowiedzi dotyczyła oceny raczej niekorzystnie (31,7%)

bądź ani korzystanie ani niekorzystnie (31,7%). Uzyskany wynik wskazuje na brak satysfakcji reprezentantów obszaru objętego badaniem na uzyskiwane przychody i możliwości zarobku.

Zamożność mieszkańców

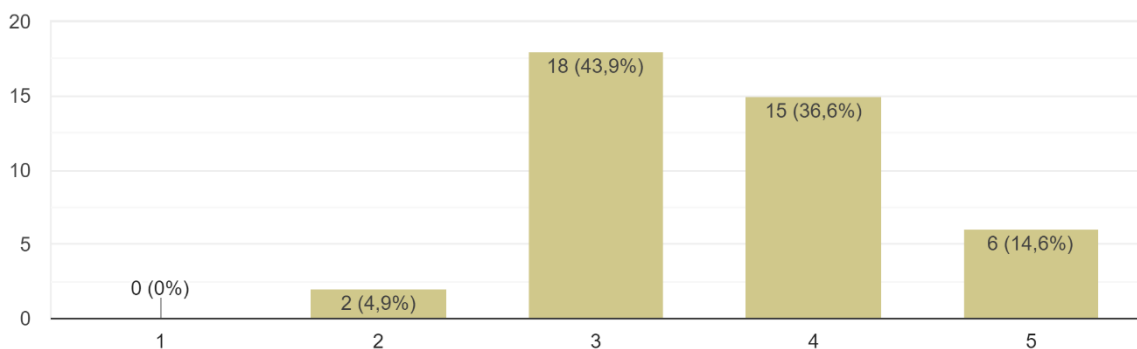
41 odpowiedzi

Trzecie z pytań zawartych w drugiej sekcji narzędzia badawczego dotyczyło wykształcenia mieszkańców obszaru objętego badaniem. Tutaj ankietowani wykazali względną satysfakcję z poziomu wykształcenia mieszkańców. Większość odpowiedzi wykazuje na raczej korzystne zadowolenie i satysfakcję z uzyskanego poziomu wykształcenia (21%).

Wykształcenie mieszkańców

41 odpowiedzi

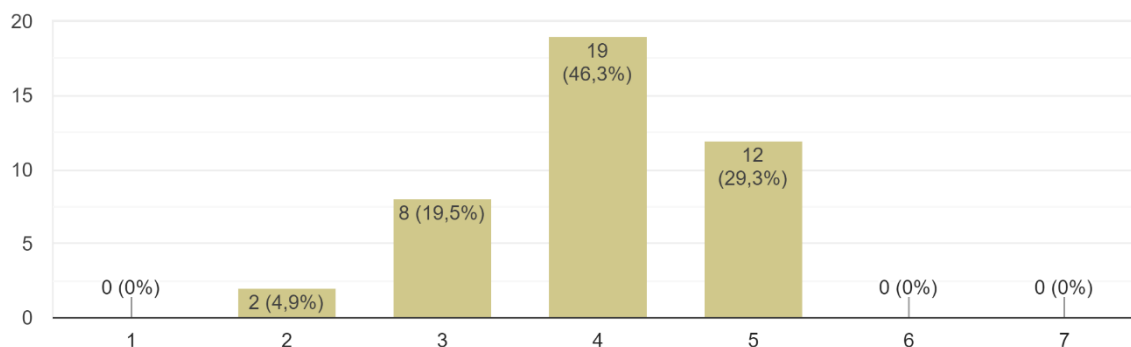
W dzisiejszym świecie i aktualną weryfikacją umiejętności i kompetencji podyktowaną sytuacją pandemiczną na całym globie, kompetencje cyfrowe ludzkości znacznie zyskały na znaczeniu. Zatem kolejne pytanie skupiało się właśnie na kompetencjach cyfrowych mieszkańców obszaru objętego badaniem. Ponad 70% uzyskanych odpowiedzi wskazało na zbyt niski poziom kompetencji cyfrowych swoich mieszkańców, co daje wynik niezadowolający w ich ocenie a co za tym idzie, kompetencje cyfrowe mieszkańców obszaru Powiśla nie

odpowiadają aktualnym wyzwaniom stawianym społeczeństwom i wymagają poprawy a także wsparcia.

Kompetencje cyfrowe mieszkańców

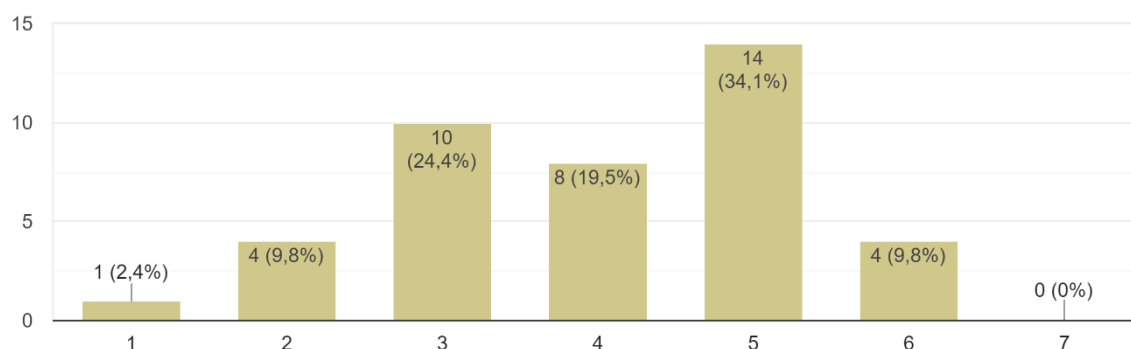
41 odpowiedzi

Natomiast około 50% odpowiedzi udzielonych przez reprezentantów jednostek samorządu terytorialnego wskazuje na raczej niekorzystny poziom a co za tym idzie liczbę aktywnie funkcjonujących organizacji pozarządowych. Część badanych pozytywnie określa liczbę i działalność NGO na swoich terenie.

Organizacje pozarządowe

41 odpowiedzi

2. EDUKACJA

Kolejną z dziedzin nakreśloną w drugiej sekcji pytań była edukacja. W danym zagadnieniu głównie pytaliśmy o jej dostępność w przedziale na poszczególne grupy wiekowe, jakość usług i stan obiektów działających w ramach danej dziedziny. W ramach prowadzonego

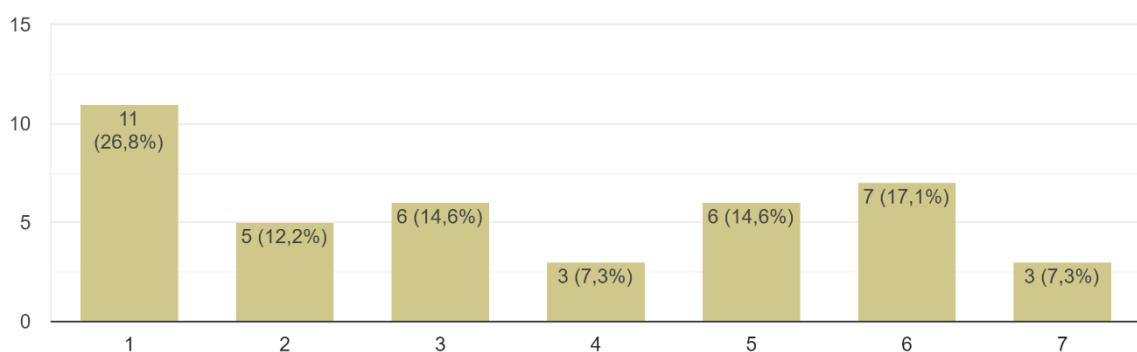

badania wskazane zostały następujące obszary kształcenia: opieka nad dzieckiem do lat 3, wychowanie przedszkolne, szkolnictwo podstawowe, ponadpodstawowe i ustawiczne. Skala odpowiedzi niezmienna.

Ankietowani w pytaniu o dostępność instytucjonalnej opieki nad dzieckiem do lat 3 w ponad 50% procentach wskazali na niewystarczającą dostępność takich jednostek. Odpowiedź wykazująca się pozycją najniższą w skali wybrało 26,8% ankietowanych wskazując na bardzo niekorzystną dostępność instytucjonalnej opieki nad dzieckiem do lat 3.

Dostępność instytucjonalnej opieki nad dzieckiem do lat 3

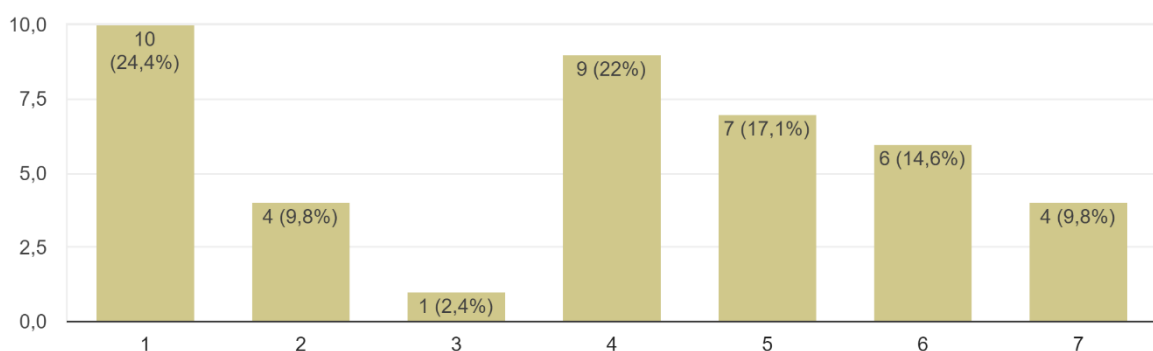
41 odpowiedzi

Natomiast stan obiektów i wyposażenia istniejących instytucji opieki nad dzieckiem do lat 3 większość ankietowanych (ponad 50%) wskazuje na raczej korzystny.

Stan obiektów i wyposażenia instytucji opieki nad dzieckiem do lat 3

41 odpowiedzi

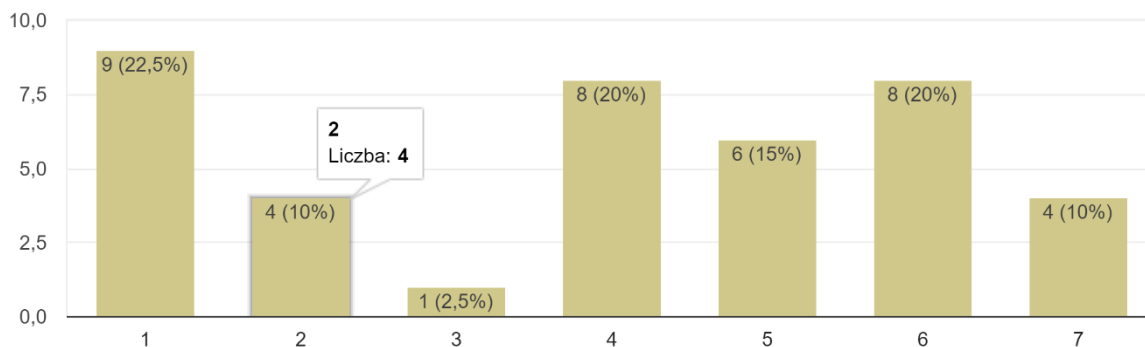
W ramach odpowiedzi dotyczących jakości usług instytucji opieki nad dzieckiem do lat 3 badani pomimo stwierdzonej niewystarczającej ilości funkcjonujących placówek wskazują na

umiarkowaną jakość świadczonych usług w aktualnie działających placówkach. Uzyskane odpowiedzi znajdują się równomiernie po krańcowych częściach udostępnionej skali odpowiedzi.

Jakość usług instytucji opieki nad dzieckiem do lat 3

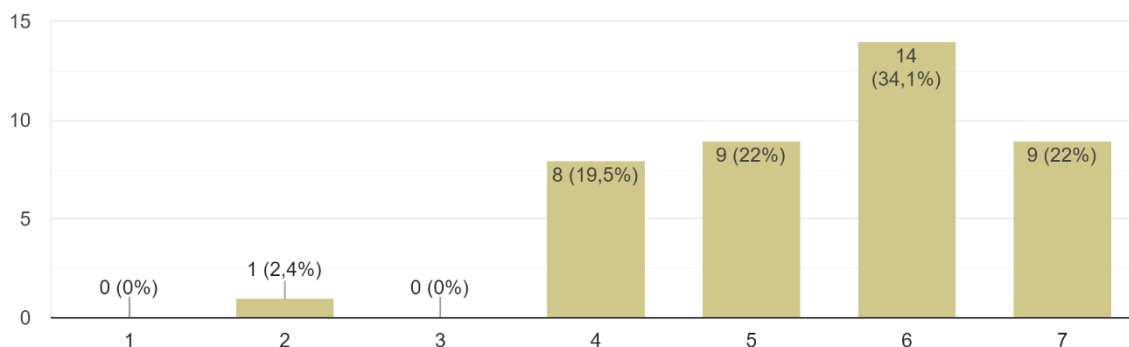
40 odpowiedzi

Następnie badani zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi w podobnym zakresie, jednakże dotyczących instytucji wychowania przedszkolnego. W tym zakresie odpowiedzi udzielone przez jednostki samorządu terytorialnego wskazują zadowolenie z dostępności instytucji wychowania przedszkolnego funkcjonujących na obszarze objętym badaniem. Znacząco ponad 50% wskazanych odpowiedzi ocenia korzystnie dostępność instytucji wychowania przedszkolnego.

Dostępność instytucji wychowania przedszkolnego

41 odpowiedzi

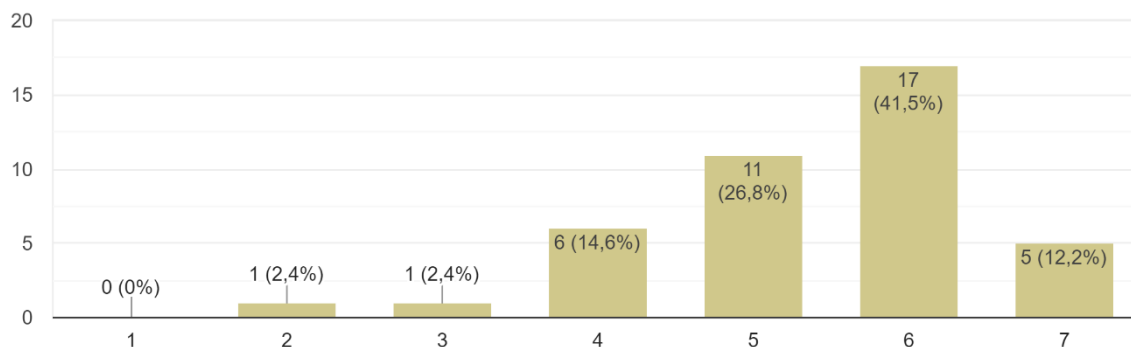

Podobnie wyglądają odpowiedzi dotyczące stanu obiektów i wyposażenia instytucji wychowania przedszkolnego. Badani wskazali w blisko 80% na zadowolenie z jakości i stanu obiektów a w tym wyposażenia instytucji wychowania przedszkolnego.

Stan obiektów i wyposażenie instytucji wychowania przedszkolnego

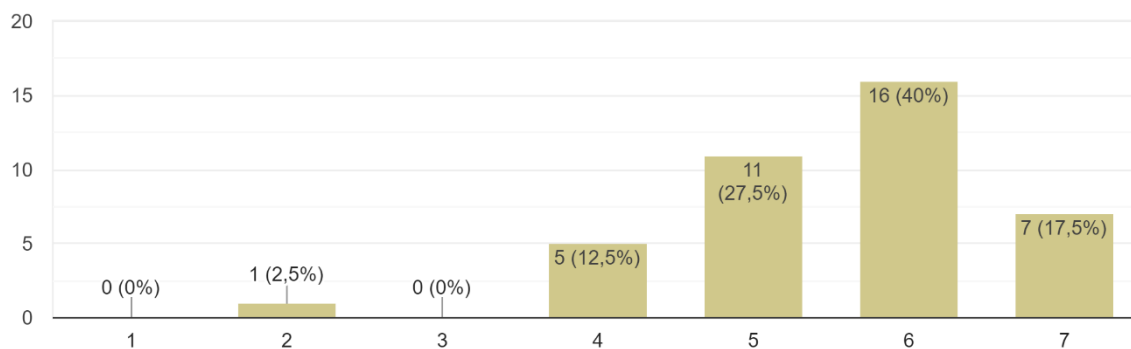
41 odpowiedzi

Jakość świadczonych usług w obecnie funkcjonujących instytucjach wychowania publicznego również wskazuje na zadowolenie samorządów. Świadczą o tym odpowiedzi usytuowane na skali ocen w części oceniającej jako korzystne lub bardzo korzystne.

Jakość usług instytucji wychowania przedszkolnego

40 odpowiedzi

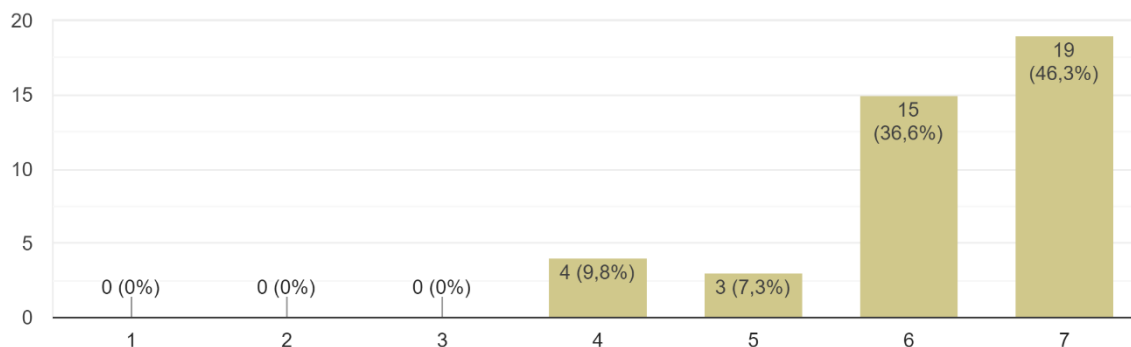

W kolejnym pytaniu zapytaliśmy badanych o dostępność szkół podstawowych na obszarze objętym badaniem. Ponad 80% ankietowanych wskazało na wysoki poziom dostępności szkół podstawowych wskazując tym samym zaspokojenie potrzeb mieszkańców w tym zakresie.

Dostępność szkół podstawowych

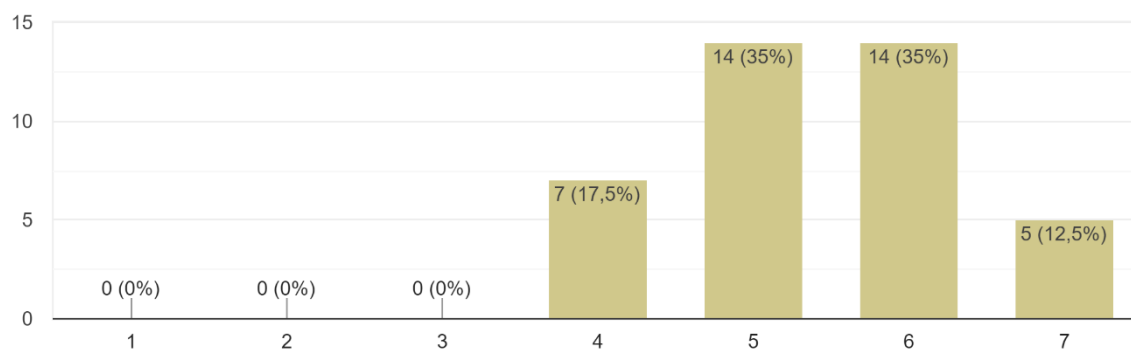
41 odpowiedzi

W pytaniu dotyczącym stanu obiektów i wyposażenia szkół podstawowych ankietowani wskazali blisko w 90% satysfakcję i zadowolenie dotyczące stanu obiektów i wyposażenia szkół podstawowych.

Stan obiektów i wyposażenie szkół podstawowych

40 odpowiedzi

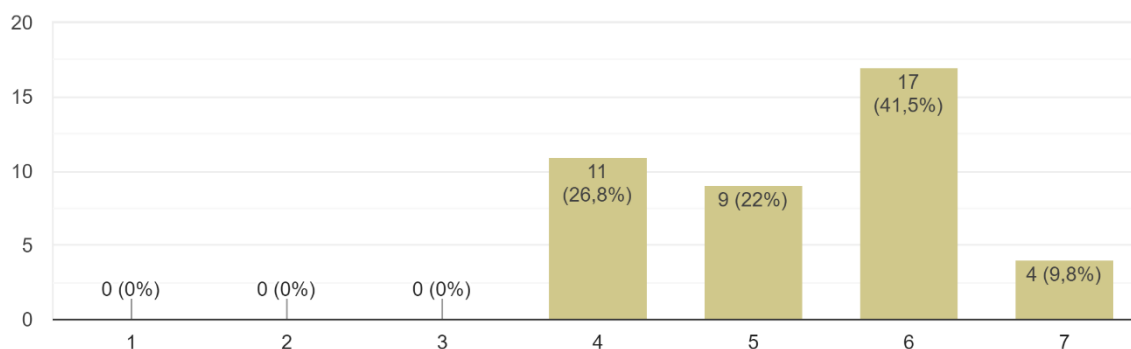

Jakość świadczonych usług w szkołach podstawowych również została określona przez badanych jako korzystna. Odpowiedzi wskazujące na wystarczający poziom jakości świadczonych usług stanowią ponad 60% wszystkich udzielonych odpowiedzi przez jednostki samorządu terytorialnego województwa lubelskiego z obszaru objętego badaniem.

Jakość usług szkół podstawowych

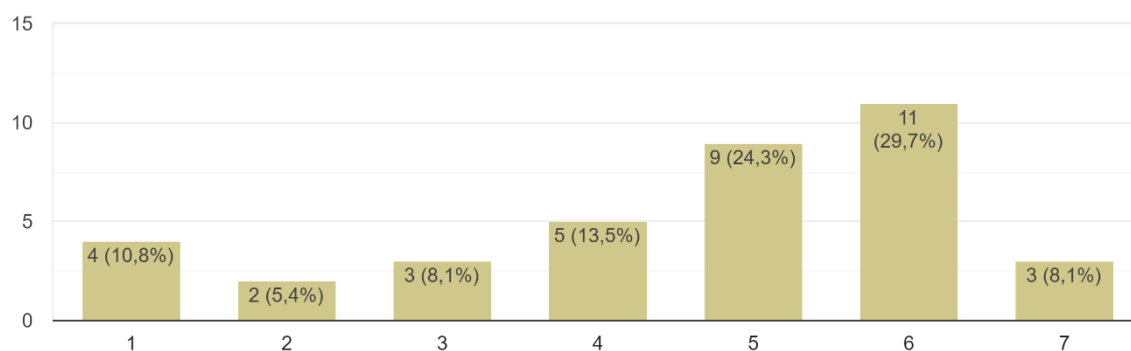
41 odpowiedzi

Inaczej wyglądają odpowiedzi dotyczące pytań o szkoły ponadpodstawowe. Tutaj ankietowani zdecydowanie rozproszyli swoje odpowiedzi po skali ocen. Część samorządów – blisko 30% udzielonych odpowiedzi ocenia niekorzystanie bądź raczej niekorzystanie dostępność szkolnictwa ponadpodstawowego. Natomiast ponad 50% ocenia raczej korzystnie bądź korzystanie dostępność szkół ponadpodstawowych na obszarze Powiśla.

Dostępność szkół ponadpodstawowych

37 odpowiedzi

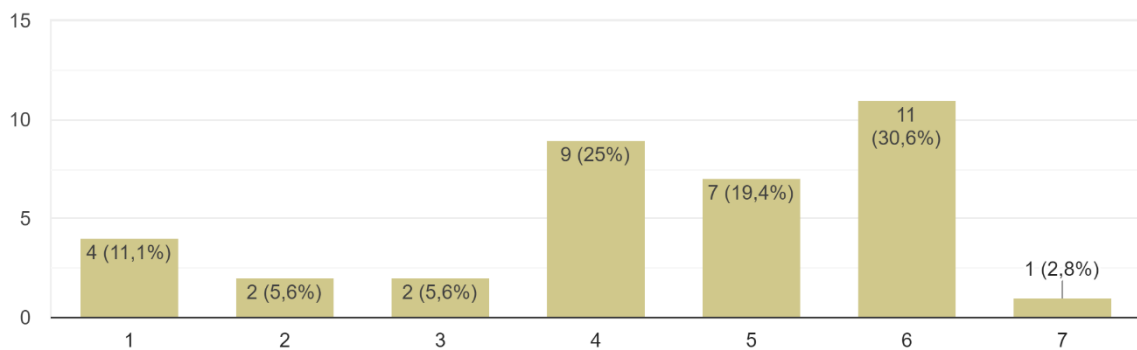

Stan obiektów i wyposażenie szkół ponadpodstawowych w zdecydowanej większości (ponad 50%) ankietowani ocenili jako korzystny. Wykazując tym samym satysfakcję z infrastruktury i jej wyposażenia w zakresie już funkcjonujących szkół ponadpodstawowych.

Stan obiektów i wyposażenie szkół ponadpodstawowych

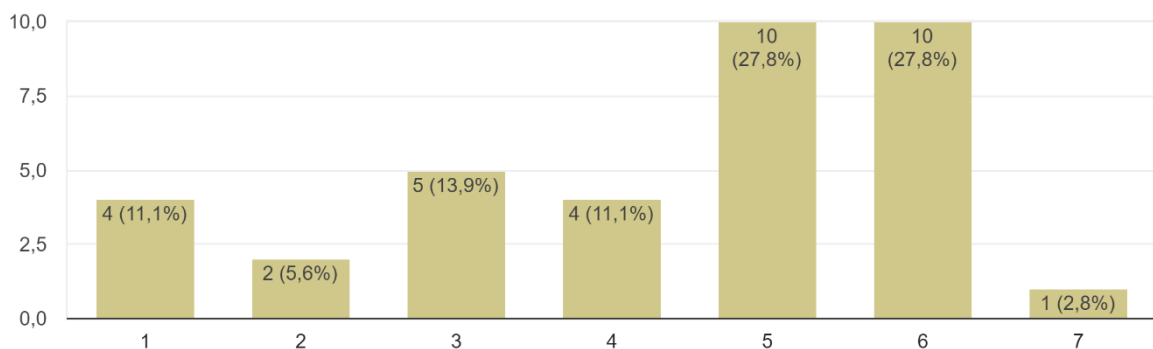
36 odpowiedzi

Podobnie w zakresie jakości usług świadczonych w szkołach ponadpodstawowych. Ponad 50% badanych zadeklarowało w przesłanym narzędziu badawczym, że jest usatysfakcjonowana jakością usług świadczonych przez szkoły ponadpodstawowe. Należy jednak zaznaczyć, że znacząca liczba badanych – ponad 25% wskazuje na braki w tym aspekcie i potrzebę poprawy jakości świadczonych usług.

Jakość usług szkół ponadpodstawowych

36 odpowiedzi

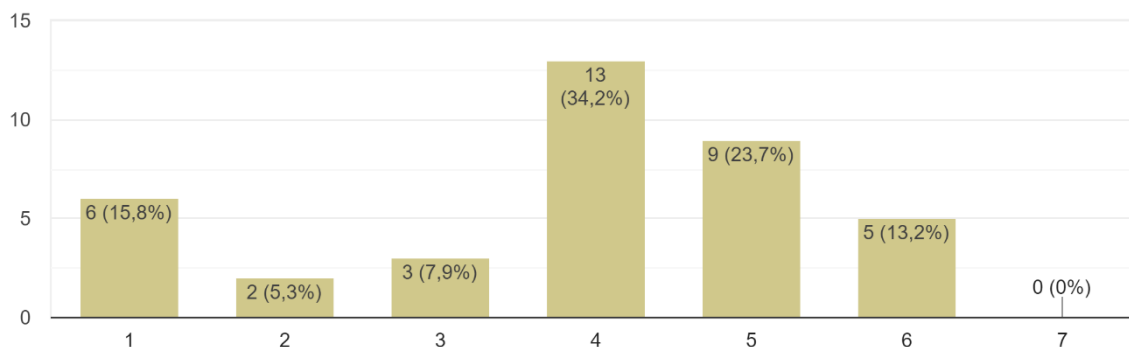

Ostatnia w sekcji edukacja grupa pytań dotyczyła kształcenia ustawicznego. W kwestii dostępności znacząca ilość odpowiedzi udzielona przez ankietowanych skupiła się na środku skali ocen – 34,2% wskazuje na ani korzystną, ani niekorzystną dostępność kształcenia ustawicznego. Natomiast warto zwrócić uwagę, że kolejne odpowiedzi plasują się na górnej skali ocen tzn. oceniane są raczej korzystanie bądź korzystanie.

Dostępność kształcenia ustawicznego

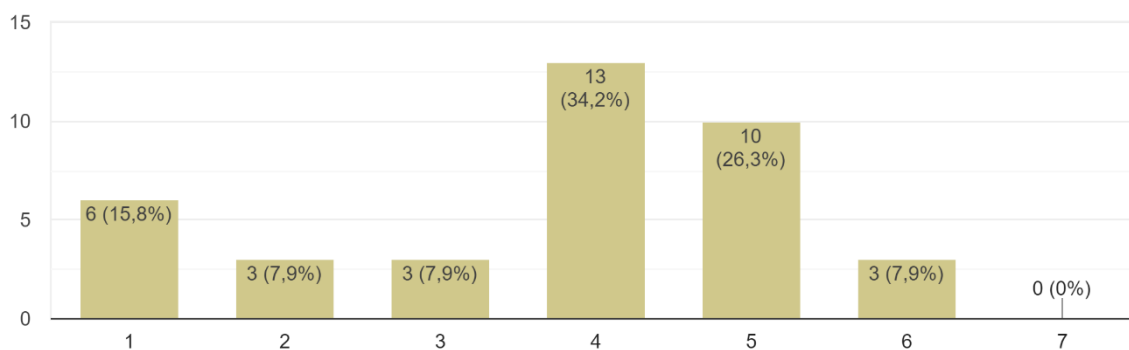
38 odpowiedzi

W kwestii jakości ofert kształcenia ustawicznego na obszarze Powiśla – terenie objętym badaniem ankietowani głównie wskazali na odpowiedź, że postrzegają oferty jako ani korzystane, ani niekorzystne (34,2%).

Jakość ofert kształcenia ustawicznego

38 odpowiedzi

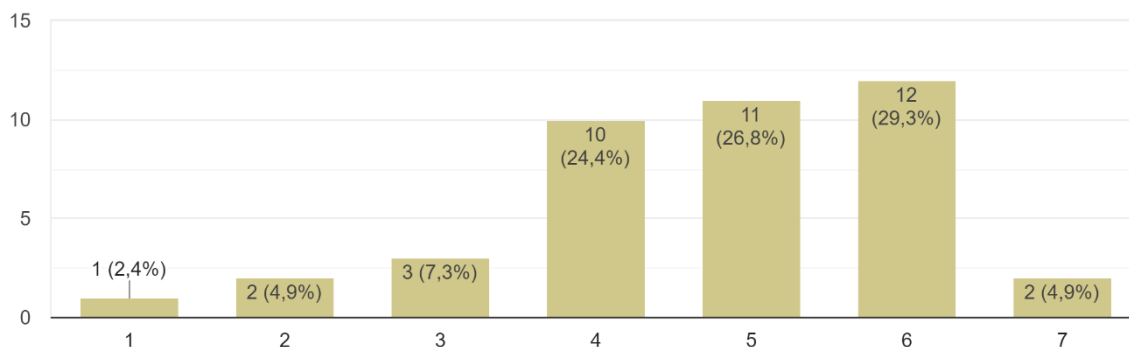
3. ZDROWIE, POMOC SPOŁECZNA

Ważnym aspektem działalności każdego samorządu jest zdrowie i pomoc społeczna. Pomimo tego, że nakłady finansowe na tę działalność stanowią bardzo duży procent całego budżetu samorządu to świadczą również o poziomie rozwoju społecznego mieszkańców danego regionu.

Dostępność instytucji podstawowej opieki zdrowotnej

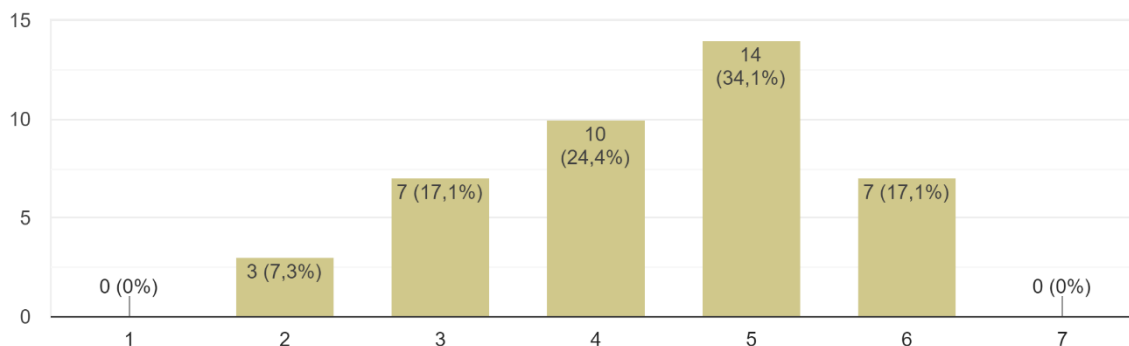
41 odpowiedzi

Pierwsze pytanie w tym aspekcie zostało sformułowane w kontekście dostępności instytucji podstawowej opieki zdrowotnej. Uzyskane odpowiedzi zdecydowanie wskazują na zadowolenie z dostępności podstawowej opieki zdrowotnej. 70% uzyskanych odpowiedzi od ankietowanych wskazuje na korzystny poziom oferowanej POZ.

Stan obiektów i wyposażenia instytucji podstawowej opieki zdrowotnej

41 odpowiedzi

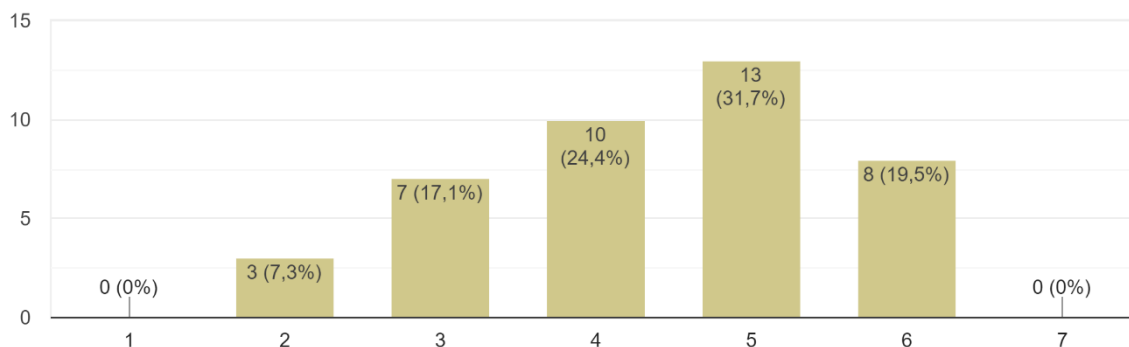

Kolejne z opracowywanych zagadnień dotyczyło stanu obiektów i wyposażenia instytucji podstawowej opieki zdrowotnej w reprezentowanym powiecie. Odpowiedzi ankietowanych – 50 % uzyskanych wyników na wskazuje na raczej korzystny i korzystny stan obiektów i wyposażenia instytucji POZ.

Jakość usług instytucji podstawowej opieki zdrowotnej

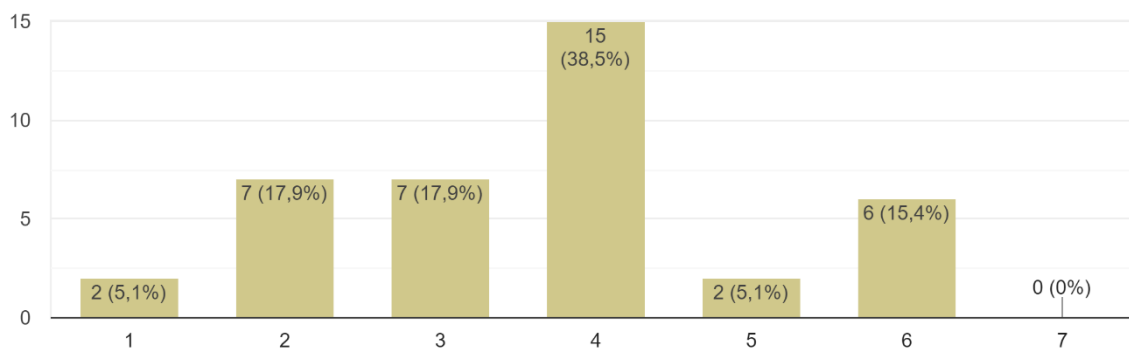
41 odpowiedzi

W kontekście jakości usług instytucji podstawowej opieki zdrowotnej ankietowani wskazali głównie (31,7%) na raczej korzystny poziom usług instytucji podstawowej opieki zdrowotnej. Wśród ankietowanych niezadowolone wykazuje blisko 30% ankietowanych.

Dostępność specjalistycznej opieki zdrowotnej

39 odpowiedzi

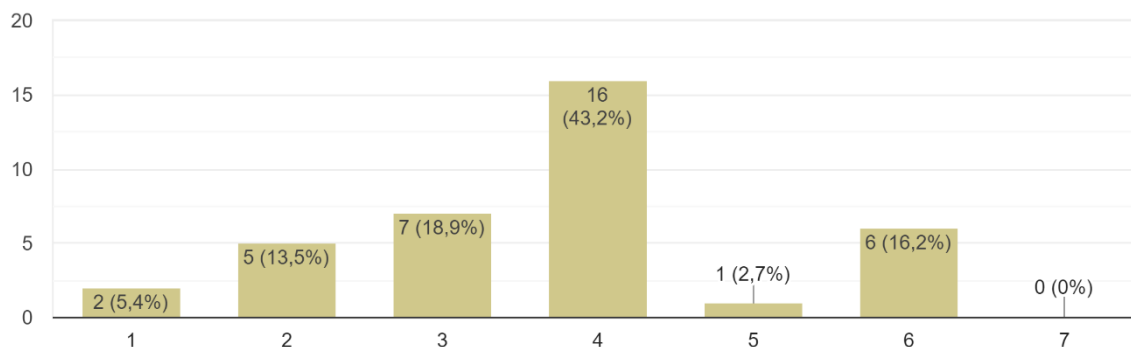

Wśród uzyskanych wyników warto zwrócić uwagę na specjalistyczną opiekę zdrowotną w reprezentowanych powiatach. W kontekście dostępność wynik jasno wskazuje – ponad 40% ankietowanych negatywnie określa dostępność specjalistycznej opieki zdrowotnej. Natomiast 38,5% wskazuje na odpowiedź, że wyżej wspomniana dostępność jest na poziomie ani korzystnym, ani niekorzystnym.

Stan obiektów i wyposażenia instytucji specjalistycznej opieki zdrowotnej

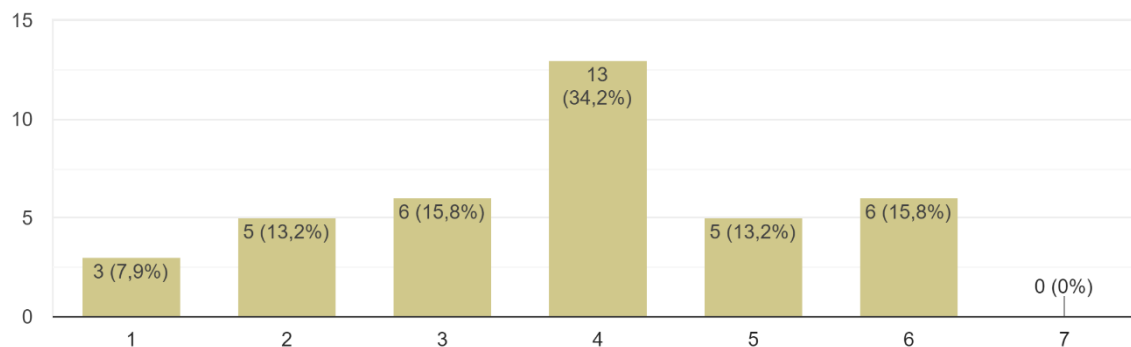
37 odpowiedzi

Podobnie wygląda sytuacja, jeżeli chodzi o stan obiektów i wyposażenia instytucji specjalistycznej opieki zdrowotnej. Zdecydowana większość (43,2%) odpowiedzi wskazuje na ani korzystny ani niekorzystny stan obiektów i wyposażenia natomiast ponad 30% określa je mianem niekorzystnego.

Jakość usług instytucji specjalistycznej opieki zdrowotnej

38 odpowiedzi

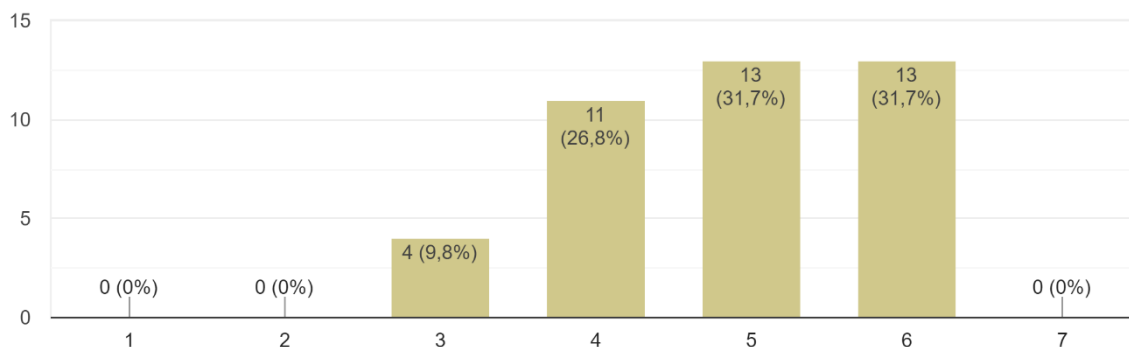

Jakość oferowanych usług w zakresie specjalistycznej opieki zdrowotnej jest podobnie oceniana przez ankietowanych. Ponad 1/3 uzyskanych odpowiedzi wskazuje na ani korzystny, ani niekorzystny stan jakości oferowanych usług z zakresu specjalistycznej opieki zdrowotnej. Ponad 30% wskazuje na niekorzystny poziom, natomiast warto zwrócić uwagę na fakt, iż żaden z ankietowanych nie wskazał odpowiedzi wskazującej na bardzo korzystny poziom specjalistycznej opieki zdrowotnej.

Dostępność różnorodnych form pomocy społecznej

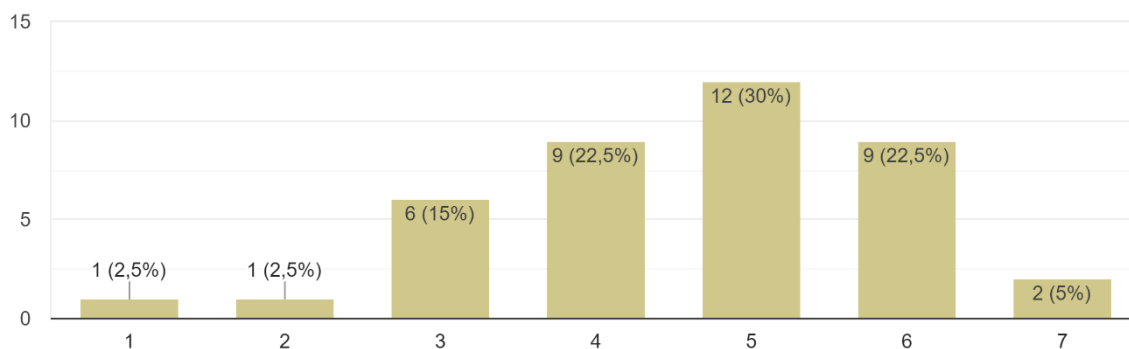
41 odpowiedzi

Kolejnym z poruszonych zagadnień w narzędziu badawczym jest dostępność różnorodnych form pomocy społecznej. Tym aspekcie ankietowani głównie wskazywali na wystarczający poziom dostępności różnorodnych form pomocy społecznej. Ponad 60% uzyskanych odpowiedzi wskazuje na raczej korzystny i korzystny poziom dostępności oferowanych usług z zakresu pomocy społecznej.

Stan obiektów instytucji pomocy społecznej

40 odpowiedzi

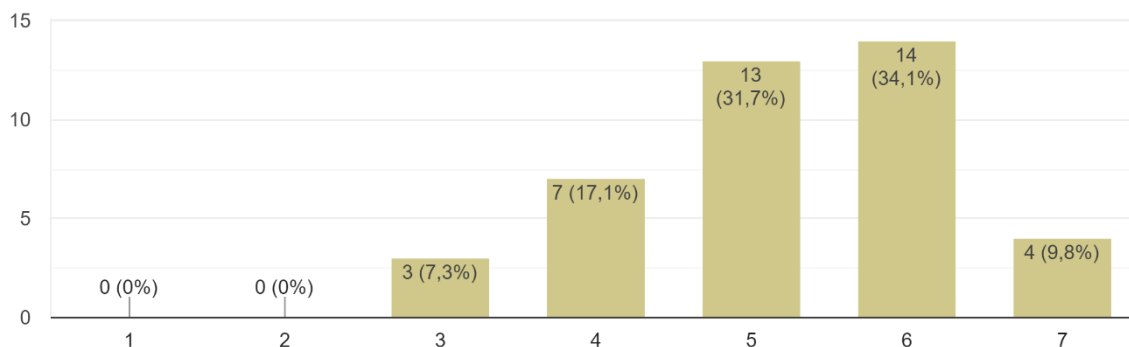

Podobne oceny uzyskano w zakresie stanu obiektów instytucji pomocy społecznej. Ponad 50% ankietowanych wskazało na raczej korzystny i korzystny stan obiektów instytucji pomocy społecznej. Natomiast 20% uzyskanych odpowiedzi wskazuje na niekorzystny stan obiektów instytucji pomocy społecznej.

Jakość usług instytucji pomocy społecznej

41 odpowiedzi

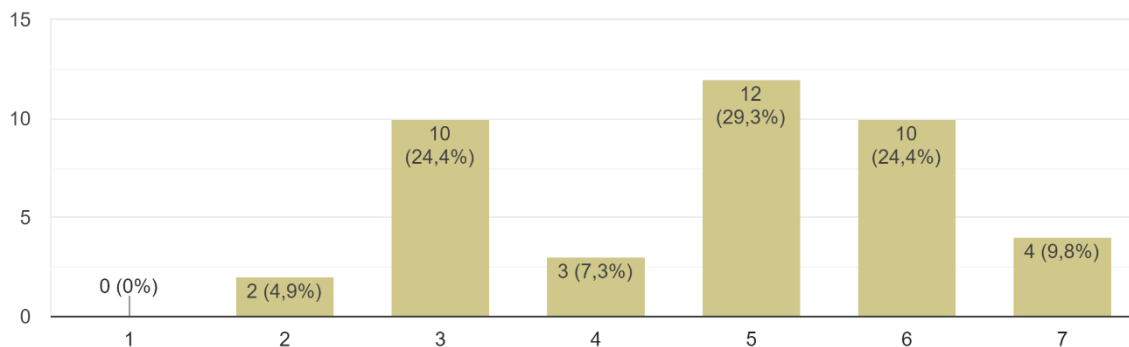
Jakość usług instytucji pomocy społecznej została pozytywnie oceniona przez ankietowanych. Zdecydowanie ponad łącznie 70% ankietowanych wskazało na raczej korzystny, korzystny i bardzo korzystny poziom jakości usług świadczonych przez instytucje pomocy społecznej.

4. KULTURA, TURYSTYKA, REKREACJA

Równie ważnym zagadnieniem w kontekście dobrego funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego są kultura, turystyka i rekreacja. Szczególnie istotne jest to w kontekście usytuowania samorządów na mapie Polski a także bogactwa środowiska naturalnego. W przypadku omawianego obszaru Powiśla mówimy o cennych rejonach w kontekście rozwoju turystyki, kultury i rekreacji.

Dostępność instytucji kulturalnych

41 odpowiedzi

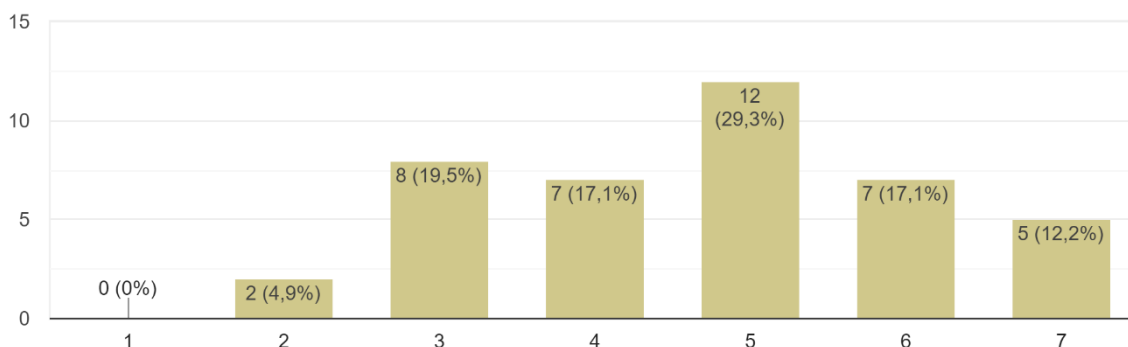

Skierowane pytania do samorządów tak jak w poprzednich zagadnieniach skupiały się wokół dostępności, stanu i wyposażenia a także jakości świadczonych usług. W pierwszym pytaniu ankieterzy wykazali wystarczający poziom dostępności do instytucji kultury. Poziom dostępności jako raczej korzystny, korzystny i bardzo korzystny wskazało 50% ankieterów. Natomiast na niekorzystny poziom dostępności do instytucji kultury wskazało blisko 25% ankieterów.

Stan obiektów i wyposażenie instytucji kulturalnych

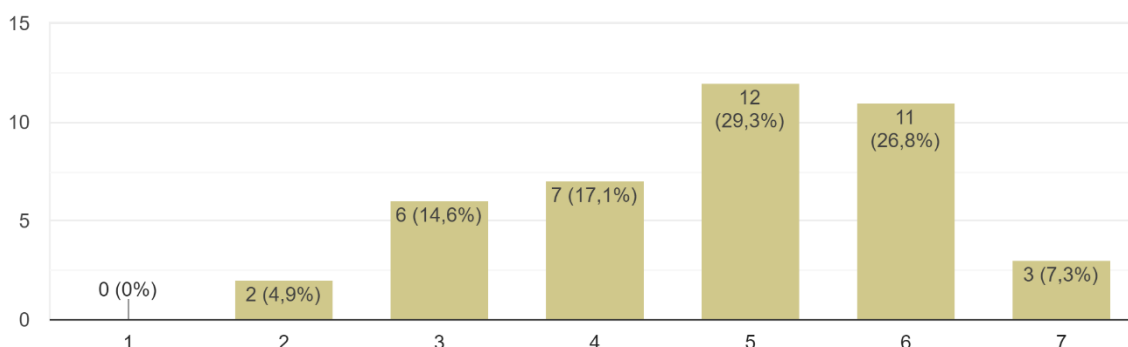
41 odpowiedzi

Inaczej sytuacja wygląda, jeżeli chodzi o stan obiektów i wyposażenia obiektów instytucji kulturalnych. Odpowiedzi uzyskane od samorządów rozłożone są właściwie proporcjonalnie. Świadczy to o potrzebie wprowadzenia zmian w tym zakresie i w miarę możliwości dostosowania obiektów instytucji kulturalnych do aktualnych potrzeb mieszkańców.

Jakość usług kulturalnych

41 odpowiedzi

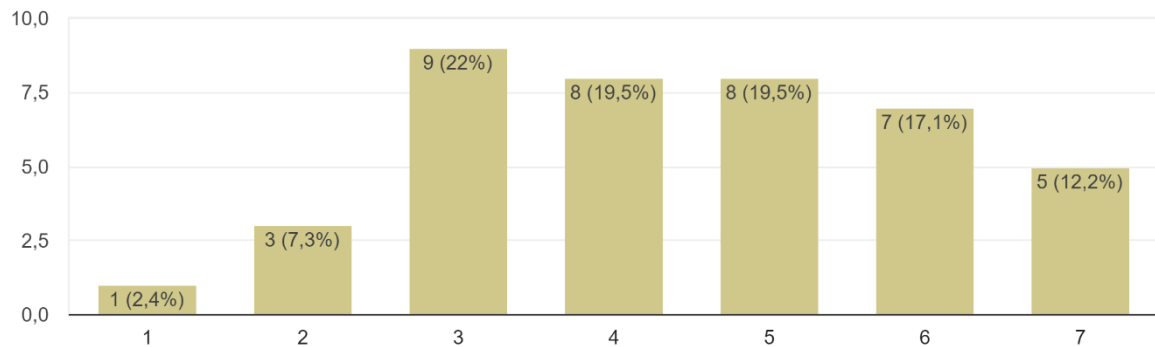
W kontekście świadczonych usług badani skupili swoje odpowiedzi na skali powyżej średniej. Zdecydowana większość uzyskanych wyników, świadczy, że jakość świadczonych usług

kulturalnych w reprezentowanych gminach, miastach i powiatach jest na wysokim poziomie. Zdecydowanie ponad 50% odpowiedzi wskazuje, że jakość świadczonych usług jest korzystna.

Dostępność obiektów turystycznych

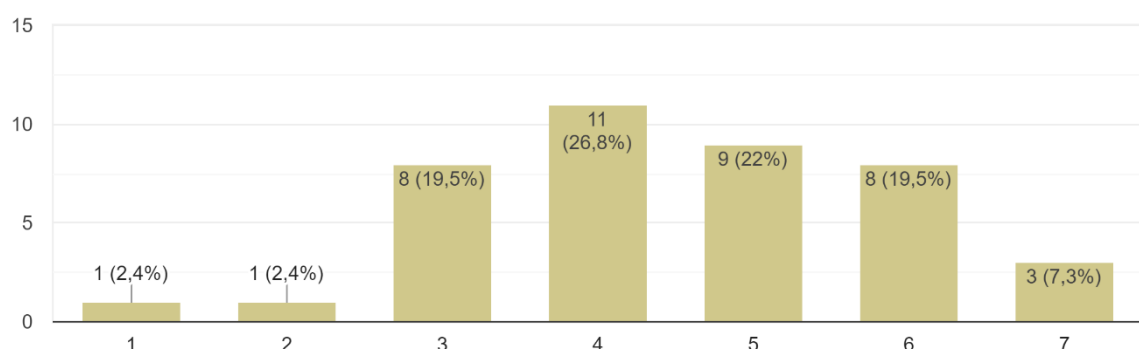
41 odpowiedzi

Kolejnym z poruszonych zagadnień była turystyka. Jako pierwsze ankietowani mieli okazję wypowiedzieć się na temat dostępności obiektów turystycznych. Uzyskane odpowiedzi rozłożyły się równomiernie na skali ocen. Średnio wynik około 20% uzyskała każda z ocen z lekką przewagą ocen pozytywnych. Wyniki wskazują na zróżnicowanie dostępności obiektów turystycznych na badanym obszarze Powiśla. Warto zwrócić uwagę, że poszczególne powiaty charakteryzują się odmiennym poziomem zaangażowania w rozwój turystyki co przełożyło się na wyniki w ankiecie.

Stan obiektów turystycznych

41 odpowiedzi

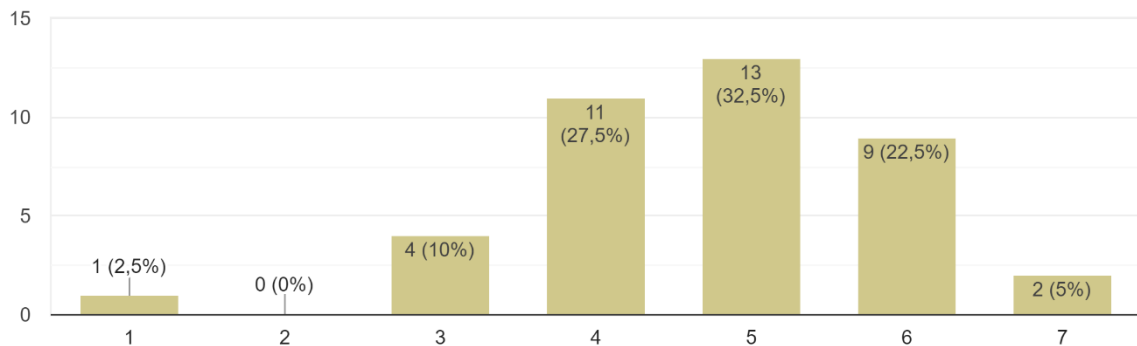
Podobne wyniki uzyskano w przypadku oceny stanu obiektów turystycznych. Wyniki wskazują o różnorodności stanu obiektów i tak też są oceniane przez ankietowanych. Wskazuje to na

potrzebę dostosowania obiektów turystycznych do aktualnych potrzeb mieszkańców a tym bardziej potencjalnych turystów.

Jakość usług w obiektach turystycznych

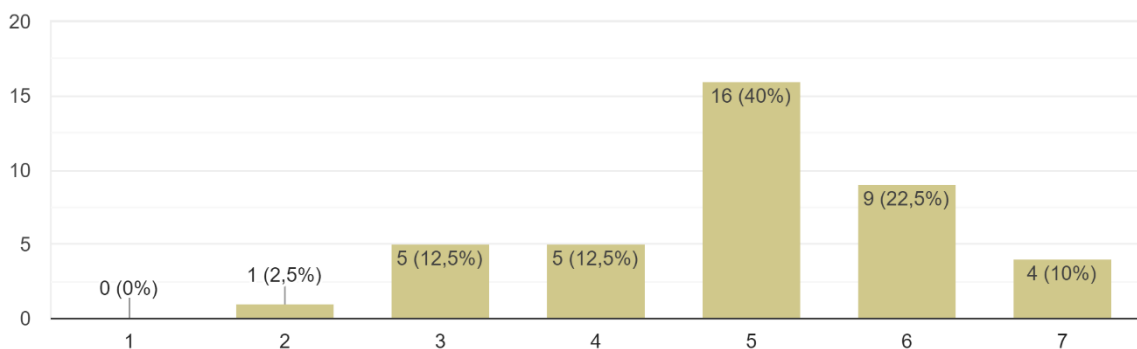
40 odpowiedzi

Jakość świadczonych usług w obiektach turystycznych została oceniona przez ankietowanych raczej korzystanie i korzystnie. Wysoki wynik uzyskała odpowiedź, która ocenia jakość usług w obiektach turystycznych ani korzystanie ani niekorzystanie. Jednakże zdecydowana większość badanych blisko 70% ocenia jakość usług pozytywnie.

Dostępność obiektów sportowo-rekreacyjnych

40 odpowiedzi

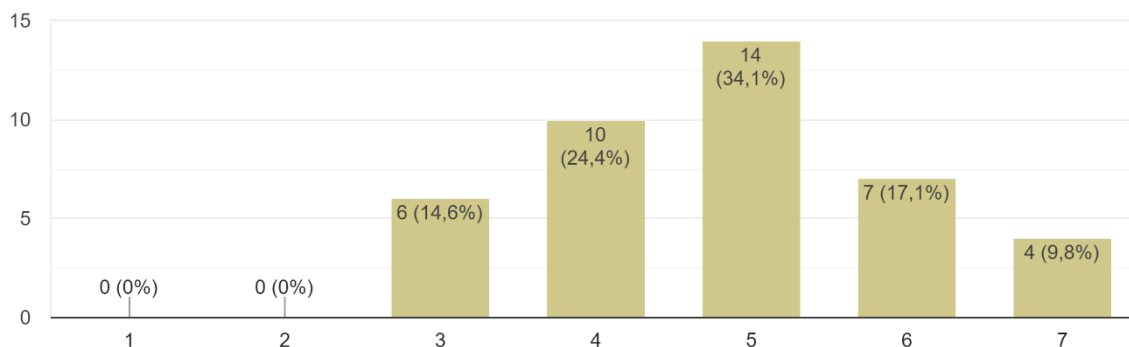

Kolejnym zagadnieniem objętym badaniem jest dostępność obiektów turystycznych. Ankietowani ocenili w sposób pozytywny dostęp do tego typu obiektów. Na korzystny poziom dostępności wskazało zdecydowanie ponad 60% badanych.

Stan i wyposażenie obiektów sportowo-rekreacyjnych

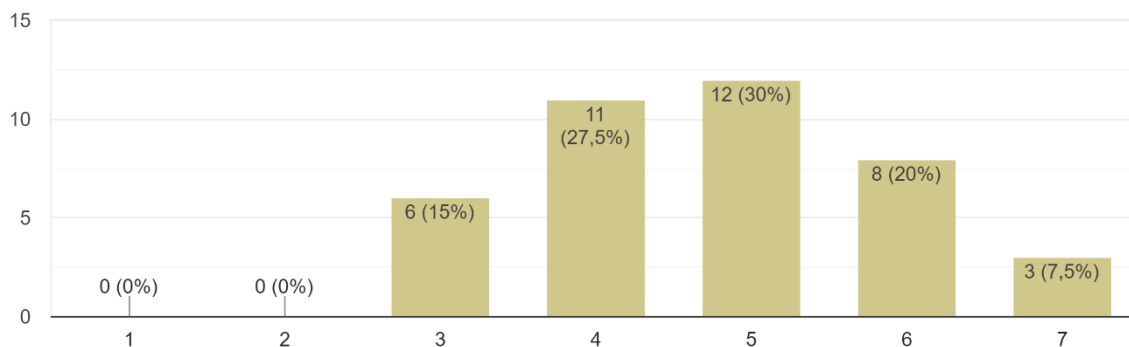
41 odpowiedzi

Stan u wyposażenie obiektów turystycznych również pozytywnie zostało ocenione przez ankietowanych. Ponad 30% badanych udzieliło odpowiedzi, że stan i wyposażenie jest na badanym obszarze korzystne, 34% badanych wskazało, że jest raczej korzystne natomiast brak zdecydowania w tej kwestii wykazało około 25% badanych samorządów.

Jakość usług w obiektach sportowo-rekreacyjnych

40 odpowiedzi

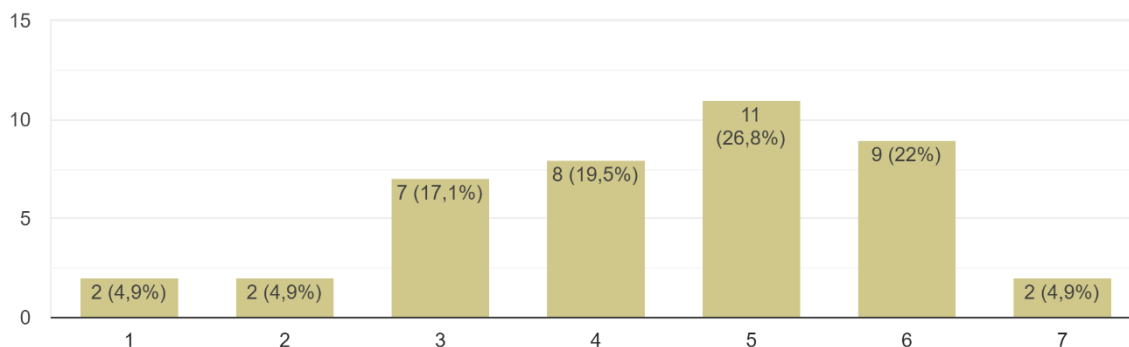

Jakość usług w obiektach sportowo-rekreacyjnych została pozytywnie oceniona przez blisko 50% uzyskanych odpowiedzi od ankietowanych. Na potrzebę poprawy stanu jakość usług wykazało blisko 40%. Uzyskane wyniki świadczą o potrzebie wsparcia i zwrócenia uwagi na aspekt usług i ich jakości w obiektach sportowo-rekreacyjnych.

Dostępność szlaków turystycznych

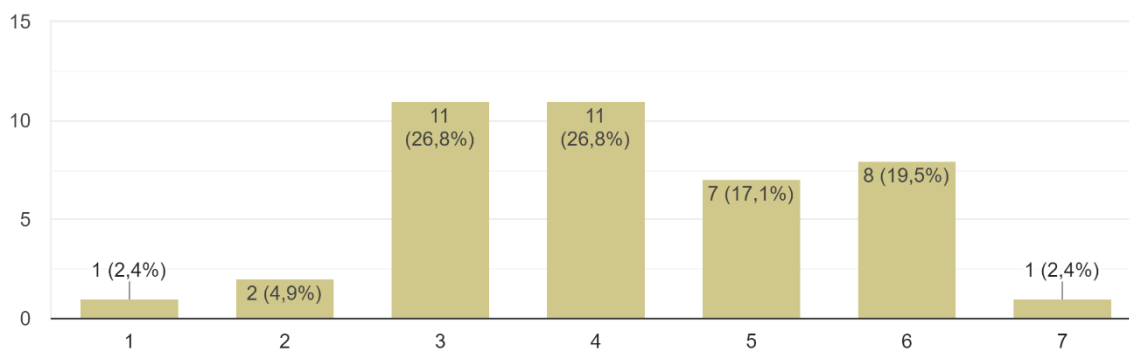
41 odpowiedzi

Kolejnym z zagadnień poddanych badaniu jest turystyka. Jako pierwsze pytanie w tym zakresie zapytano o dostępność szlaków turystycznych na omawianym obszarze Powiśla. Ankietowani wykazali w blisko 27% na raczej korzystny poziom, blisko 27% wykazało na korzystny poziom dostępności szlaków turystycznych. Na niekorzystny poziom w tym zakresie wykazało około 30% ankietowanych.

Stan szlaków turystycznych

41 odpowiedzi

Ostatnim z zadanych pytań z tego zakresu była prośba o określenie stanu szlaków turystycznych na obszarze Powiśla. Pozytywnie stan szlaków turystycznych oceniło około 40% badanych samorządów, blisko 27% oceniło go jako ani korzystny ani niekorzystny. Natomiast około 30% oceniło jako raczej niekorzystny.

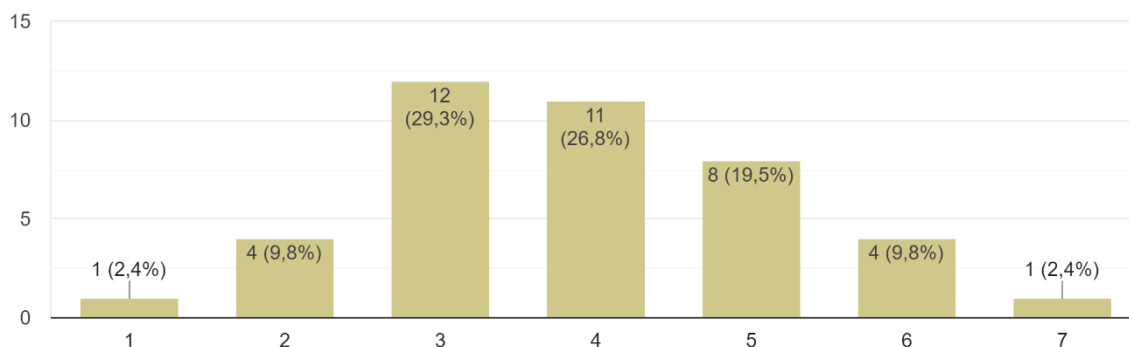

5. ADMINISTRACJA

Funkcjonowanie jednostek samorządu terytorialnego opiera się o sprawnie funkcjonującą administrację. Dlatego kolejne z zagadnień poddanych opracowaniu skupia się wokół tej problematyki.

Zamożność gminy (JST)

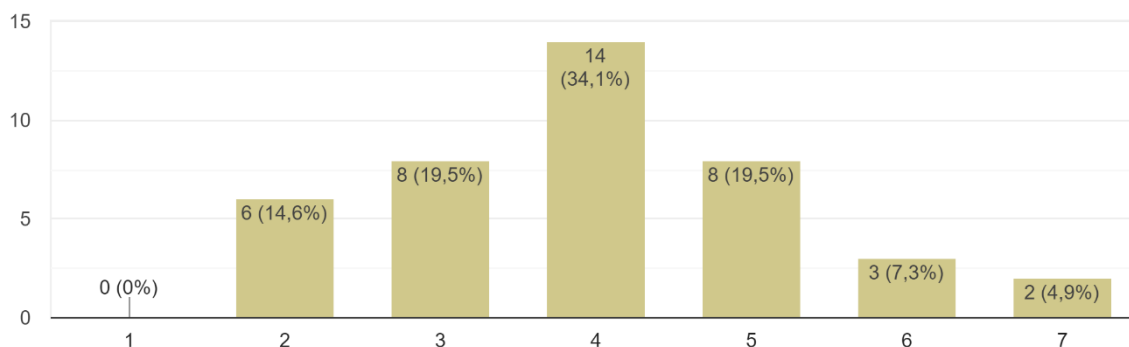
41 odpowiedzi

Pierwsze pytanie w tym zakresie dotyczyło określenia zamożności danego samorządu. Ponad 1/3 odpowiedzi wskazuje na raczej niekorzystny (29,3%) oraz niekorzystny (9,8%) poziom zamożności gminy. Natomiast brak dokładnego sprecyzowania wskazuje blisko 27% badanych samorządów.

E-administracja

41 odpowiedzi

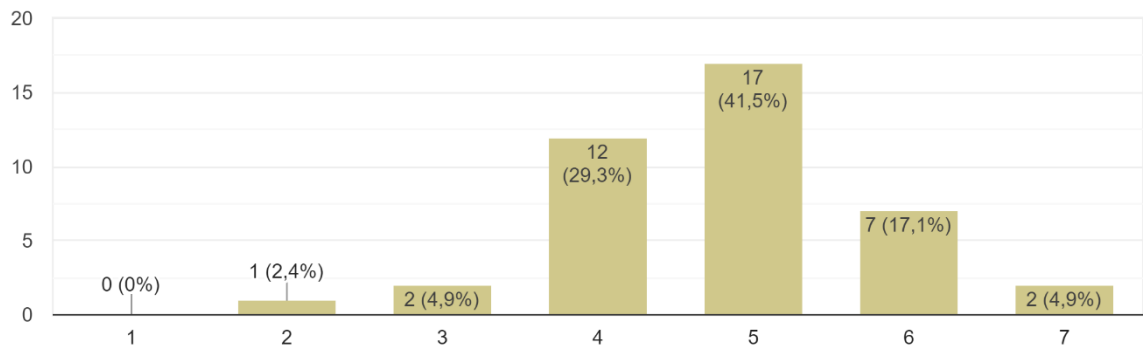
W dzisiejszych czasach niezwykle ważne jest wprowadzanie e-usług do codziennej działalności samorządów. Dlatego też, kolejne z pytań skierowanych do badanych dotyczyło

poziomu świadczonych usług i wykorzystania e-administracji. Odpowiedzi wskazują na niezadawalający poziom e-administracji. Ponad 1/3 odpowiedzi określa je mianem „ani korzystnej ani niekorzystnej”.

Współpraca gminy z innymi podmiotami publicznymi

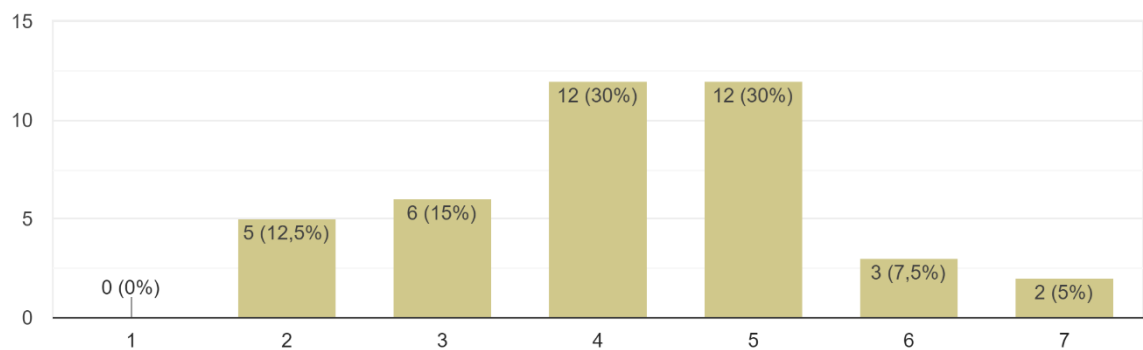
41 odpowiedzi

Kolejnym z omawianych zagadnień jest współpraca z innymi podmiotami publicznymi. Odpowiedzi w tym zakresie wskazują na raczej korzystny (41,5%) poziom współpracy z innymi podmiotami publicznymi. Znaczna liczba odpowiedzi wskazuje również na ani korzystny ani niekorzystny poziom współpracy z innymi podmiotami publicznymi.

Współpraca gminy z podmiotami prywatnymi

40 odpowiedzi

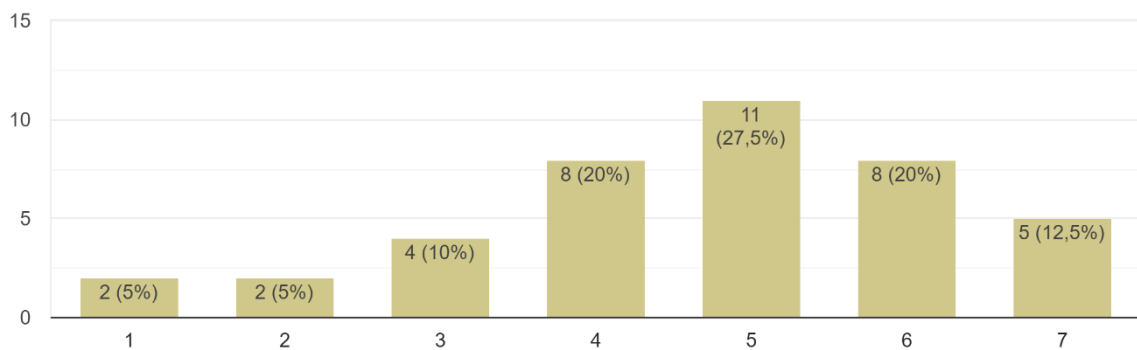

Kolejnym z zagadnień jest kwestia współpracy samorządu jednakże w tym przypadku z podmiotami prywatnymi. W tym zakresie podobna liczba odpowiedzi (30%) dotyczy ani korzystnego ani niekorzystnego poziomu współpracy ale również raczej korzystnego poziomu współpracy (30%).

Fundusze obywatelskie, np. budżet partycypacyjny, fundusz sołecki

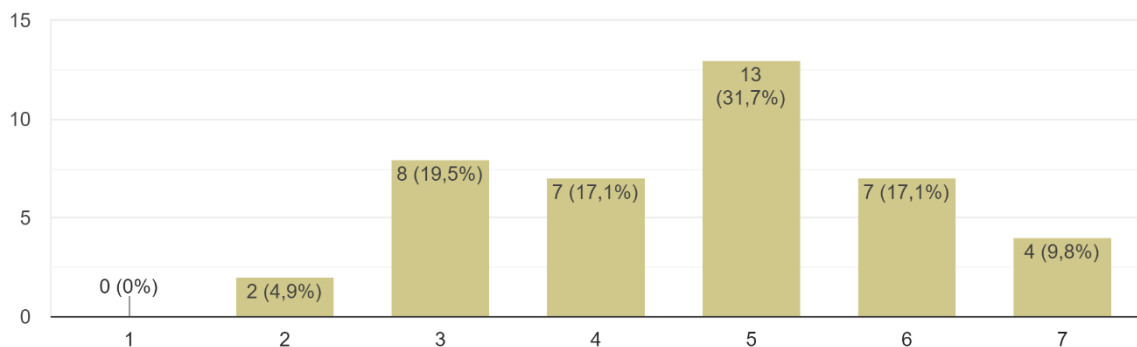
40 odpowiedzi

W kontekście funduszy obywatelskich odpowiedzi niejednoznacznie określały ich poziom w kontekście danego samorządu. Blisko 30% odpowiedzi (27,5%) wskazuje na raczej korzystny poziom, następnie 20% ankietowanych wskazuje na korzystny a 12 % badanych na bardzo korzystny.

Promocja gminy

41 odpowiedzi

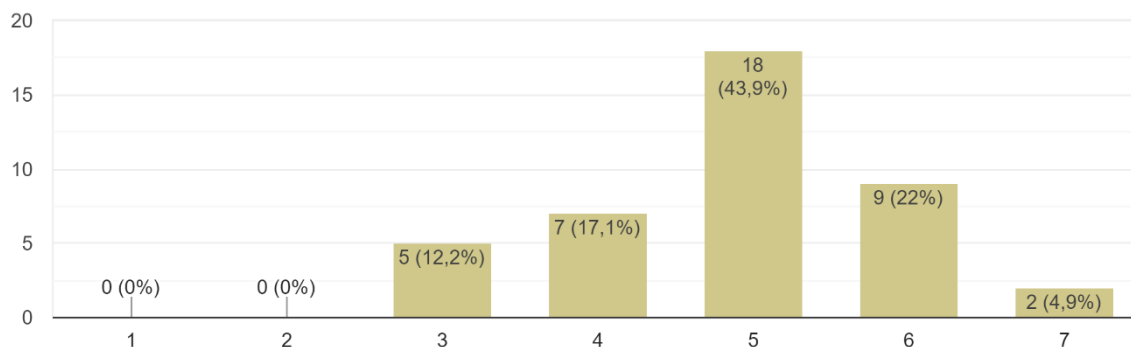

Marketing jednostek samorządu terytorialnego pełni bardzo ważną rolę w kontekście rozwoju danego samorządu. Zazwyczaj pomimo bardzo dużych potrzeb w tym zakresie, środki finansowe które są przeznaczone nie wystarczają. W danym pytaniu ponad 1/3 ankietowanych

Bezpieczeństwo publiczne

41 odpowiedzi

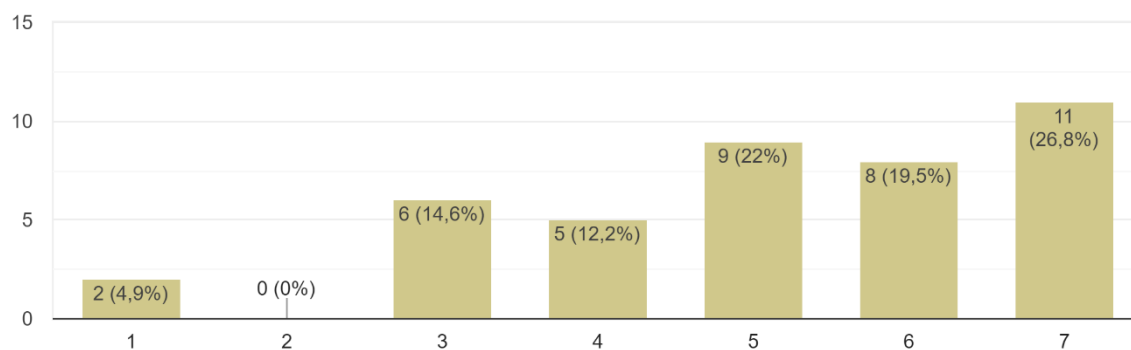

System bezpieczeństwa publicznego w dużej mierze jest tworzony przez organy samorządu terytorialnego. Bezpieczeństwo publiczne w przeprowadzonym badaniu zostało ocenione przez ankietowanych na poziomie 43,9% jako raczej korzystne.

6. PRZESTRZEŃ

Objęcie gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

41 odpowiedzi

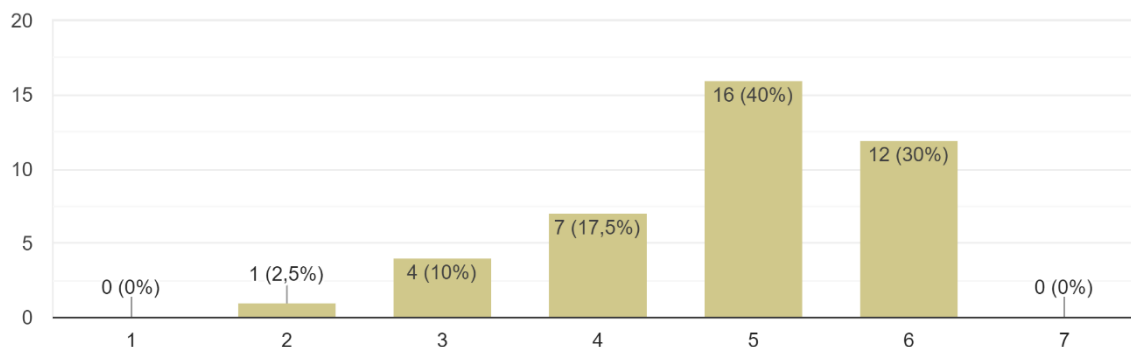

Rozwój danego samorządu w dużej mierze zależy od właściwego gospodarowania przestrzenią. Według ankietowanych objęcie gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego zostało ocenione na poziomie: 26,8% - bardzo korzystnie, raczej korzystnie – 22%, korzystnie – 19,5%, 14,6% - raczej niekorzystnie, ani korzystnie, ani korzystnie – 12,2%.

Stan zagospodarowania przestrzeni publicznej (chodniki, ławki, kosze na śmieci, estetyka itp.

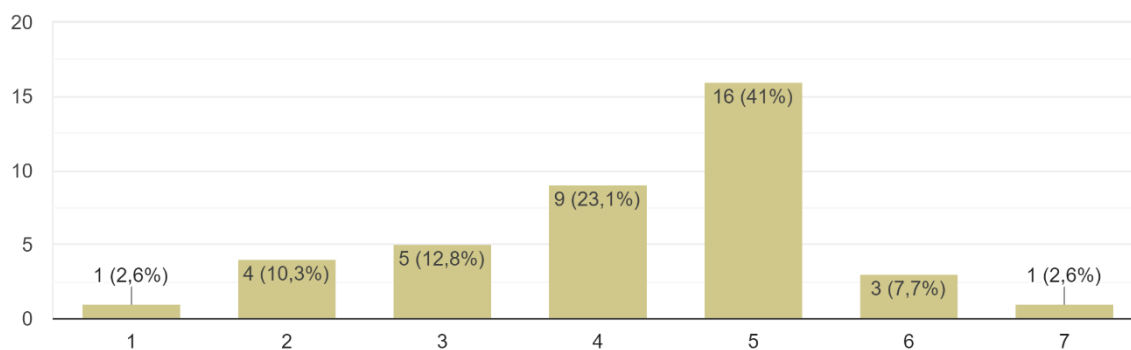
40 odpowiedzi

W kontekście zagospodarowania przestrzeni publicznej z wykorzystaniem małej architektury, chodników, ławek, koszy na śmieci i ogólnie pojętej estetyki ankieterzy ocenili dane zagadnienie głównie na poziomie raczej korzystnym (40%) udzielonych odpowiedzi.

Zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych

39 odpowiedzi

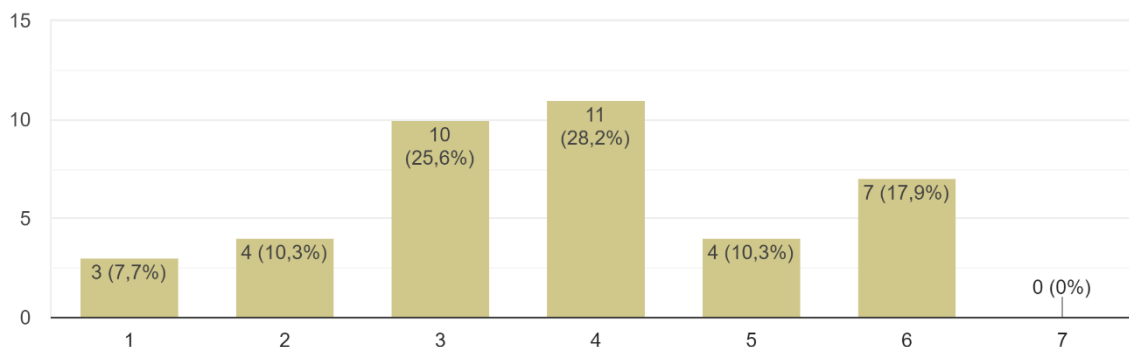

Zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych to kolejne z zagadnień poddanych badaniu. Znacząca liczba odpowiedzi ocenia je w sposób raczej korzystny (41%). Znaczącą grupą odpowiedzi w danym pytaniu to brak konkretnego sprecyzowania – 23,1% respondentów ocenia zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych ani korzystnie, ani niekorzystnie.

Udział/wielkość terenów zdegradowanych

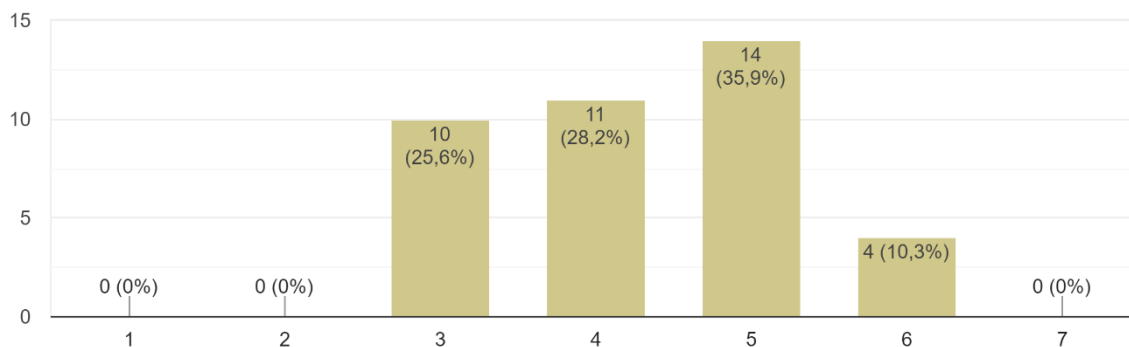
39 odpowiedzi

Ocena udziału/wielkości terenów zdegradowanych na reprezentowanych terenach jednostek samorządu terytorialnego znalazła swe odzwierciedlenie w przeprowadzonym badaniu w postaci wyników: 28,2% respondentów oceniła je jako ani korzystne, ani niekorzystne, 25,6% jako raczej niekorzystne, 17,9% jako korzystne.

Stan budynków

39 odpowiedzi

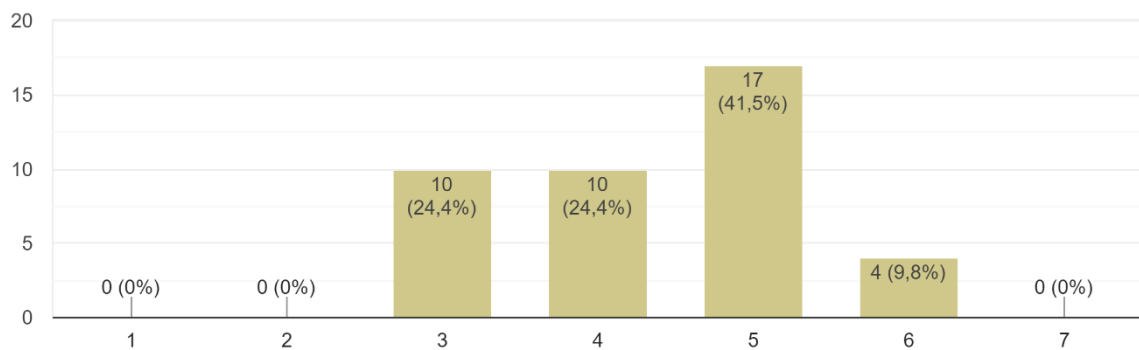
W jednostkach samorządu terytorialnego poddanych badaniu stan budynków został oceniony na wskazanym poziomie: 35,9% ankietowanych oceniło stan budynków jako raczej korzystny, 28,2% badanych oceniło na poziomie ani korzystnym, ani niekorzystnym natomiast 25,6% oceniło na poziomie raczej niekorzystnym.

7. GOSPODARKA, RYNEK PRACY

Poziom aktywności zawodowej mieszkańców

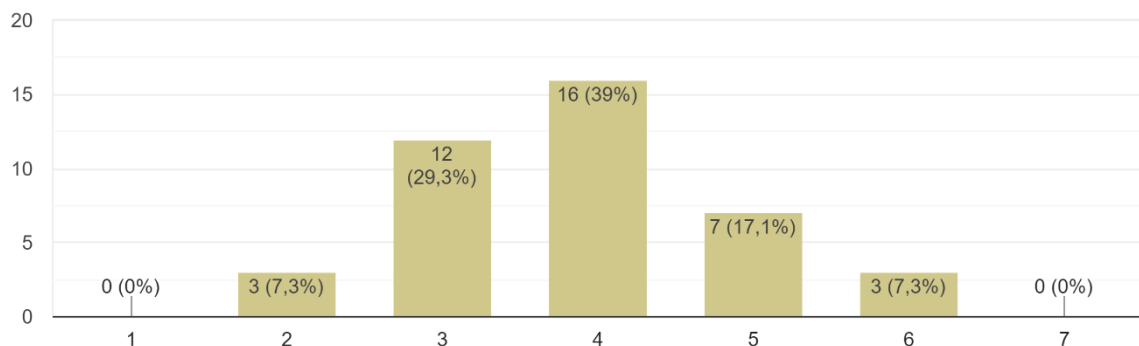
41 odpowiedzi

Jako elementarny wskaźnik rozwoju danego regionu wskazywany jest poziom aktywności zawodowej mieszkańców. Przez respondentów został on oceniony następująco: 41,5% ocenia poziom aktywności zawodowej jako raczej korzystny, ani korzystnie, ani niekorzystnie ocenia 24,4% badanych natomiast 24,4% oceniło raczej niekorzystnie.

Dostępność zasobów ludzkich, o pożądanych kwalifikacjach

41 odpowiedzi

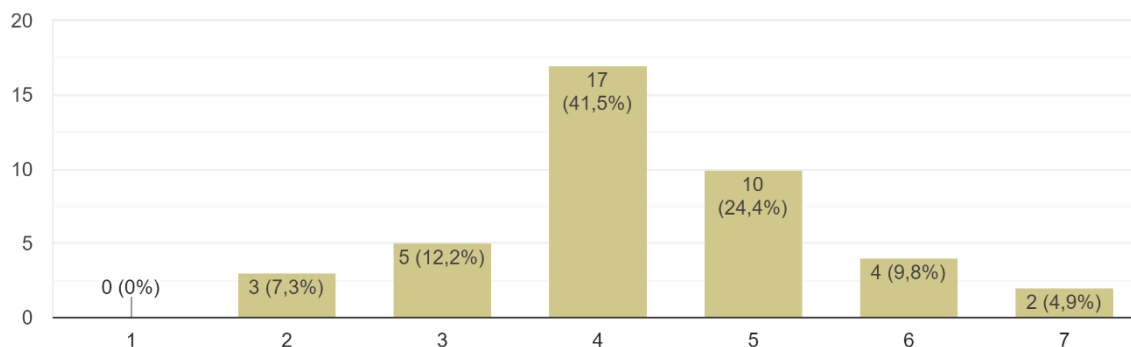

Dostępność zasobów ludzkich została w głównej mierze jako ani korzystne, ani niekorzystne (39%) uzyskanych odpowiedzi. Znaczącą w tym zakresie była również odpowiedź wskazana przez respondentów na poziomie 29,3% oceniona jako raczej niekorzystna.

Przedsiębiorczość mieszkańców

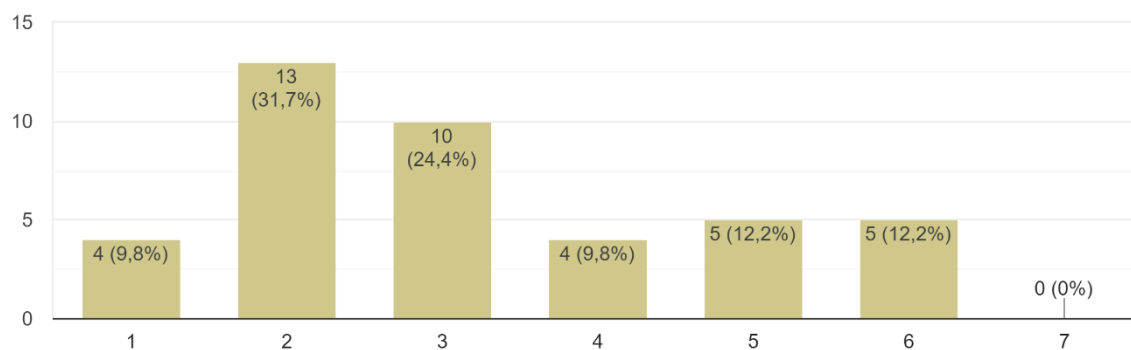
41 odpowiedzi

W kontekście rozwoju społeczno-gospodarczego gmin, miast i regionów stanowi przedsiębiorczość ich mieszkańców. W analizie badawczej można stwierdzić, że na terenie objętym badaniem została ona oceniona przez respondentów

Obecność dużych przedsiębiorstw i zagranicznych inwestorów

41 odpowiedzi

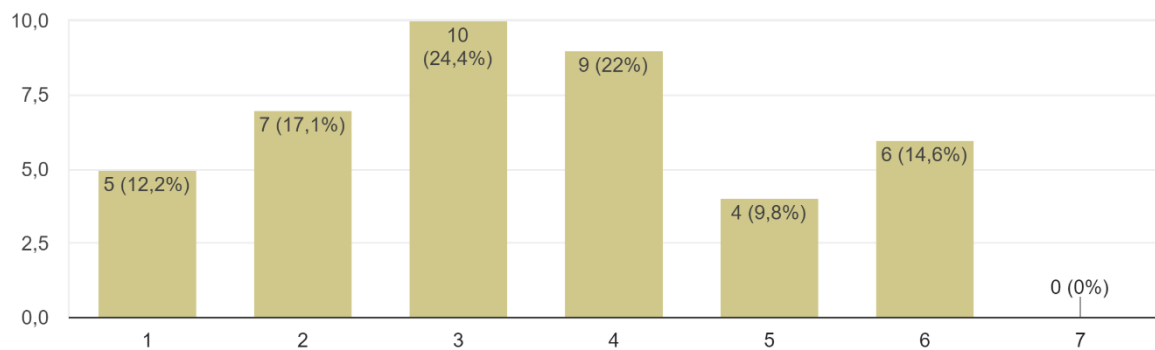

Znaczącym elementem w kontekście rozwoju jest obecność dużych przedsiębiorstw i zagranicznych inwestorów. Na obszarze objętym badaniem została ona oceniona w znaczącej przewadze w stopniu niekorzystnym – 31,7%, blisko 25% odpowiedzi skupiała się wokół oceny raczej niekorzystnej.

Dostępność terenów pod inwestycje i lokali pod działalność gospodarczą

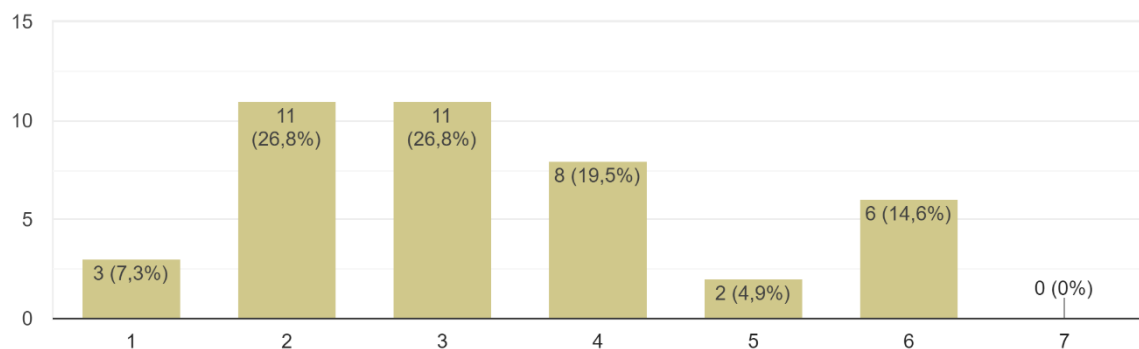
41 odpowiedzi

W przeprowadzonym badaniu dostępność terenów pod inwestycje i lokali pod działalność gospodarczą została różnorodnie oceniona przez respondentów. Wyniki prezentują się następująco: 24,4% udzielonych odpowiedzi wskazuje na raczej niekorzystny poziom, 22% udzielonych odpowiedzi dotyczy ani korzystnej, ani niekorzystnej oceny, 17,1% ocenia raczej niekorzystnie.

Wyposażenie w infrastrukturę techniczną terenów pod inwestycje i działalność gospodarczą

41 odpowiedzi

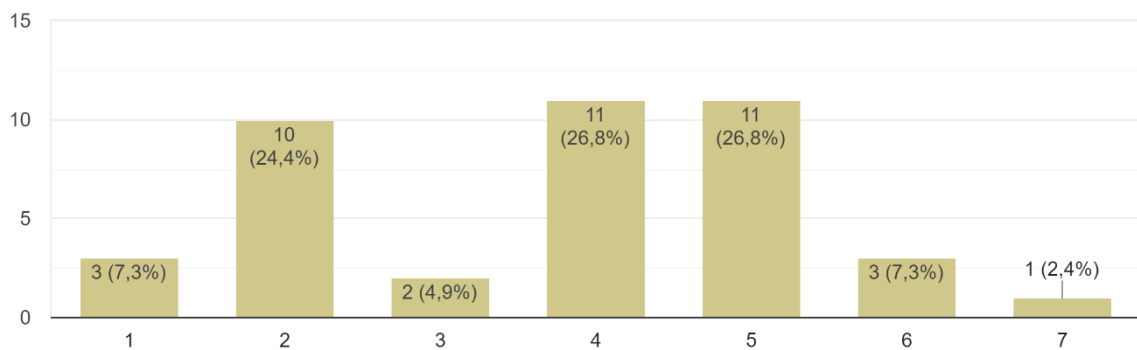

Wyposażenie w infrastrukturę techniczną terenów pod inwestycje i działalność gospodarczą zostało ocenione przez respondentów na poziomie: 26,8% - na poziomie niekorzystnym i raczej niekorzystnym, na poziomie 19,5% udzielono odpowiedzi ani korzystnie, ani niekorzystnie.

Jakość gminnego systemu wsparcia dla inwestorów i przedsiębiorców

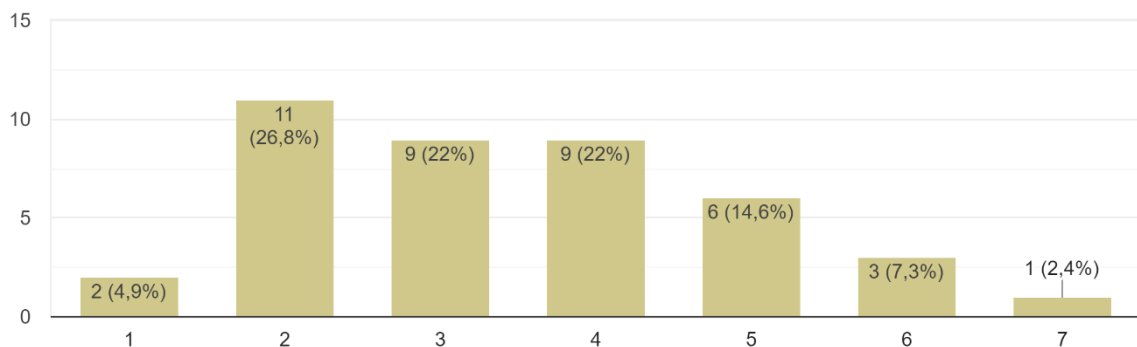
41 odpowiedzi

Ważnym wsparciem w kwestii rozwoju przedsiębiorczości jest sprawnie funkcjonujący system wsparcia dla inwestorów i przedsiębiorców. Przez badanych został on oceniony na poziomie: 26,8% na poziomie ani korzystnym, ani niekorzystnym oraz raczej korzystny, znacząca liczba ankietowanych w postaci 24,4% została oceniona na poziomie niekorzystnym.

Dostępność instytucji wspierających, tzw. Instytucji otoczenia biznesu

41 odpowiedzi

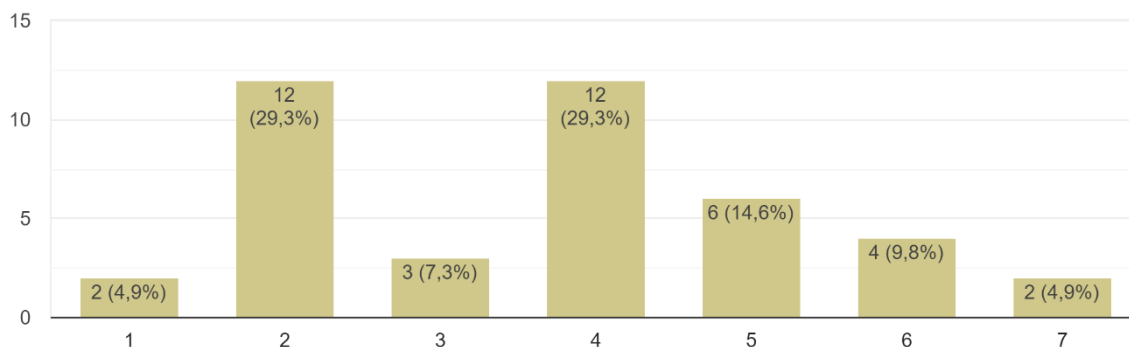

Dostępność instytucji wspierających tzw. instytucje otoczenia biznesu została oceniona przez respondentów w następujący sposób: 26,8% oceniła dostępność jako niekorzystny, 22% jako raczej niekorzystny oraz ani korzystny, ani niekorzystny.

Innowacyjność przedsiębiorstw

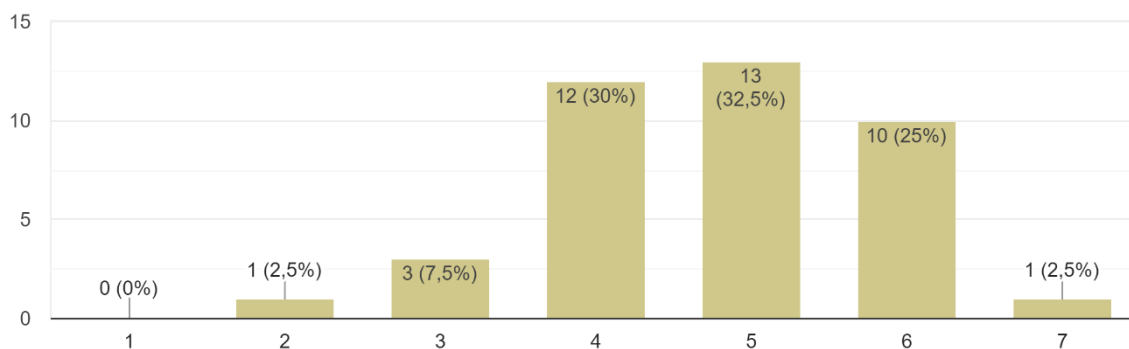
41 odpowiedzi

Kluczowym elementem, który świadczy o rozwoju danego samorządu jest innowacyjność przedsiębiorstw funkcjonujących na danym terenie. W tym kontekście innowacyjność na terenie Powiśla została oceniona następująco: 29,3% ocenia niekorzystnie lub ani korzystnie, ani niekorzystnie. 14,6% udzielonych odpowiedzi respondentów dotyczy odpowiedzi raczej korzystnie.

Dostępność usług i handlu

40 odpowiedzi

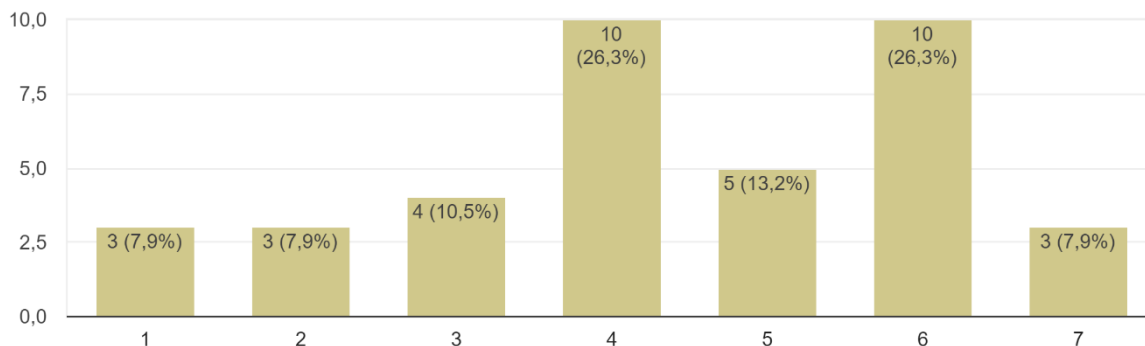
Dostępność usług i handlu została oceniona przez respondentów jako raczej korzystna (32,5%), ani korzystna ani niekorzystna (30%), korzystna (25%).

8. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Dostępność dróg krajowych

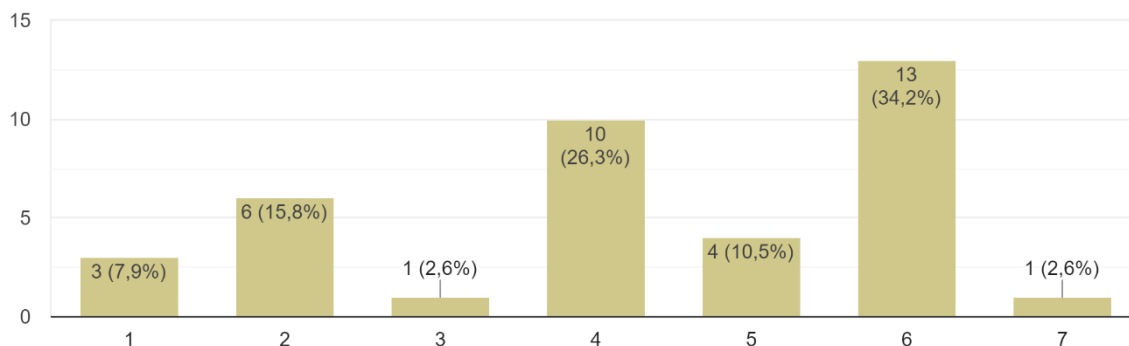
38 odpowiedzi

Ankietowani zostali także zapytani o dostępność dróg krajowych. Odpowiedzi wyglądają następująco: 26,3% ocenia dostępność na poziomie korzystnym, taka sama liczba odpowiedzi dotyczy oceny ani korzystnie, ani niekorzystnie. Około 14% respondentów ocenia dostępność dróg krajowych na poziomie raczej korzystnym.

Stan dróg krajowych

38 odpowiedzi

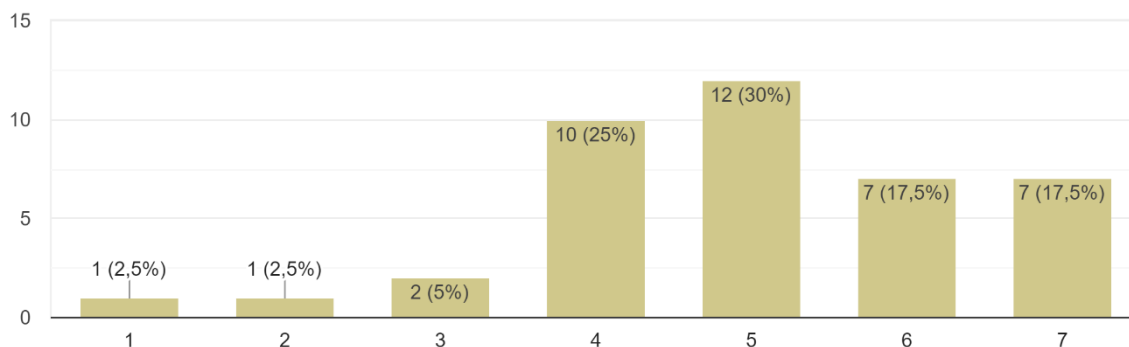

Badaniu został poddany również stan dróg krajowych w świetle ocen samorządów. Znacząca ilość odpowiedzi dotyczy oceny na poziomie korzystnym (34,2%). Blisko 27% ankietowanych oceniła stan dróg krajowych nie dokonując precyzyjnego wskazania ani na poziomie pozytywnym, ani na poziomie negatywnym.

Dostępność dróg wojewódzkich

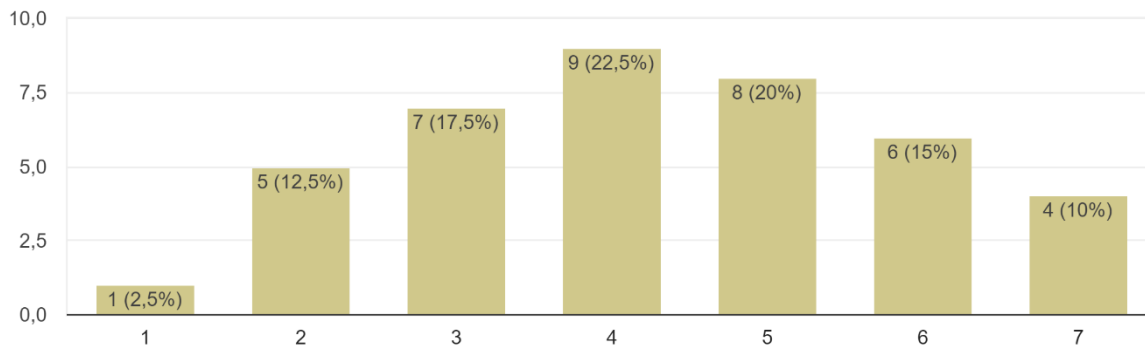
40 odpowiedzi

Kolejnym z zagadnień, które zostało poddane ocenie jest wskazanie przez samorządy dostępności dróg wojewódzkich na badanym obszarze. Ankietowani ocenili dostępność dróg wojewódzkich na terenie Powiśla głównie jako raczej korzystna (30%), ani korzystnie, ani niekorzystnie (25%), korzystnie (17,5%) a także na poziomie bardzo korzystnym (17,5%).

Stan dróg wojewódzkich

40 odpowiedzi

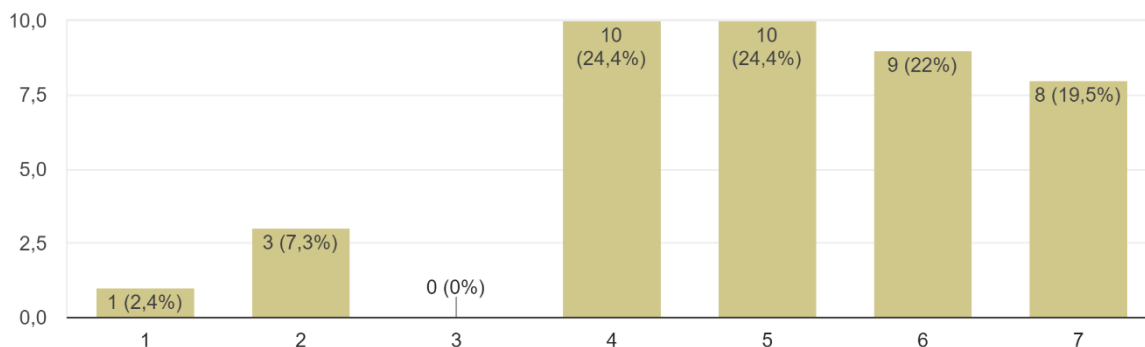

Stan dróg wojewódzkich nie został w sposób precyzyjnie oceniony pozytywnie bądź negatywnie. Większość udzielonych odpowiedzi skupia się na poziomie 4 – ocena ani korzystna, ani niekorzystna. Znacząca liczba odpowiedzi dotyczy również oceny na poziomie 5 – raczej korzystnie (20%) oraz raczej niekorzystnie (17,5%).

Dostępność dróg powiatowych

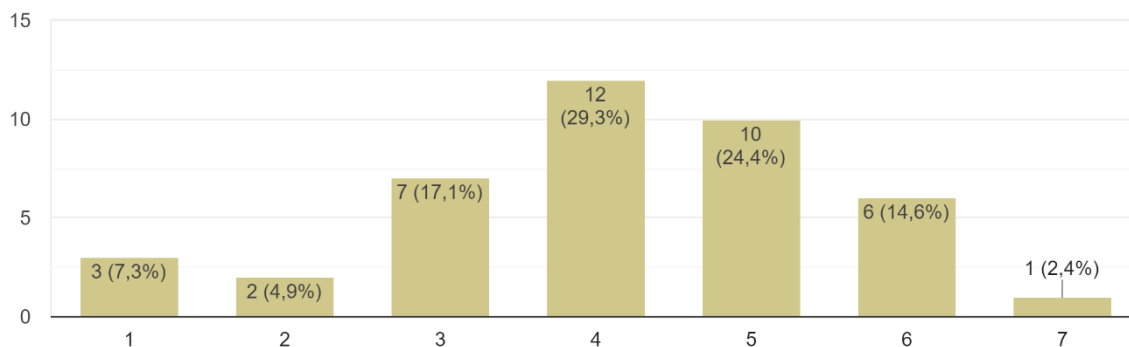
41 odpowiedzi

W kwestii oceny dostępności dróg powiatowych odpowiedzi respondentów głównie znajdują się przy wysokiej skali ocen. Ankietowani głównie ocenili dostępność dróg powiatowych na poziomie raczej korzystnym (24,4%), ani korzystnym, ani niekorzystnym (24,4), korzystnym (22%), bardzo korzystnym (19,5%).

Stan dróg powiatowych

41 odpowiedzi

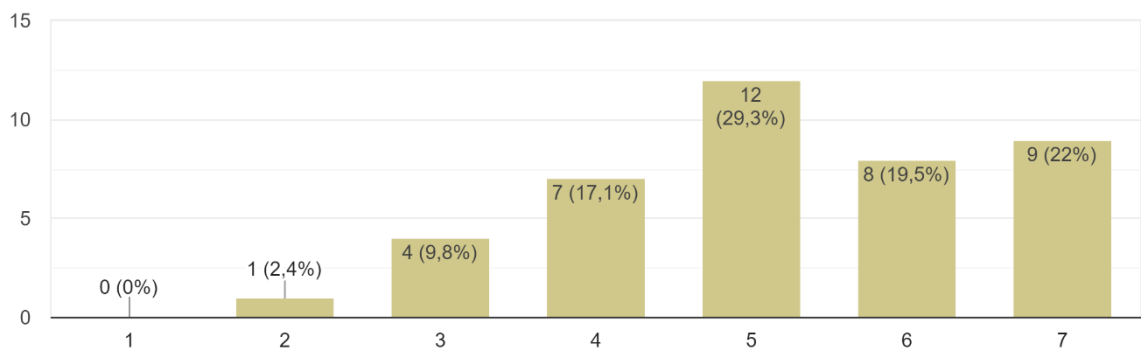

Stan dróg powiatowych oceniono w skali ocen na poziomie 4 – ani korzystnie, ani niekorzystnie. Blisko 24% udzielonych odpowiedzi wskazywało na raczej korzystny stan dróg powiatowych, natomiast na poziomie 3 – raczej niekorzystnie oceniło stan dróg powiatowych 17,1% ankietowanych.

Dostępność dróg gminnych

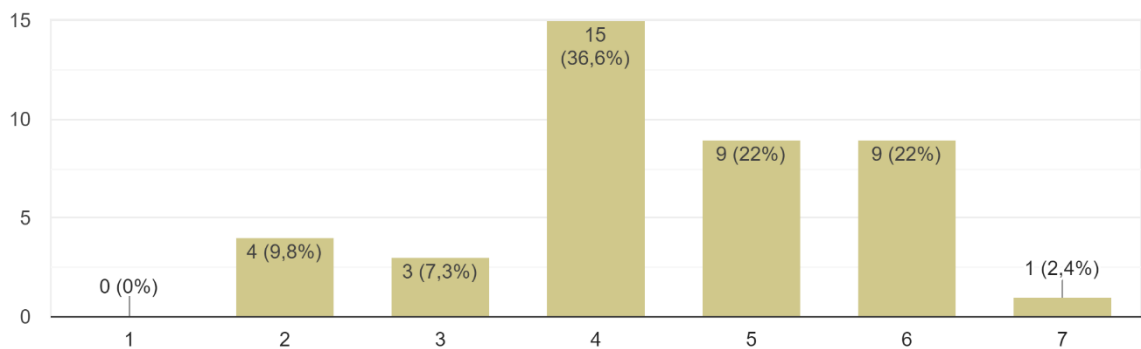
41 odpowiedzi

W przeprowadzonym badaniu poddano także ocenie dostępność dróg gminnych. Została ona oceniona głównie na poziomie raczej korzystnym (29,3%) respondentów. Następnie znacząca liczba odpowiedzi to wskazanie na bardzo korzystny poziom dostępności (22%) a także poziom korzystny (19,5%).

Stan dróg gminnych

41 odpowiedzi

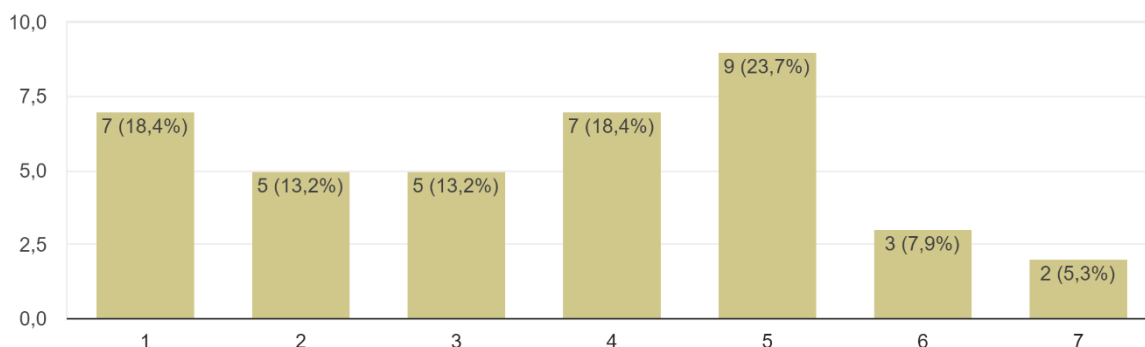

Natomiast stan dróg gminnych w znaczącej liczbie odpowiedzi został określony na poziomie 4 – ani korzystnie, ani niekorzystnie (36,6%). W stopniu raczej korzystnym oceniło stan dróg blisko 22% respondentów, taka liczba odpowiedzi dotyczyła poziomu korzystnego (22%).

Dostępność transportu kolejowego, w tym jakość świadczonych usług (rozkład jazdy – liczba i częstotliwość połączeń)

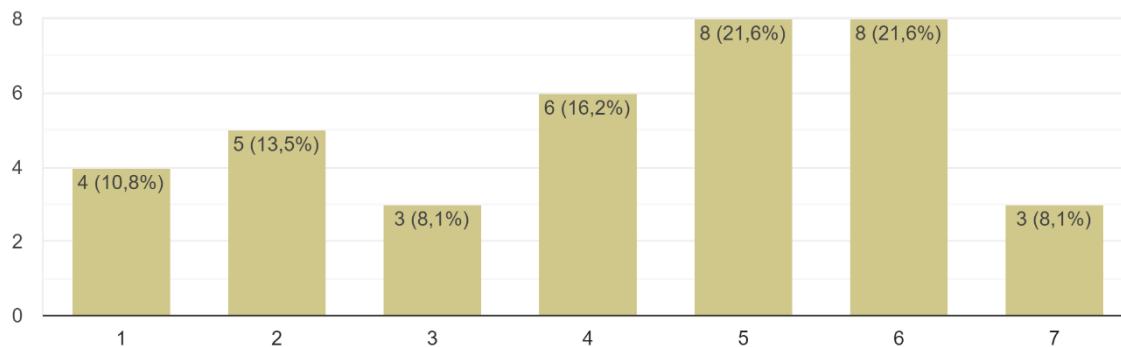
38 odpowiedzi

Dostępność transportu kolejowego, w tym jakość świadczonych usług (rozkład jazdy – liczba i częstotliwość połączeń) została oceniona przez respondentów w następujący sposób: poziom raczej korzystny wykazało 23,7% respondentów, 18,4% respondentów wskazało ocenę bardzo niekorzystną, taką samą liczbę odpowiedzi w wyniku 18,4% wykazało ocenę ani korzystną, ani niekorzystną.

Stan infrastruktury transportu kolejowego

37 odpowiedzi

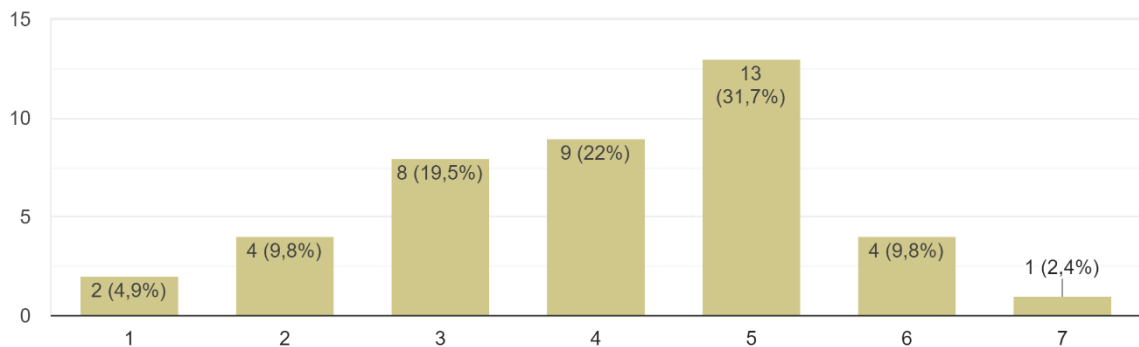

W ramach badania podjęto również próbę oceny stanu infrastruktury transportu kolejowego. Oceniono ją w następujący sposób: poziom 5 i 6 (raczej korzystnie i korzystnie) wskazało po 21,6% respondentów, ani korzystnie, ani nie korzystnie wskazało 16,2% badanych.

Dostępność komunikacji autobusowej, w tym jakość usług (rozkład jazdy – liczba i częstotliwość połączeń)

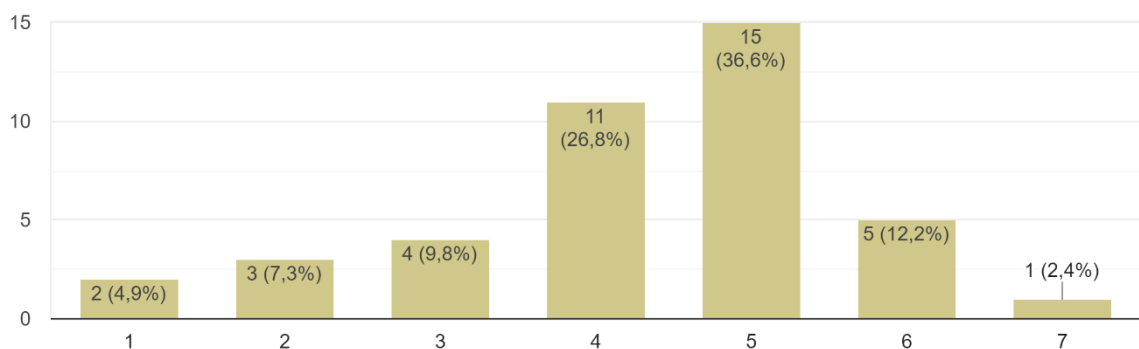
41 odpowiedzi

W kwestii transportu ocenie została poddana dostępność komunikacji autobusowej. Anketowani ocenili ją na poziomie raczej korzystnym – 31,7%. Znacząca liczba odpowiedzi dotyczyła również oceny na poziomie 4 – ani korzystnie, ani niekorzystnie oraz na poziomie 3 – 19,5% raczej niekorzystnie.

Stan infrastruktury komunikacji autobusowej

41 odpowiedzi

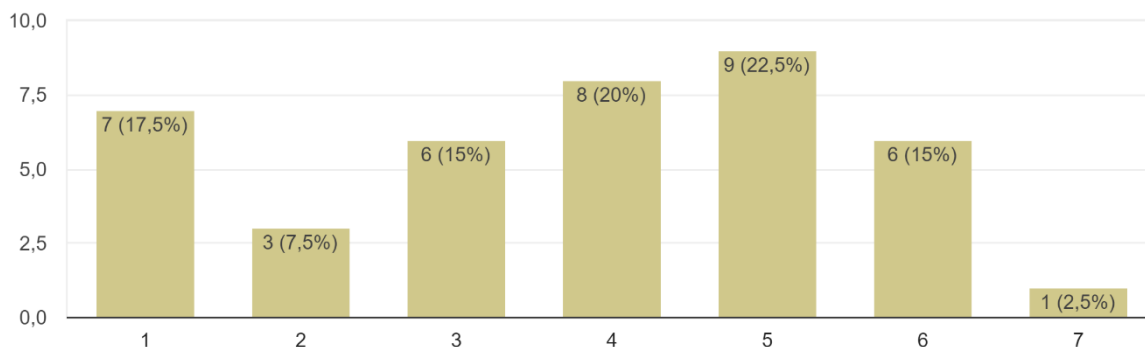

Natomiast stan infrastruktury komunikacji autobusowej został oceniony w większości na poziomie 5 – raczej korzystnie (36,6%) oraz na poziomie 4 – ani korzystnie, ani niekorzystnie (26,8%).

Dostępność ścieżek rowerowych

40 odpowiedzi

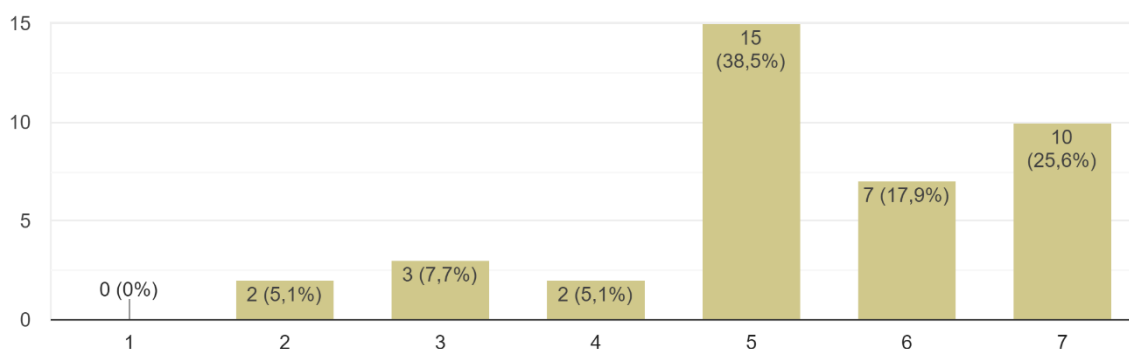

Oceny dostępności ścieżek rowerowych zostały określone w skali ocen na różnorodnych poziomach. Niewielką przewagę w tym zakresie ma poziom 5 – ocena raczej korzystna (22,5), następnie ocena 4 – ani korzystna, ani niekorzystna (20%) a także odpowiedź najmniej zadowolająca czyli poziom 1 – ocena bardzo niekorzystna (17,5%).

9. GOSPODARKA KOMUNALNA

Dostępność infrastruktury wodociągowej

39 odpowiedzi

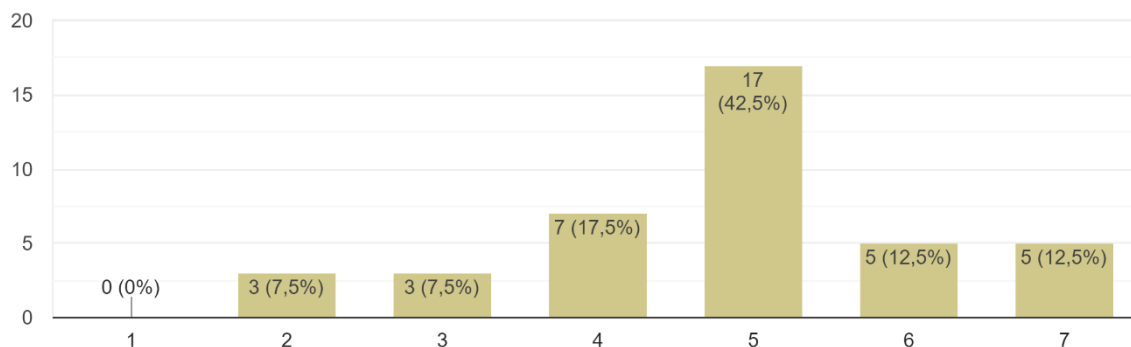

W ramach badania poddano również ocenie dostępność infrastruktury wodociągowej. Oceniono ją przez respondentów w następujący sposób: na poziomie – raczej korzystnie oceniło 38,5% respondentów, na poziomie 7 – bardzo korzystnie oceniło 25,6% respondentów oraz na poziomie 6 – korzystnie – blisko 18% respondentów.

Stan infrastruktury wodociągowej

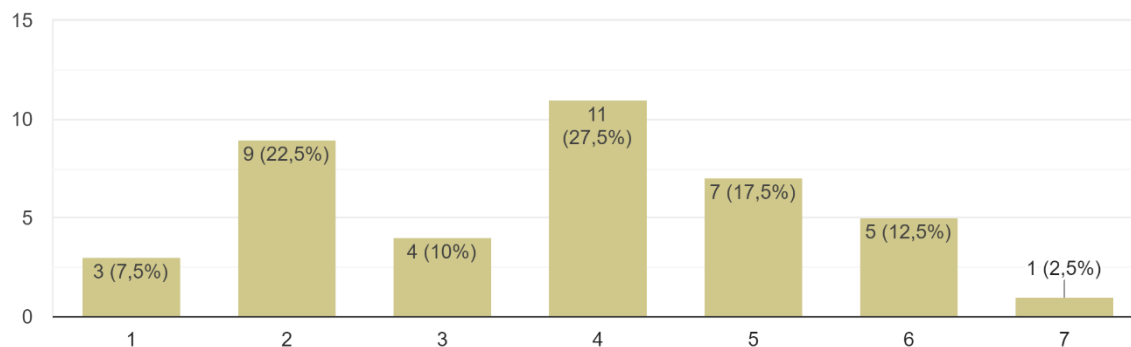
40 odpowiedzi

Ocenie poddano także stan infrastruktury wodociągowej na badanym obszarze Powiśla. Zdecydowana większość respondentów oceniła ją na poziomie – raczej korzystnie (42,5), następnie na poziomie 4 – ani korzystnie, ani niekorzystnie oceniło infrastrukturę wodociągową oceniło 17,5% badanych.

Dostępność infrastruktury kanalizacyjnej

40 odpowiedzi

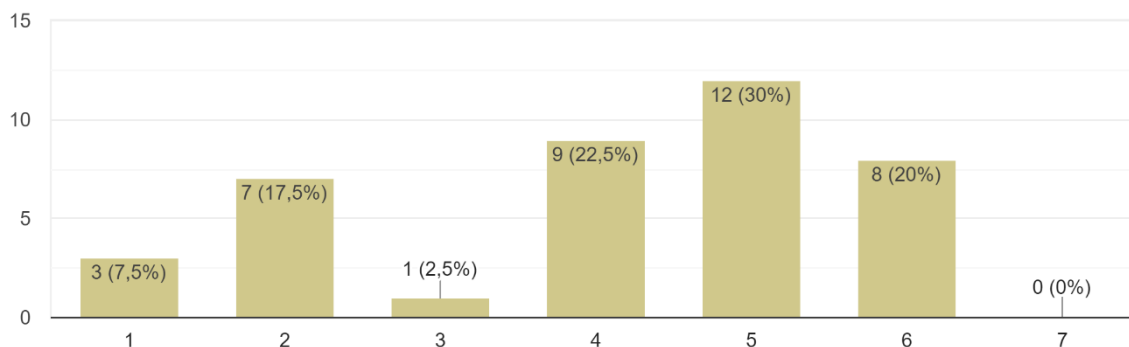

Kolejną kwestią poddaną ocenie badanych była dostępność infrastruktury kanalizacyjnej. Uzyskane wyniki są rozproszone na skali ocen, jednakże najwięcej odpowiedzi obserwujemy na skali ocen – poziom 4 – ani korzystnie, ani niekorzystnie. Następnie na poziomie 2 – niekorzystnie odpowiedzi udzieliło 22,5% badanych.

Stan infrastruktury kanalizacyjnej

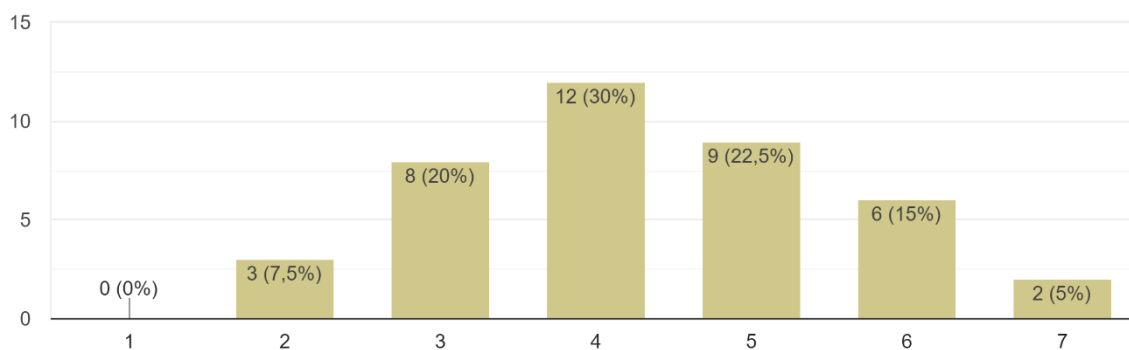
40 odpowiedzi

Ocenie został poddany także stan infrastruktury kanalizacyjnej. Znacząca liczba odpowiedzi dotyczy poziomu 5 – raczej korzystnie (30%), na poziomie 4 – ani korzystnie, ani korzystnie (22,5%) oraz na poziomie 6 – korzystnie (20%).

Dostępność infrastruktury teleinformatycznej

40 odpowiedzi

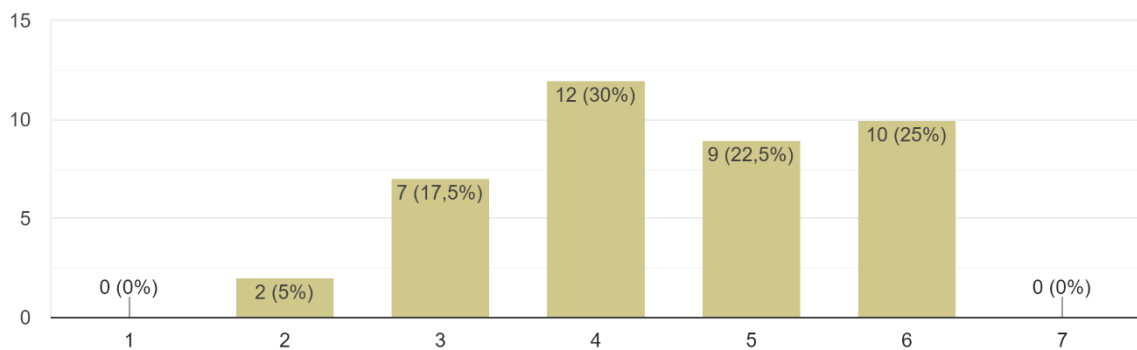

Kluczowym elementem w sprawnej działalności samorządów jest dostępność infrastruktury teleinformatycznej. W ramach przeprowadzonego badania na terenie Powiśla została ona oceniona w następujący sposób: na poziomie 4 – ani korzystnie, ani niekorzystnie ocenia 30% respondentów, na poziomie 5 – raczej korzystnie – 22,5% badanych oraz na poziomie 3 – raczej niekorzystnie – 20% respondentów.

Stan infrastruktury teleinformatycznej

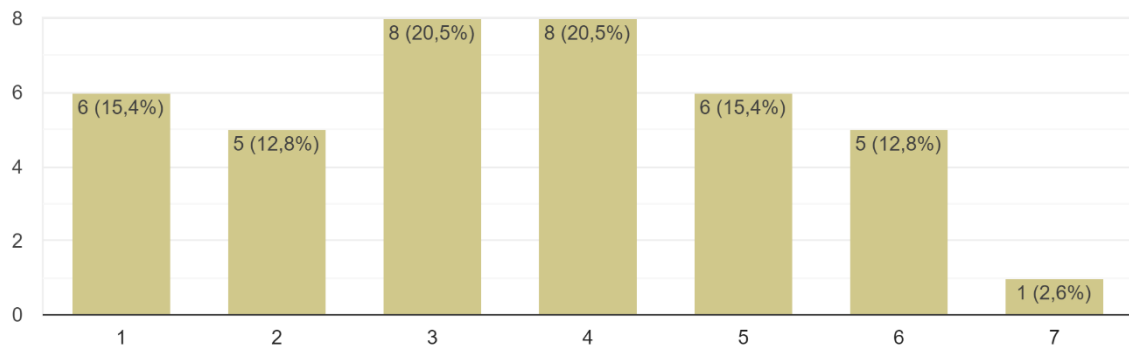
40 odpowiedzi

Stan istniejącej już infrastruktury teleinformatycznej został oceniony przez respondentów na następującym poziomie: 30% respondentów nie określiła w precyzyjny sposób stanu infrastruktury teleinformatycznej wybierając odpowiedź na poziomie 4 – czyli ocena ani korzystna, ani niekorzystna. Następnie na poziomie 6 – ocena korzystna (26% respondentów).

Dostępność infrastruktury gazowej

39 odpowiedzi

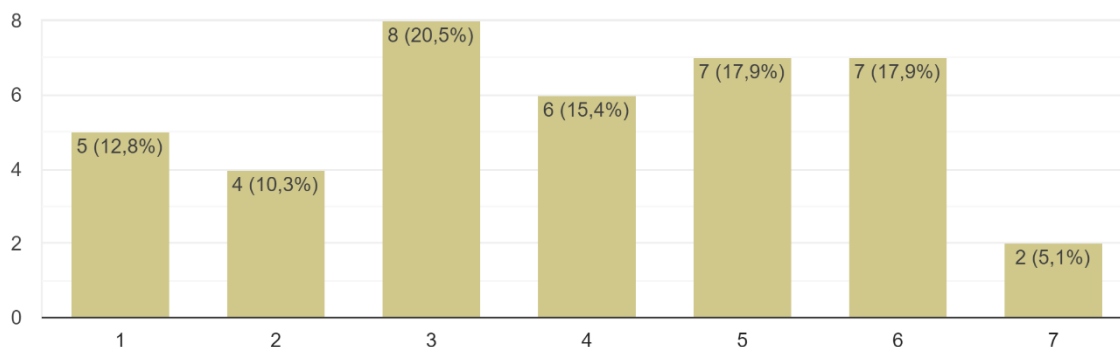

Wyniki uzyskane w kontekście dostępności infrastruktury gazowej ukazują, że respondenci wykazali szeroki zakres ocen. Znacząca liczba odpowiedzi skupia się po środku skali ocen (blisko 21%), taka sama liczba odpowiedzi dotyczy wyniku raczej niekorzystnego natomiast na poziomie 5 – raczej korzystnie określa je 15,4% respondentów.

Dostępność infrastruktury dystrybucyjnej

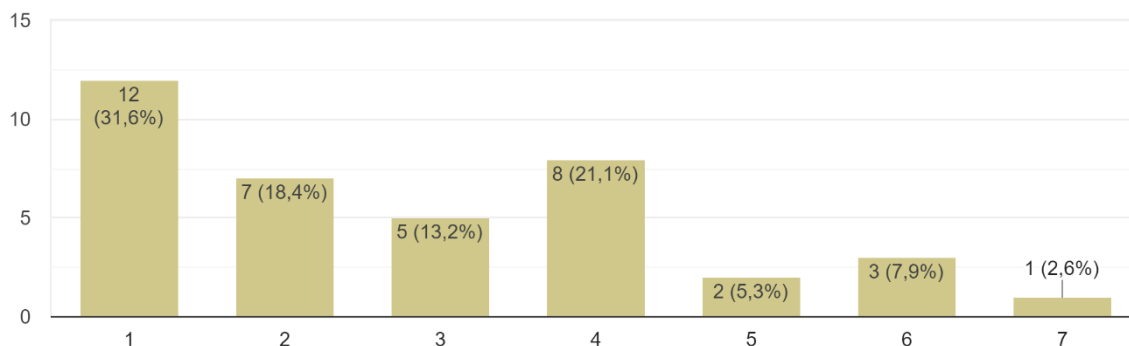
39 odpowiedzi

Kolejnym elementem jest ocena dostępności infrastruktury dystrybucyjnej. W przeprowadzonym badaniu odpowiedzi rozłożone są w dużej mierze proporcjonalnie. Świadczy to o zróżnicowaniu dostępności infrastruktury dystrybucyjnej na terenie powiatów objętych badaniem.

Dostępność sieci ciepłowniczych

38 odpowiedzi

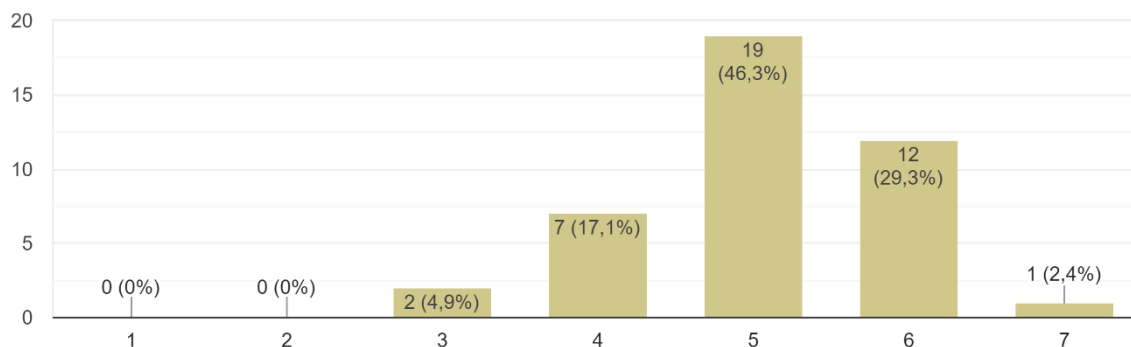
W kontekście dostępności sieci ciepłowniczych na badanym obszarze respondenci ocenili je w sposób negatywny. Ponad 30% odpowiedzi wskazuje na bardzo niekorzystną dostępność sieci ciepłowniczych. Ponad 20% badanych nie wykazało precyzyjnie poziomu dostępności wybierając odpowiedź na poziomie 4 – ani korzystnie, a niekorzystnie.

10. ŚRODOWISKO NATURALNE

Jakość wód

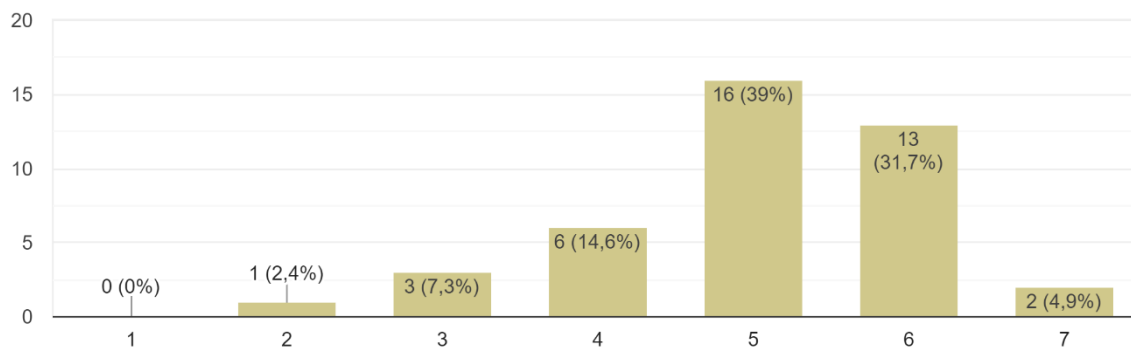
41 odpowiedzi

W ramach prowadzonych badań duży nacisk położono na kwestie środowiska naturalnego. Jednym z zagadnień poddanych badaniu jest ocena jakości wód. Anketowani ocenili ją w zdecydowanej większości na poziomie 5 – raczej korzystnie oraz na poziomie 6 – korzystnie z wynikiem blisko 30%.

Jakość powietrza

41 odpowiedzi

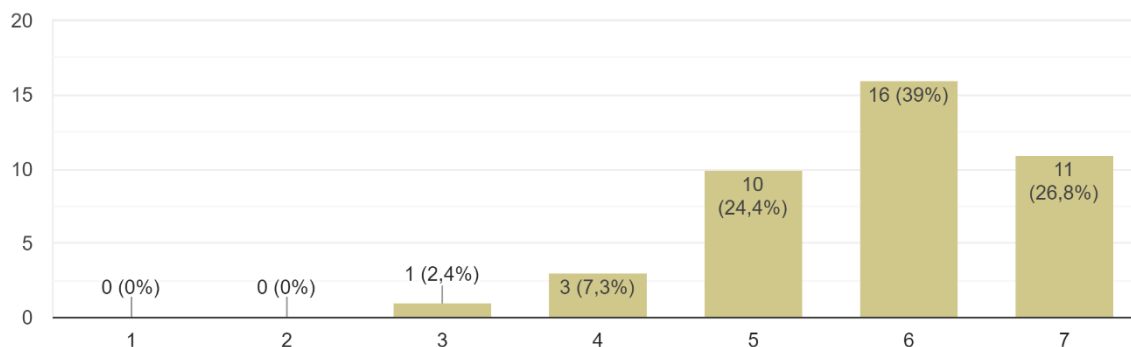

Kolejną kwestią, o której ocenę poprosiliśmy respondentów była jakość powietrza. Podobnie jak w przypadku jakości wód anketowani ocenili ją na poziomie raczej korzystnym (39%) i korzystnym (31,7%).

Walory przyrodnicze

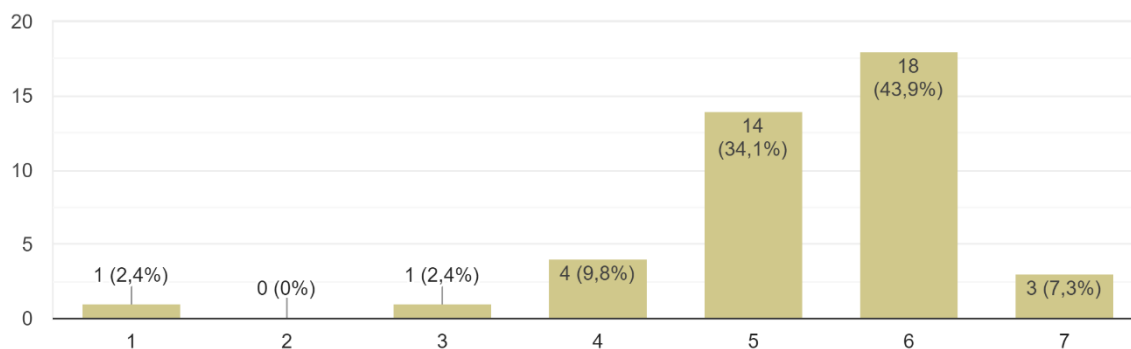
41 odpowiedzi

W prowadzonym badaniu zapytano również o walory przyrodnicze występujące na omawianym obszarze Powiśla. Ankietowani ocenili je na poziomie 6 – czyli korzystnym. Warto zwrócić uwagę, że kolejne odpowiedzi z największą liczbą odpowiedzi to z wynikiem 26,8% na poziomie 7 – bardzo korzystnie a także z wynikiem blisko 25% na poziomie 5 – raczej korzystnie.

Poziom zalesienia

41 odpowiedzi

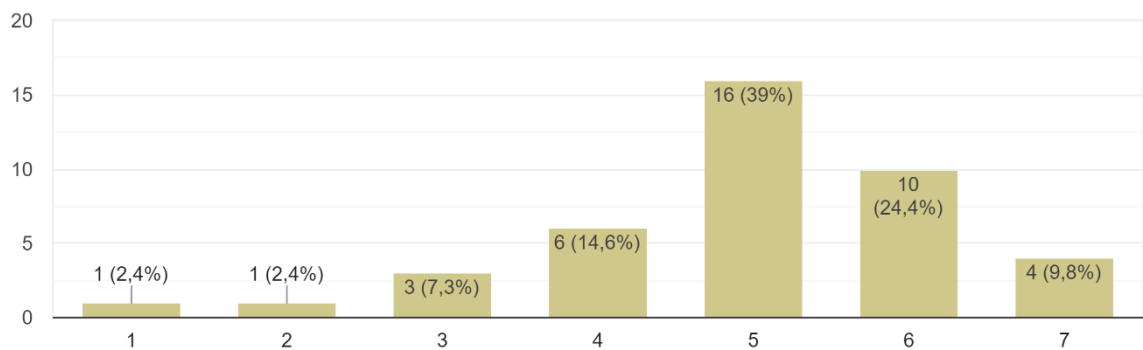

Badaniu został poddany także stan zalesienia na obszarze Powiśla. Poziom zalesienia został oceniony w głównej mierze z wynikiem na poziomie blisko 44% korzystnie oraz na poziomie raczej korzystnym z wynikiem 34,1%.

Dostępność do urządzonych terenów zielonych (parki, skwery)

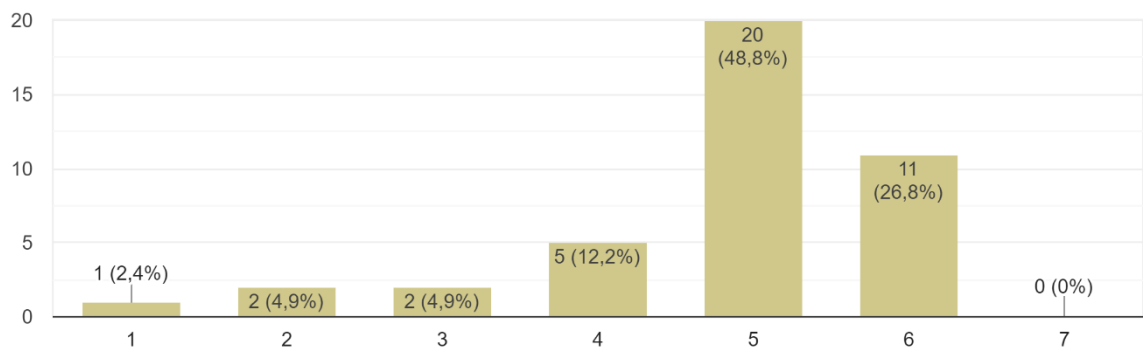
41 odpowiedzi

Ankietowani zostali zapytani także o dostępność do urządzonych terenów zielonych takich jak parki i skwery. Odpowiedzi respondentów w największej ilości skupiły się na poziomie 5 – ocenie raczej korzystnej z wynikiem 39% oraz na poziomie 6 – korzystnym z drugim największym wynikiem na poziomie blisko 25%.

Stan klimatu akustycznego

41 odpowiedzi

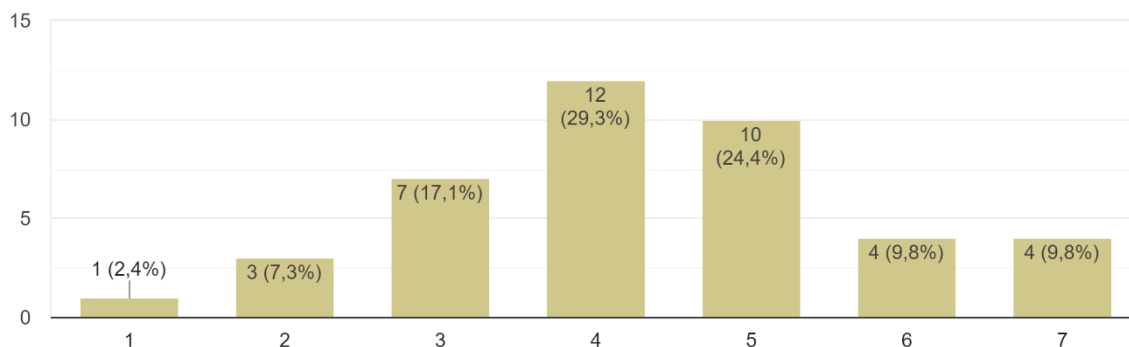

Stan klimatu akustycznego został oceniony przez badane samorzady na terenie Powiśla ze znaczącym wynikiem na poziomie – 5 z liczbą odpowiedzi w blisko 49% oraz na poziomie 6 – korzystnym z wynikiem blisko 27%.

Stan infrastruktury przeciwpowodziowej oraz retencyjnej

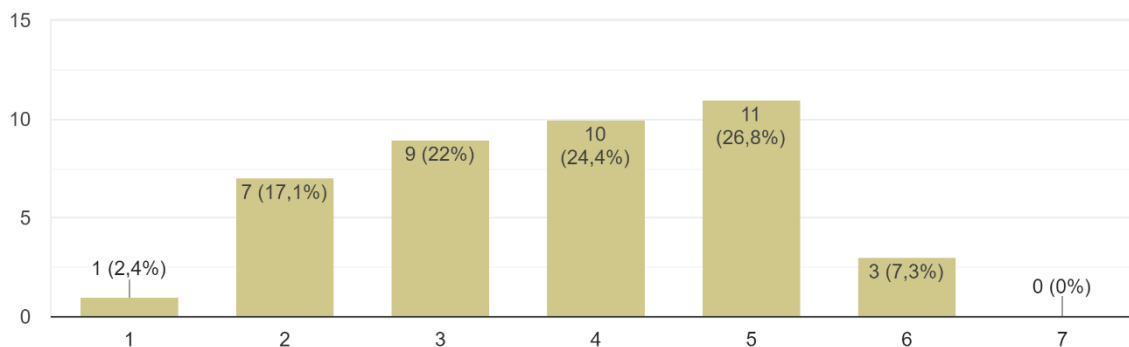
41 odpowiedzi

Ocenie został poddany także stan infrastruktury przeciwpowodziowej oraz retencyjnej. Odpowiedzi rozłożyły się na skali ocen proporcjonalnie. Jednakże z największą liczbą odpowiedzi uplasowała się na poziomie 4 – ocena ani korzystna, ani niekorzystna. Oceną z drugim wynikiem była ocena na poziomie 5 – raczej korzystna z wynikiem blisko 25%.

Poziom rozwoju energetyki opartej na źródłach odnawialnych

41 odpowiedzi

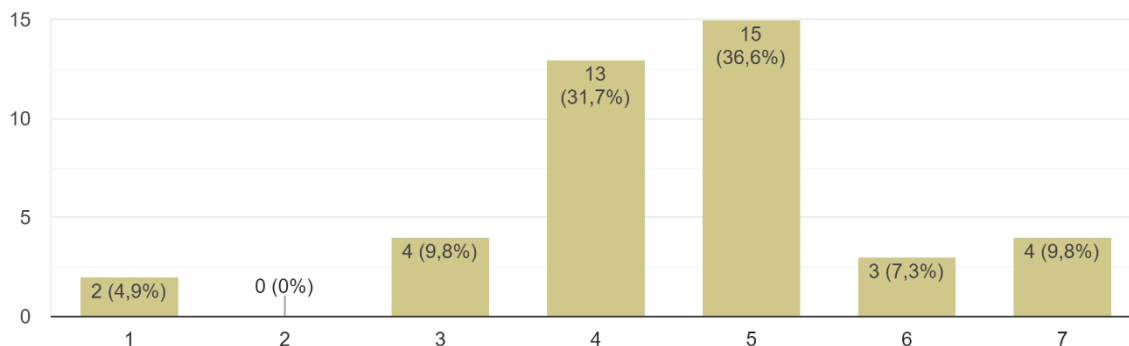
W ramach prowadzonych prac nad badaniami do ankietowanych zostało skierowane pytanie dotyczące poziomu rozwoju energetyki opartej na źródłach odnawialnych. Odpowiedzi respondentów rozłożyły się na skali ocen. Na poziomie 5 – raczej korzystnie oceniło blisko 27% badanych, z wynikiem blisko 25% oceniono na poziomie 4 – ani korzystnie, ani niekorzystnie, na poziomie 3 – raczej niekorzystnie z wynikiem 22%.

11. ROLNICTWO

Wyposażenie techniczne i technologiczne gospodarstw rolnych

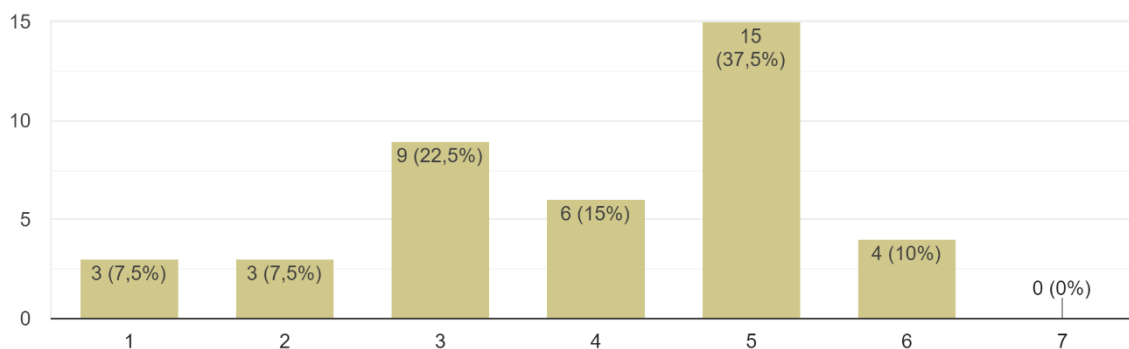
41 odpowiedzi

Ważną kwestią na terenie województwa lubelskiego z przeważającą działalnością jest rolnictwo. W ramach badania zostało poddane ocenie wyposażenie techniczne i technologiczne gospodarstw rolnych. Zostało ono ocenione przez respondentów z wynikiem na poziomie 5 – raczej korzystnie z wynikiem blisko 37% oraz z oceną na poziomie 4 – ani korzystnie, ani niekorzystnie z wynikiem blisko 32%.

Innowacje w produkcji i przetwórstwie rolnym

40 odpowiedzi

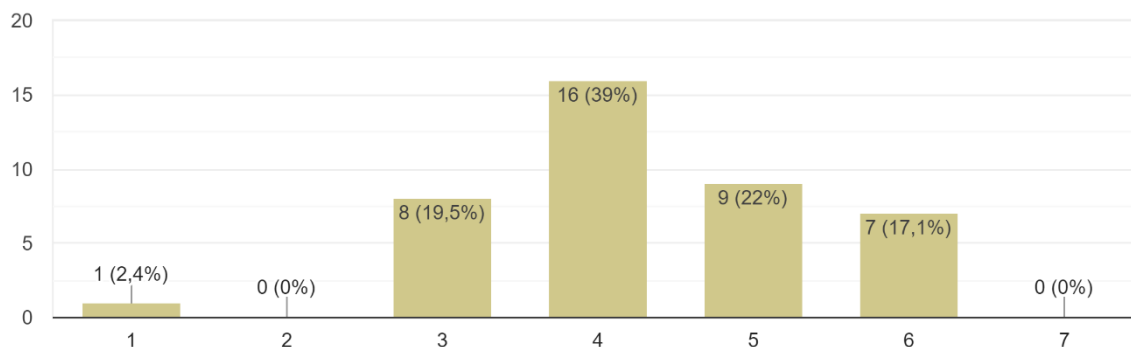

Wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań jest kluczowym elementem sprawnego rozwoju danego gospodarstwa. W tym zakresie zapytano respondentów o poziom innowacyjności w produkcji i przetwórstwie rolnym. Zostało ono ocenione na poziomie raczej korzystnym z wynikiem blisko 38%.

Pozarolnicza aktywność zawodowa mieszkańców obszarów wiejskich

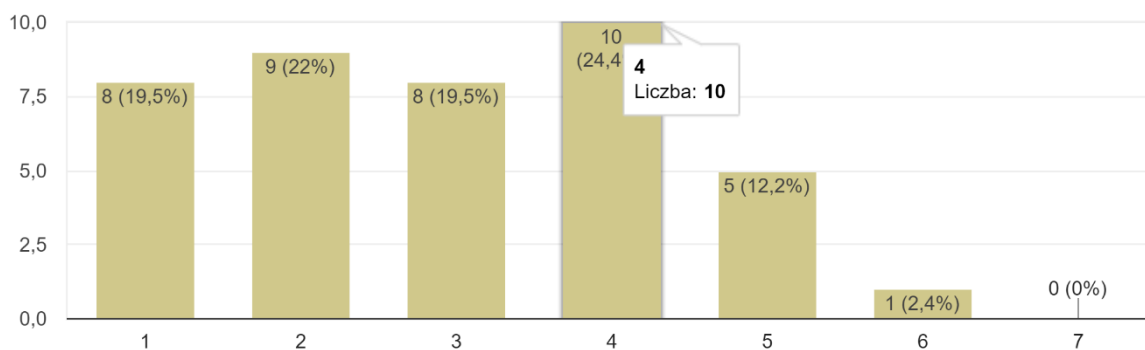
41 odpowiedzi

Pozarolnicza aktywność zawodowa mieszkańców obszarów wiejskich została oceniona przez respondentów na poziomie 4 – ani korzystnie, ani niekorzystnie z wynikiem blisko 40%, na poziomie 5 – raczej korzystnie z wynikiem 22%.

Funkcjonowanie grup producentów rolnych

41 odpowiedzi

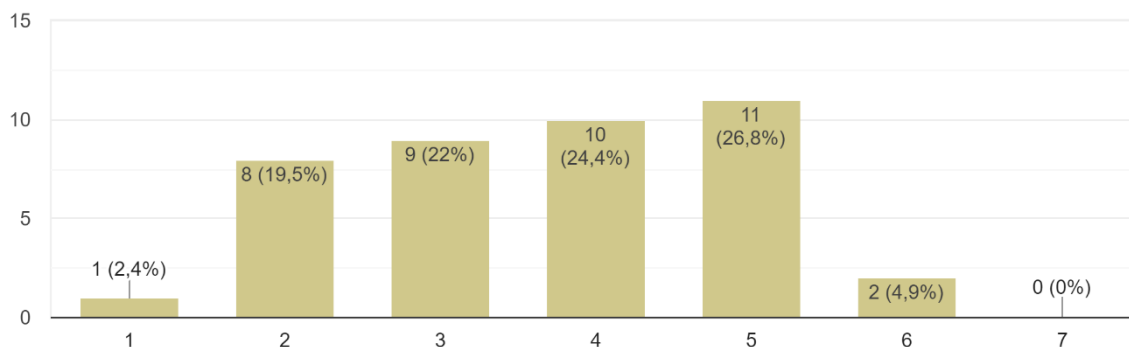

W ramach badania ankietowani zostali zapytani o funkcjonowanie grup producentów rolnych. Uzyskane wyniki głównie uplasowały się po stronie skali z najniższymi wynikami. Blisko 60% respondentów ocenia w sposób niekorzystny i niewystarczający funkcjonowanie grup producentów rolnych.

Występowanie i promocja produktów lokalnych/ regionalnych/tradycyjnych

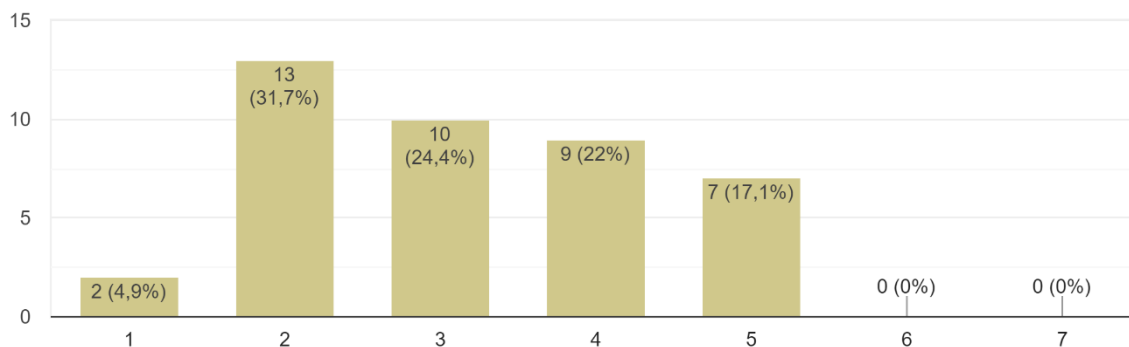
41 odpowiedzi

Istotnym elementem promocji samorządów jest występowanie i promocja produktów lokalnych, regionalnych i tradycyjnych na badanym obszarze Powiśla. Większość uzyskanych odpowiedzi – ponad 60% od respondentów wskazuje na niewystarczający poziom występowania i promocji produktów tradycyjnych.

Produkcja żywności ekologicznej

41 odpowiedzi

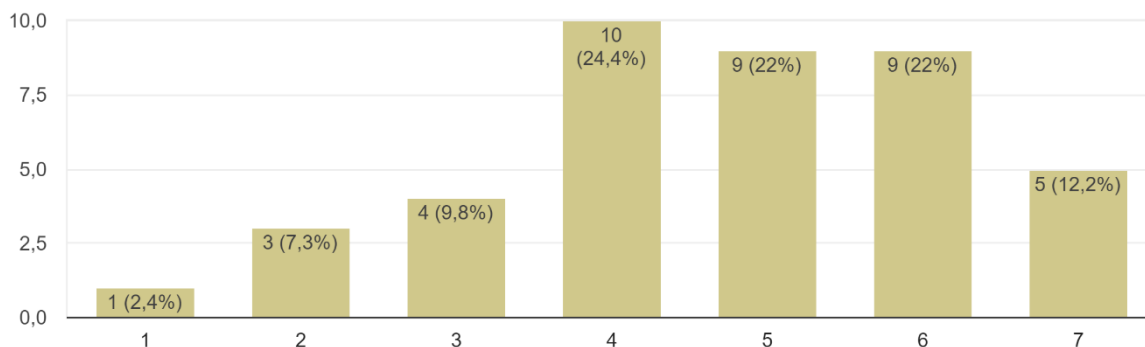

Ważną kwestią w kontekście produkcji żywności jest zwrócenie uwagi na produkcję żywności ekologicznej. W ramach przeprowadzonego badania respondenci w zdecydowanej większości ocenili ją na niewystarczającym poziomie. Blisko 60% udzielonych odpowiedzi jasno wskazuje, że poziom jej produkcji jest niewystarczający do aktualnych potrzeb.

Działalność Lokalnej Grupy Działania

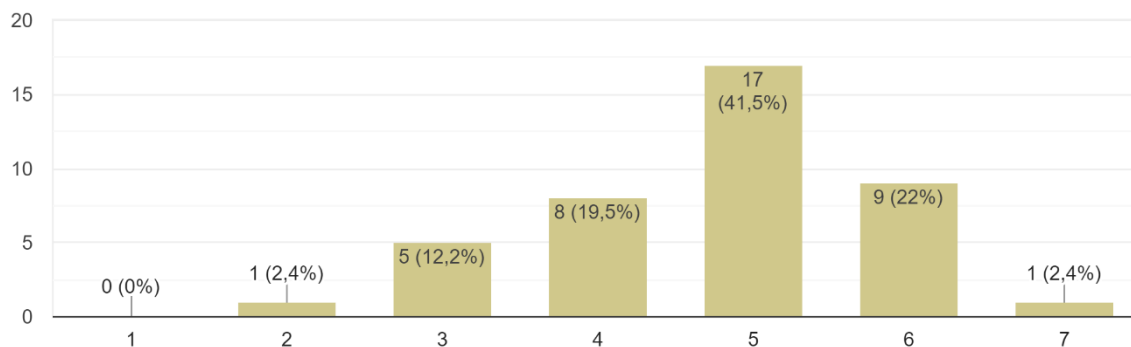
41 odpowiedzi

W ramach funkcjonowania samorządów warto podkreślić działalność lokalnych grup działania, zatem ankietowani zostali poproszeni o ocenienie poziomu działalności na badanym obszarze. W głównej mierze działalność lokalnych grup działania została oceniona pozytywnie przez samorządy z opracowanego terenu.

Warunki klimatyczno-glebowe dla rolnictwa

41 odpowiedzi

Ostatnią poddaną kwestią badaniu w ramach grupy z zakresu rolnictwa są warunki klimatyczno-glebowe rolnictwa. Większość uzyskanych odpowiedzi znajduje się na poziomie 5 – raczej korzystnym z wynikiem ponad 40%.

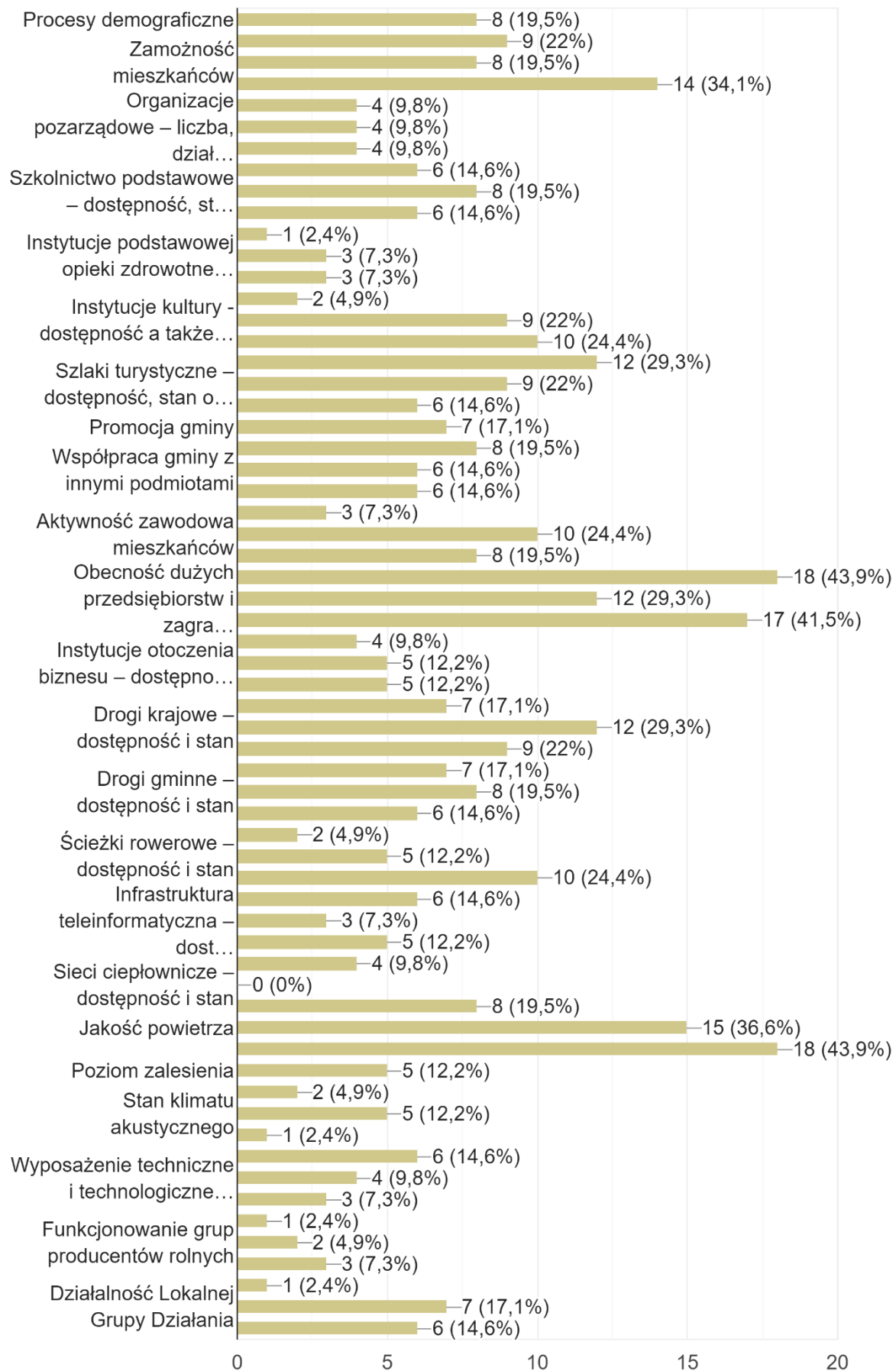
PRIORYTETYZACJA CZYNNIKÓW ROZWOJOWYCH

W ramach przeprowadzonego badania w sekcji III poproszono respondentów o dokonanie priorytetyzacji czynników rozwojowych, których potencjał stanowi w największym stopniu o konkurencyjności danego samorządu, ale co więcej poproszono także o określenie z tej samej grupy czynników rozwojowych o wskazanie tych, które wymagają wsparcie strony samorządu województwa lub strony rządowej. Poszczególne wyniki prezentują grafy zamieszczone poniżej.

Proszę o dokonanie priorytetyzacji poprzez wskazanie max. 10 czynników rozwojowych, których potencjał stanowi w największym stopniu o konkurencyjności gminy/powiatu.

41 odpowiedzi

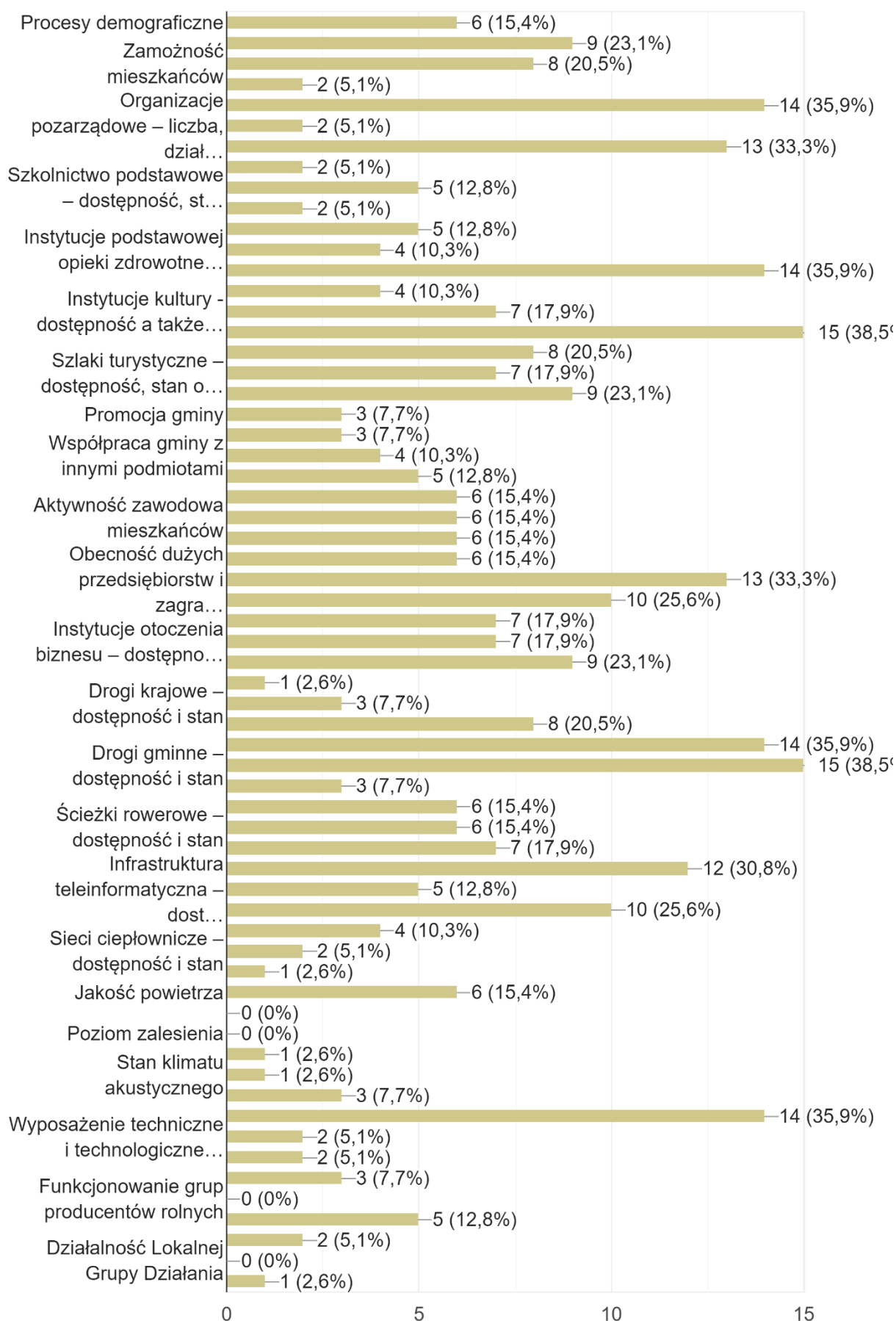
W kontekście czynników rozwojowych, które stanowią o atrakcyjności danego samorządu skazano dziesięć, które respondenci wskazywali najczęściej, są to:

- wykształcenie mieszkańców,
- tereny pod inwestycje i lokalne pod działalność gospodarczą,
- drogi krajowe – dostępność i stan,
- walory przyrodnicze,
- jakość powietrza,
- przedsiębiorczość mieszkańców,
- obiekty sportowo - rekreacyjne – dostępność,
- obiekty turystyczne – dostępność i stan,
- aktywność zawodowa mieszkańców,
- aktywność społeczna mieszkańców.

Proszę wybrać max. 10 czynników rozwojowych wymagających w gminie/powiecie wsparcia potencjałów rozwojowych ze strony samorządu województwa/władzy centralnej.

39 odpowiedzi

Natomiast jeżeli przeanalizujemy wyniki badania pod kątem czynników rozwojowych wymagających w gminie/powiecie wsparcia potencjałów rozwojowych ze strony samorządu województwa lub władzy centralnej respondenci wykazali następujące czynniki:

- kompetencje cyfrowe mieszkańców,
- instytucje opieki nad dzieckiem do lat 3,
- instytucje specjalistycznej opieki zdrowotnej,
- obiekty turystyczne (dostępność, stan i jakość świadczonych usług),
- obecność dużych przedsiębiorstw i zagranicznych podmiotów gospodarczych,
- drogi powiatowe (dostępność, stan),
- drogi gminne (dostępność i stan),
- rozwój energetyki opartej na źródłach odnawialnych,
- infrastruktura kanalizacyjna (dostępność i stan),
- innowacyjność przedsiębiorstw.

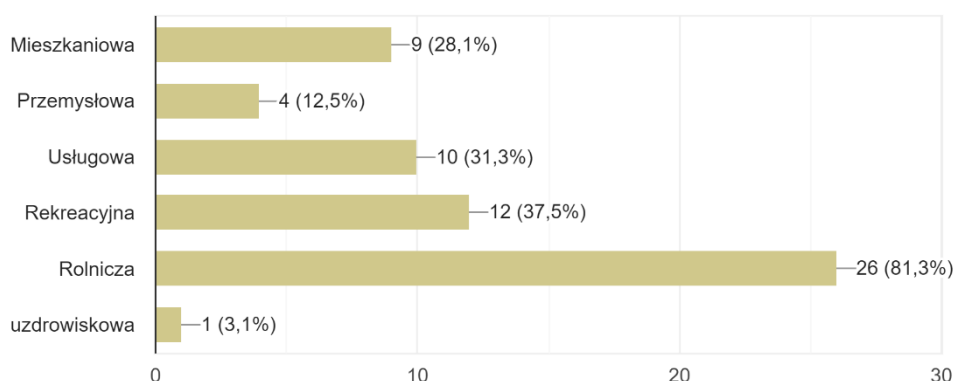
OBECNE I PRZYSZŁE FUNKCJE GMINY

W ramach przeprowadzonego badania na jednostkach samorządu terytorialnego obszaru Powiśla w IV sekcji narzędzia badawczego poproszono o wskazanie obecnych zdaniami respondentów i przyszłych funkcji jakie pełni, a jakie może pełnić dany samorząd. Warto nadmienić, że ankietowani zostali poproszeni o wskazanie trzech kluczowych ich zdaniem funkcji. Zbiorczy wynik i odpowiedzi uzyskane przez ankietowanych prezentują grafy zamieszczone poniżej.

Proszę określić kluczową funkcję jaką pełni Państwa gmina (prosimy pominąć to pytanie w przypadku oceny dokonywanej dla powiatu).

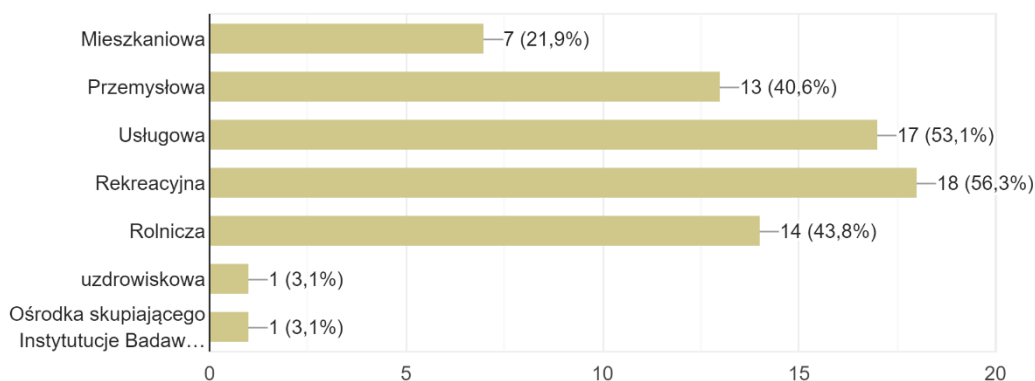
32 odpowiedzi

Dokonując analizy wyników, można zatem stwierdzić, że najbardziej znaczącą aktualnie funkcją jaką pełnią samorzady jest funkcja rolnicza. Wskazuje na nią ponad 80% badanych samorządów. Następną w kolejności odpowiedzią dotyczącą pełnionej funkcji samorządu jest rekreacyjna z wynikiem 37,5% ankietowanych oraz funkcja usługowa z wynikiem ponad 30%.

Proszę określić kluczową funkcję jaką gmina może pełnić w przyszłości (prosimy pominąć to pytanie w przypadku oceny dokonywanej dla powiatu).

32 odpowiedzi

W kontekście określenia funkcji jaką dana gmina może pełnić w przyszłości odpowiedzi respondentów rozłożyły się proporcjonalnie na poszczególne funkcje: z wynikiem 56,3% badani wskazali, że gminy mogą rozwinąć działalność rekreacyjną, następnie z wynikiem 53,1% wskazano, że rozwój powinien skupiać się również na funkcji usługowej. Z wynikiem 43,8% badanych pozostało przy funkcji rolniczej danej gminy natomiast z wynikiem 40,6% wskazano, że warto rozwijać funkcję przemysłową.

V. Rekomendacje

Przeprowadzane badania pozwoliły na wykrystalizowanie określonych kierunków rozwoju mających istotne znaczenie z punktu widzenia obszaru Powiśla.

Zespół badawczy przeprowadzając badania na potrzeby niniejszego raportu skorzystał także z metody wywiadów pogłębionych z przedstawicielami organów wykonawczych badanych jednostek samorządowych oraz wybranych przedstawicieli samorządowych jednostek organizacyjnych, parku naukowo-technologicznego, przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych. Efektem przeprowadzonych wywiadów są wskazane poniżej konkretne propozycje rozwiązań konieczne do zrealizowania w ramach stworzenia konkurencyjnego i atrakcyjnego dla inwestorów obszaru Powiśla.

Podkreślić należy, że analizowany obszar jest wyjątkowy w ramach całego województwa lubelskiego z uwagi na stwierdzenie trzech cech wiodących: turystycznej, rolniczej i przemysłowo-logistycznej.

O charakterze **przemysłowo-logistycznym** możemy mówić przede wszystkim w odniesieniu do dwóch powiatów – puławskiego i ryckiego. Szczególną rolę odgrywa miasto Puławy z dużym ośrodkiem przemysłowym jakim są Azoty Puławy, wraz z instytutami badawczymi i Puławskim Parkiem Naukowo-Technologicznym. Puławski Park Naukowo-Technologiczny winien stać się wiodącym ośrodkiem transferu nowoczesnych technologii dla całego województwa lubelskiego. W chwili obecnej jest to ośrodek wiodący w swoich kompetencjach nie tylko o zasięgu regionalnym ale i krajowym o czym świadczą aktywności podejmowane w ostatnim okresie.

Puławski Park Naukowo-Technologiczny jest idealnym podmiotem do rozwoju inteligentnej specjalizacji regionu – biogospodarki. Zauważyć należy również, że Pak może i powinien być miejscem rozwoju dla Hubu Innowacji Cyfrowych stanowiących jeden z ośrodków z Polsce wdrażania sieci EDIH (Europejskich Hubów Innowacji Cyfrowych).

Działania podejmowane przez Komisję Europejską zmierzające do stworzenia w ramach Programu Cyfrowa Europa, sieci hubów innowacji cyfrowych polega na stworzeniu silnych ośrodków, których „rolą będzie pomoc przedsiębiorstwom w zwiększaniu konkurencyjności poprzez wsparcie ich w transformacji cyfrowej – zarówno poprzez udoskonalanie dzięki zastosowaniu najnowszych rozwiązań cyfrowych aktualnego modelu biznesowego oraz produktów / usług, jak ich poprzez daleko idącą ich zmianę. Huby mają działać w modelu one-stop-shop, obsługując przedsiębiorstwa w swoim regionie, chcące dokonać cyfrowej transformacji prowadzonej działalności gospodarczej. Usługi oferowane przez hub umożliwić mają każdemu przedsiębiorcy zbudowanie planów transformacji cyfrowej, dostęp do aktualnej specjalistycznej wiedzy, a także testowanie rozwiązań lub

eksperymentowanie z najnowszymi technologiami, mającymi potencjalnie kluczowe znaczenie dla wytwarzanych przez niego produktów, stosowanych procesów lub przyjętych modeli biznesowych. Huby powinny zapewniać również kontakty z młodymi firmami innowacyjnymi, ukierunkowywać i ułatwiać dostęp do finansowania inwestycji w cyfrową transformację, świadczyć pomoc w łączeniu użytkowników i dostawców innowacyjnych rozwiązań cyfrowych w całym łańcuchu wartości oraz tworzą synergię między poszczególnymi ośrodkami w kraju poprzez możliwi komplementarne specjalizacje⁵. W związku z powyższym działania samorządu województwa lubelskiego winny być w szczególności ukierunkowane na rozwój tego typu inicjatyw, zwłaszcza, że z punktu widzenia komunikacyjnego i logistycznego położenie Puławskiego Parku Naukowo-Technologicznego jest kluczowe dla rozwoju potencjału całego regionu.

Rozwój obszaru Powiśla jest również istotny z punktu widzenia **logistycznego**, w szczególności w obszarze powiatu ryckiego. Podkreślić należy, że Powiat Rycki posiada na terenie Sobieszyna około 100 ha terenów inwestycyjnych, które zamierza uzbroić i przygotować do obsługi inwestorów w tym celu powiat rycki nawiązał ścisłą współpracę z Agencją Rozwoju Przemysłu S.A. celem pozyskiwania nowych inwestorów i ich profesjonalnej obsługi. Stworzenie atrakcyjnych terenów inwestycyjnych z pewnością wpłynie na rozwój regionu.

Turystyka to drugi element jakże charakterystyczny dla całego obszaru Powiśla. W ramach sektora turystycznego wyodrębnić należy wiodący rozwój turystyki wzdłuż dorzecza Wisły oraz rozwój pozostałych gałęzi turystyki na tym obszarze. W związku z powyższym w pierwszej kolejności należy dążyć do:

- 1) Utworzenie Centrum Turystyka – Edukacja -Kultura (TEK) obszaru Powiśle. Zakres obejmował będzie stworzenie innowacyjnego centrum w Kazimierzu Dolnym oraz wspólne działania z zakresu turystyki, edukacji, kultury z samorządami oraz z Puławskim Parkiem Naukowo- Technologicznym (działania innowacyjne). Realizacja nastąpi w partnerstwie zainteresowanych samorządów z obszaru OSI Powiśle i partnerów społecznych poprzez wykorzystanie zasobów lokalnych: turystycznych, edukacyjnych i kulturowych. W wyniku przedsięwzięcia powstanie kompleksowy innowacyjny produkt turystyczny OSI Powiśle z wykorzystaniem zasobów rzeki Wisły i Wieprza,
- 2) Rozszerzenie tzw. trójkąta turystycznego: Kazimierz Dolny – Nałęczów – Puławy - Dęblin – Stężyca. Turystyczne połączenie Mariny w Puławach z przystanią w Dęblinie oraz kompleksem wypoczynkowo-rekreacyjnym Wyspa Wisła w Stężyca

⁵ <https://www.kpk.gov.pl/nabor-koncepcji-na-krajowe-osrodki-sieci-europejskich-hubow-innowacyjnych>

(powstałym z dofinansowaniem RPO Lubelskie) oraz powstanie kompleksu turystycznego w mieście Ryki na bazie basenu powiatowego i stawu Buksa. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej rzeki Wieprz i gmin nadwieprzańskich,

- 3) Budowa produktu turystycznego z wykorzystaniem potencjału regionalnego i dziedzictwa kulturowego, w tym Modernizacja Nadwiślańskiej Kolejki Wąskotorowej na terenie Powiatu Opolskiego. Proponowane przedsięwzięcie jest przedsięwzięciem priorytetowym, niezwykle istotnym dla całego obszaru strategicznej interwencji. Celem projektu jest wspieranie rozwoju kultury i turystyki oraz sprawowanie opieki nad dziedzictwem kulturowym i jego racjonalne wykorzystywanie oraz promocja walorów i możliwości rozwojowych województwa. Stanowi płaszczyznę kształtowania konkurencyjności regionalnej o dużym potencjale rozwojowym. Niniejszy cel zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących inicjatyw: renowacja oraz prawidłowe zabezpieczenie trasy zabytkowej Nadwiślańskiej Kolejki Wąskotorowej wraz z towarzyszącą infrastrukturą turystyczno-gospodarczą.

Rolnictwo, trzeci element składający się na obszar Powiśla wynikający z dogodnych warunków klimatycznych dla uprawy owoców miękkich oraz rozwoju przemysłu sadowniczego. Oczywiście cały obszar Powiśla położony w dorzeczu Wisły stanowi atrakcyjny teren z punktu widzenia przemysłu rolno-spożywczego. Trudno oprzeć się wrażeniu, że obszar Powiśla skupia w sobie jak w soczewce wszystkie mocne zasoby województwa lubelskiego – logistykę i rolnictwo. Wykorzystanie innowacyjnych rozwiązań, atrakcyjnego położenia, wręcz konkurencyjnego w zestawieniu do innych obszarów pozwala na wyciągnięcie zdecydowanego wniosku, że obszar Powiśla powinien stać się wiodącym punktem rozwoju przemysłu rolno-spożywczego w szczególności dla sektora owoców miękkich w naszym województwie, ale również w całym kraju.

Województwo lubelskie a w szczególności obszar Powiśla stoją przed ogromną szansą wykorzystania nowego podejście Unii Europejskiej do rozwoju sektora rolnego i obszarów wiejskich. Europejski Zielony Ład jest „szansą na pogodzenie naszego systemu żywnościowego z potrzebami planety i na pozytywną odpowiedź na aspiracje Europejczyków dotyczące zdrowej, sprawiedliwej i przyjaznej dla środowiska żywności. Strategia ta ma sprawić, by unijny system żywnościowy stał się światowym standardem zrównoważoności. Transformacja w kierunku zrównoważonych systemów żywnościowych wymaga wspólnego podejścia angażującego organy publiczne na wszystkich szczeblach władzy (w tym na poziomie miast, społeczności wiejskich i nadmorskich), podmioty sektora prywatnego w całym łańcuchu wartości żywności, organizacje pozarządowe, partnerów społecznych, pracowników akademickich i obywateli. Strategia „od pola do stołu” jest kluczowym elementem Zielonego Ładu. Uwzględnia ona w kompleksowy sposób wyzwania związane ze zrównoważonymi

systemami żywnościowymi i uznaje nierozzerwalne związki między zdrowymi ludźmi, zdrowymi społecznościami i zdrową planetą. Wspólna Polityka Rolna zaproponowana przez Komisję w czerwcu 2018 r., ma na celu pomoc rolnikom w lepszej realizacji celów środowiskowych i klimatycznych poprzez model działalności bardziej ukierunkowany na wyniki, lepsze wykorzystanie danych i analiz, ulepszone obowiązkowe normy środowiskowe, nowe środki dobrowolne oraz większy nacisk na inwestycje w zielone i cyfrowe technologie i praktyki. Ma ona również na celu zagwarantowanie rolnikom godziwych dochodów umożliwiających utrzymanie ich rodzin i przetrwanie wszelkiego rodzaju kryzysów⁶.

Rozwój zintegrowanego systemu rolnictwa i obszarów wiejskich obszaru Powiśla pozwoli na wykorzystanie całego potencjału tego obszaru na który składają się możliwości logistyczno-przemysłowe, turystyczne i rolno-spożywcze. Sektor przemysłu sadowniczego i owoców miękkich winien być zdecydowanie rozwijany na tym obszarze w kierunku stworzenia Rolno-Spożywczego Centrum Logistycznego oraz stworzenia Centrum Przetwórstwa Rolno-Spożywczego. Bliskość komunikacyjna z aglomeracją warszawską oraz dobre połączenia komunikacyjne z centrum kraju będą stanowiły o sukcesie zaproponowanych działań.

Przeprowadzone analiza, której celem było określenie charakterystyki oraz specjalizacji puławskiego ekosystemu innowacji jako czynnika kluczowego dla wzrostu poziomu konkurencyjności oraz innowacyjności gospodarki całego OSI Powiśle, wskazuje na potrzebę realizacji działań pozwalających na wykorzystanie zasobów infrastrukturalnych oraz intelektualnych zwłaszcza w obszarze naukowo – badawczym. Członkowie ekosystemu innowacji determinującego kierunki specjalizacji gospodarczej, wśród których wymienić należy Grupę Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A., Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy, Sieć Badawcza Łukasiewicz - Instytut Nowych Syntezy Chemicznych (INS), Uniwersytet Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie, Politechnikę Warszawską – Szkołę Zaawansowanych Technologii Chemicznych i Materiałowych, posiadają narzędzia oraz kompetencje pozwalające na wsparcie procesów transformacji organizacyjnej oraz technologicznej w obszarach kluczowych dla rozwoju Województwa Lubelskiego, tj. poprawy konkurencyjności gospodarstw rolnych, rozwoju przedsiębiorczości wykorzystującej surowce rolne, a także rozwoju współpracy w sektorze rolno – spożywczym.

Przeprowadzona analiza mocnych stron ekosystemu wskazuje na jego potencjał do obsługi potrzeb w wymiarze ogólnokrajowym, ale jednocześnie wykazuje słabości związane z brakiem efektów synergicznych oraz rozwiniętych narzędzi służących zarządzaniu portfolio oferowanych usług, czy też optymalizacji łańcuchów wartości. Reasumując proponowane kierunki interwencji dla OSI Powiśle w obszarze gospodarki powinny obejmować utworzenie

⁶ Zob. Komunikat Komisji Europejskiej do Parlamentu europejskiego, Strategia „od pola do stołu” Bruksela, 20.05.2020r. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1590404602495&uri=CELEX%3A52020DC0381>

centrum kompetencji posiadającego zdolność obsługi potrzeb zarówno przedsiębiorców, jak i dostawców rozwiązań i technologii. Obsługa przedsiębiorców i producentów rolnych, oprócz pomocy w optymalizacji procesów biznesowych, będzie nakierowana na poszukiwanie nisz rynkowych, optymalizację łańcucha wartości oraz rozwój nowych pomysłów biznesowych przy wykorzystaniu przedsiębiorstw typu startup i spin-off. Istotnym zadaniem stojącym przed centrum kompetencji będzie akceleracja procesu pozyskiwania finansowania zarówno na prace b+r, jak i nowe pomysły biznesowe. Wsparcie w zakresie budowy konsorcjów oraz metodyki zarządzania projektami badawczymi pomoże w przyciągnięciu funduszy inwestycyjnych oraz inwestorów branżowych. Dodatkowo profil oddziaływania centrum wpisuje się w plany puławskiego MOF, którego realizacja będzie kluczowa dla wypromowania wizerunku Puław i Lubelszczyzny jako miejsca o wysokim standardzie życia, co pozwoli na zabezpieczenie potrzeb kadrowych projektów oraz przyciągnięcie innowatorów.

Wsparcie OSI Powiśle poprzez utworzenie ośrodka kompetencji wspierającego realizację celów Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2021 – 2030 poprzez poprawę konkurencyjności gospodarstw rolnych, rozwój przedsiębiorczości wykorzystującej surowce rolne, a także rozwój współpracy w sektorze rolno – spożywczym powinno zostać uzupełnione o profesjonalizację i uspojnienie działań w zakresie promocji gospodarczej oraz obsługi inwestora. Połączenie funkcji wsparcia rozwoju przedsiębiorczości z promocją gospodarczą i budową polityki przyciągania inwestorów branżowych pozwoli na wzmocnienie efektów interwencji podejmowanej przez Samorząd Województwa.

Realizacja proponowanego działania pozwoli na urzeczywistnienie na terenie OSI Powiśle następujących celów:

- stworzenie silnego ośrodka wzrostu oraz wsparcia dla realizacji celów strategicznych i operacyjnych określonych w projekcie Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2021 - 2030,
- rozwój ekosystemu innowacji Powiśla poprzez zwiększenie liczby zaangażowanych partnerów oraz optymalizację portfela usług oferowanych przedsiębiorcom i producentom rolnym,
- przyciągnięcie wysoko wykwalifikowanej kadry specjalistów oraz innowatorów poprzez poprawę rozpoznawalności Puław i Lubelszczyzny jako ośrodka zaawansowanych technologii,
- upowszechnienie wykorzystania narzędzi pozwalających na trwałe wypełnienie luk w procesach organizacyjnych i biznesowych Partnerów Centrum,
- zwiększenie poziomu wykorzystania międzynarodowych oraz krajowych środków przeznaczonych na finansowanie projektów badawczo-rozwojowych,
- przyciągnięcie środków prywatnych w postaci zarówno inwestorów branżowych, jak i funduszy inwestycyjne nastawionych na finansowanie nowych pomysłów biznesowych.

VI. Wnioski

Przedstawione w niniejszym raporcie zagadnienia dotyczące rozwoju obszaru Powiśla w województwie Lubelskim a przede wszystkim wyniki badań ankietowych przeprowadzone wśród jednostek samorządowych z powyżej wskazanego obszaru pozwalają na wskazanie następujących wniosków:

- przemiany społeczno-gospodarcze zachodzące w Polsce jak i w Unii Europejskiej związane z nowym podejściem do zagadnień rozwoju regionalnego w tym rozwoju obszarów wiejskich zdecydowanie sprzyjają procesom rozwojowym obszaru Powiśla w ramach zdefiniowanych celów rozwojowych,
- ankietowane jednostki samorządowe z terenu obszaru Powiśla jednoznacznie wskazują za koniecznością rozwoju trzech wiodących sektorów: przemysłowo-logistycznego, turystycznego i rolniczego.

Podsumowując zdecydowanie należy stwierdzić, że:

- 1) strategiczne podejście do polityki rozwoju województwa lubelskiego w zdecydowany sposób winno obejmować lokalne uwarunkowania i zapotrzebowania, pozwalające na efektywniejsze wykorzystanie istniejących zasobów,
- 2) potencjał społeczno-gospodarczy obszaru Powiśla w zdecydowany sposób winien być wykorzystany poprzez stworzenie logistycznego hubu nie tylko dla naszego regionu, ale dla całej Polski Wschodniej oraz utworzenie ośrodka kompetencji wspierającego realizację celów Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2021-2030 poprzez poprawę konkurencyjności gospodarstw rolnych, rozwój przedsiębiorczości wykorzystującej surowce rolne, a także rozwój współpracy w sektorze rolno-spożywczym uzupełnione o profesjonalizację i uspojnienie działań w zakresie promocji gospodarczej oraz obsługi inwestora.
- 3) aktualny potencjał turystyczny ukierunkowany jest przede wszystkim na trójkąt Puławy-Kazimierz Dolny - Nałęczów z pominięciem atrakcyjnych terenów pod względem turystycznym położonych wzdłuż Wisły, na terenach Powiatu Ryckiego, Opolskiego oraz Kraśnickiego,
- 4) rolniczy potencjał produkcyjny w sektorze owoców miękkich i sadownictwie winien być wsparty przez działania umożliwiające rozwój sektora przetwórstwa rolno-spożywczego wraz z wykorzystaniem hubu logistycznego.

Połączenie wszystkich wskazanych w niniejszym raporcie elementów przyniesie oczekiwany sukces w postaci rozwoju gospodarczego analizowanego obszaru.

Pragniemy wyrazić przekonanie, że przeprowadzona analiza posłuży analizowanym jednostkom samorządowym do opracowywania kierunków rozwoju, a w szczególności do opracowania ponadlokalnej strategii rozwoju obszaru Powiśla.

Instytut Rozwoju Samorządu Terytorialnego
Województwa Lubelskiego
ul. M. Curie-Skłodowskiej 32/9
20-029 Lublin
e-mail: irst.lubelskie@gmail.com, irst@lubelskie.pl
www.irst.lubelskie.pl

NIP: 712-27-05-596
Regon 432308002
